

Naročnina
 Dnevna izdaja
 za trolejno žuganje
 mesečno 45 Din
 polletno 150 Din
 celoletno 300 Din
 za inozemstvo
 mesečno 40 Din
 nedeljska izdaja
 celoletno 120 Din, za
 inozemstvo 140 E

SLOVENECE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ceneoglasov
 izstop. pet-vesta
 mali oglasi po 150
 in 20, večji oglasi
 nad 45 mm višine
 po 200, veliki
 po 3 in 4 Din, v
 uredniškem delu
 vsakega po 10 Din
 o pr. večem o
 naročilu popust
 izide ob 4 zjutraj
 razen ponedeljka in
 dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6 III
 Rokopisi se ne vračajo, nehranljivo
 pismo se ne sprejema
 telefon št. 2050, upravnštvo št. 2328

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ulici št. 6
 račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
 za inštalacijo, Sarajevski št. 7363, Zagreb
 št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Zlatomašni jubilej sv. Očeta Pija XI.

Pred petdesetimi leti je bilo, na dan
 21. decembra 1879. leta, ko je mlad 23 letni
 duhovnik bral v cerkvi San Carlo al Corso v
 Rimu svojo novo mašo. Bil je to Ahil Ratti,
 preprost sin tovarniškega predelavca iz ma-
 lega mesteca Desio v Gornji Italiji. Nad njim
 so se pozneje dopolnile velike in izredne reči.

San Carlo je v primeri z drugimi veli-
 častnimi rimskimi cerkvami preprosto sve-
 tišče, toda verniki iz gornje Italije radi tja-
 kaj zahajajo, ker je posvečena dvema veli-
 kima milanskima škofoma: sv. Ambrožu in
 sv. Karlu Boromejskemu. Sv. Ambrož, sin
 prefekta Galije iz Trierja je bil državnik. V
 strašno težki dobi, ko je še napol poganska
 država skušala zasužnjiti in podrediti cerkev
 svojemu vplivu, se je Ambrož kot pravi knez
 na škofovskem sedežu boril pogumno proti
 zlim vplivom, ki so prihajali iz cesarskega
 dvora, ki je tedaj tudi stoloval v Milanu. Od-
 ločno je nastopal tako proti arijski cesa-
 rici Justini kakor cesarju Teodoziju in zma-
 gal. V težki borbi je izvojeval ono pravo raz-
 merje med cerkvijo in državo, ki je v teku
 zgodovine obvarovalo zapadno cerkev onega
 gospodujočega državnega vpliva, kateremu je
 podlegla vzhodna cerkev.

Sv. Karel Boromej je organizator in re-
 formator notranjega cerkvenega življenja.
 Stoji sredi med barokom in renesanso kakor
 mogočen mehanik, kakor kačipot in voditelj k
 verski obnovi in poduhovljenju krščanskega
 življenja.

Vse tako kaže, da je božja previdnost
 hotela v mlademu duhovniku Ahilu Rattiju
 združiti državniško modrost sv. Ambroža in
 obnovitveno gorečnost največjega verskega re-
 formatorja XVI. stoletja, sv. Karla Boromeja,
 — nato pa ga dvigniti do najvišje časti in naj-
 bolj odgovornega mesta, ki more biti človeku
 zaupano na zemlji, — do Kristusovega na-
 mestništva in poglavarstva vesoljne Cerkve.
 Državniške modrosti in apostolske gorečnosti
 je potreba papežu. Že danes je zgodovinsko
 dejstvo, da Pij XI. oboje združuje v najvišji
 meri.

Petrov čolnč v razburkanem valovju mo-
 dernega življenja rabi prav tako pogumnega
 in spretnega krmarja, kot vedno v zgodovini.
 Skozi kake težke čase je morala cerkev samo
 od tistega dne, ko je sedanji sv. oče prvič
 stopil pred oltar! Ves ta čas je označen po
 brezbožnih, liberalnih idejah, ki so z veliko
 vehemenco proglašale državno omnipotenco.
 Francija »najstarejša hčerka krščanstva« je
 laicizirala šolstvo, izganjala redovnike, ple-
 nila samostane in cerkve in Viviani, mnogo-
 kratni minister, je mogel vzklikati v parla-
 mentu: »Na obzorju smo pogasilni luči, ki ne
 bodo nikoli več zažarele. Dokazali smo de-
 lavcem, da so nebesa le varljive sanje.« Ve-
 liki ustavni boji v Španiji so pokazali, da se
 tudi ta romanska dežela izneverja katoliški
 tradiciji. — A istočasno je Bismarck vojeval
 z vso energijo kulturni boj v Prusiji. Majska
 zakonodaja iz leta 1873. je hotela duhovščino
 in cerkev napraviti za orodje državi. Duhov-
 niki, ki se niso uklonili, so bili pregnani iz
 svojih mest. Več škofij je bilo brez višjih pa-
 stirjev, nad 600 župnij nezasedenih, za nem-
 škega poslanika pri Vatikanu ni bilo več
 budgetne možnosti. In potem je prišla še Av-
 strija, z dolgočasno kopijo liberalizma, odpo-
 vedala konkordat, liberalizirala šolstvo in
 poskušala z novim jožefinizmom, kjer je le
 mogla.

Za Cerkev so bili to težki časi. Povsod
 po Evropi je državna vzgoja sistematično od-
 tujevala mladino Cerkvi. Mogočno časopisje
 pa jo je izrinjalo iz src odraslih in iz javnega
 življenja. Etatism in laicizacija je obhajala
 triumfe. Zdelo se je, da bo novi vek res našel
 Evropo že čisto popaganjeno.

Iz take predzgodovine je zrastel Pij XI.
 Na velikem delu in osnovi svojih predhodni-
 kov je prišel za krmilo Petrove ladje, ki jo
 vodi s pravo ambrozijansko modrostjo. Ni pre-
 tiran optimizem, če rečemo, da so znaki tu,
 ki napovedujejo mirnejše vode. Se je polno
 sovražnikov, ki so marsikje le izmenjali ime-
 na in način boja. Boj duhov je težak in na-
 sprotniki nikakor niso razoroženi. Toda sve-
 totni položaj cerkve se je izboljšal. Pol sto-
 letja je zadostovalo, da je izzorelo spoznanje,
 da nikakor ne spada k politični modrosti bo-
 riti se zoper pravice Cerkve in z državnimi
 supremativnimi poizkusi omejevat njeno svo-
 bodo. Državniki uvidevajo, da je mnogo ko-

ristneje za državo, da išče mirnega sporazu-
 ma in prijateljskega sožitja z največjo du-
 hovno silo sveta. Kajti Cerkev je nezmagljiva.
 Iz vseh tudi najhujših bojov in preganjanj
 izide vedno v novi mladostni moči pomlajena
 in zmagovita.

Države to uvidevajo. Bismarckova Nem-
 čija je s Pijem XI. sklenila prav ugoden kon-
 kordat. Francija si tudi utira pot nazaj v Va-
 tikan. S papežem se je sporazumela Italija.

Da Italija! Ravno v ureditvi razmerja z
 Italijo se je Papež Pij XI. izkazal kot novo-
 dobni Ambrož. Vsemu svetu je dal zgled, ka-
 ko je freba braniti in se boriti za svobodo
 cerkve. Nihče se v Italiji ni upal tako go-
 voriti in tako nastopati, kakor Pij XI., vati-
 kanski jetnik v znanem nagovoru »Amplissim-
 um Concensum« v marcu 1924, potem v pro-
 glasu »Misericordia Domini« v decembru 1926
 in sporočilu, ki ga je poslal italijanski duhov-

ščini glede Balille, kjer dviga svoj glas proti
 fašističnim motogcem in terorju nad katoli-
 škimi organizacijami. In komaj je bil sporaz-
 um z italijansko državo podpisan, takoj zopet
 vstane papež in z vso odločnostjo zavrača po-
 izkuse Mussolinija, ki skuša z enostransko
 razlago pogodbi dati docela svojevoljen po-
 men. Evropa ne pozna iz novejšje zgodovine
 nobenega zgleda večjega pomena, kakor pa je
 odločnost, s kakršno je Pij XI. stopil dikta-
 torju nasproti. Ob pogledu nanj verujemo še
 trdneje: Non praevalerunt! Oblast teme ne
 bo premagala Cerkve! — Združuje z lastnost-
 jo državnika tudi gorečnost svetega duhovni-
 ka, ki se trudi za duhovni preporod in notra-
 njo organizacijo Cerkve. Omenimo naj iz tega
 delokroga le tri velike zvezde, ki blišče ob
 njegovem zlatem jubileju: zblizanje z vzhod-
 no cerkvijo, misijonsko delo in katoliška
 akcija.

Gozdarski zakon podpisan

Belgrad, 21. dec. (Tel. »Slov.«) Kralj je
 podpisal gozdarski zakon. O njegovi vsebini
 smo že pisali, kolikor pridejo v poštev var-
 stveni predpisi glede gozdov. V glavnem je
 važen zakon radi tega, ker določa z ozirom
 na značaj stroke posebne doklade za stro-
 kovno osobje. S tem zakonom so razen v pro-
 metnem ministrtvu izenačeni vsi uradniki s

fakultetno kvalifikacijo. Pripravniki gozdnih
 uradov bodo imeli v I. kategoriji 9 skupine
 200 Din mesečne doklade v 7 in 8 skupini
 520 Din doklade, v 6, 5 in 4 skupini 920 Din
 in v skupinah 3—1 1720 Din. Načelniki posa-
 meznih uradov bodo imeli 2000 Din doklade.
 S tem zakonom se je nadalje izvršila razpo-
 reditev fakultetnega uradništva te stroke.

Sovjeti bodo izpolnjevali svoje obveznosti

Tako pravi novi sovjetski poslanik v Londonu

London, 21. dec. (Tel. »Slov.«) Novi sov-
 jetski poslanik Sokolnikov je z zunanjim mi-
 nistrom Hendersonom menjal note o vpraša-
 njih propagande. Sokolnikov je objavil dolgo
 izjavo, kjer izreka upanje, da bo obnovev
 odnošaje prihodnje leto rodila dobre uspehe
 in da bo poživila trgovino. Zaradi razvoja sov-
 jetskega gospodarstva naj angleška industrija
 študira posebnosti ruskega trga. Rusija hoče
 izpolnjevati svoje obveznosti, pričakuje pa, da

bodo druge države vpoštevale nespremenljivo
 fazo ruskega političnega in gospodarskega živ-
 ljenja. Sovjeti to tudi pripravljene, urediti fi-
 nancna vprašanja z vpoštevanjem protiter-
 jatev.

Leningrad, 21. dec. AA. Komunistične orga-
 nizacije so priredile veliko skupščino proti
 Angliji, ker se angleška vlada vtika v versko
 politiko sovjetske Rusije.

Circumspice ad orientem! Ozrite se na
 vzhod!, to je njegov klic škofom in duhovni-
 kom. Kot nuncij na Poljskem je prišel v stik
 z našimi ločenimi brati in od tedaj ga ni več
 zapustila misel, kako bi pripravil združenje
 obeh cerkva. Papež, kot učen zgodovinar raz-
 ume bolj kot kdorkoli, kako velike duhovne
 dobrine je zapadna cerkev utrpela, ko se je
 v 11. stoletju odločil vzhod od nje. Zato poziv-
 lja zapad k razumevanju tradicije in poseb-
 nosti krščanskega vzhoda in s proučevanjem,
 misijonskim delom in molitvijo pripravlja
 dan, ko bosta vzhod in zapad zopet eno. Po
 človeških sodbah je sicer to še v brezbrežni
 dalji, a je v božjih načrtih morda zelo blizu.

Pij XI. zre na ves svet in njegovo srce
 bije tudi za poganske narode. Po devednajsto
 letih je še vedno 1000 milijonov poganov na
 zemlji. To boli Kristusovega namestnika. Pre-
 lepe so besede, ki jih je zapisal v svoji misi-
 jonski okrožnici: »Dokler je v božjem sklepu,
 da gledamo tu na zemlji solnčno luč, tako
 dolgo nas ne bo pustila živa skrb za ta del
 apostolske službe, skrb za misijone med po-
 gani.« Papež ne neha pozivljati duhovščino in
 narode, da naj z molitvijo in darili podpro
 misijonsko delo, obenem pa neprestano po-
 šilja vnetih misijonarjev med nevernike. Ka-
 ko je na višku časa in kako je dalekoviden,
 spoznamo iz tega, da vedno več cerkva v mi-
 sijonih vodi domača duhovščina, ki stoji pod
 vodstvom domačih duhovnikov. Lahko pride
 čas, da Evropa ne bo mogla ali ne bo smela
 več dati svojih duhovnikov tujim zemljam, a
 misijonsko delo se bo kljub temu nadaljevalo
 in drevo Cerkve ne bo sahalo.

»Mir Kristusov v kraljestvu Kristuso-
 vemu«, to je geslo sedanjega svetega očeta. Da
 bi narodi zopet prišli do božjega miru, zato
 je Pij XI. započel katoliško akcijo, ki naj zbe-
 re vse, ki čutijo v sebi apostolskega duha, da
 zopet osvoje Bogu zasebno in javno življenje.
 Kot smisel tega dela je postavitve praznika
 Kristusa Kralja. Kristus naj postane zopet
 središče krščanskih narodov!

Pred nami leži razgrnjenega le malo one-
 ga dela, ki ga vrši Pij XI. Ogromno je in mi
 ne moremo niti slutiti, kako težko breme sloni
 na njegovih ramah. A te rame so še krepke,
 kljub 50 letnemu mašnemu jubileju neupog-
 ljive; vsa njegova postava diha svežost in
 prožnost. Nič trudnih potez, na glavi še nič
 belih las, — res, sedanji papež je podoba
 večno mlade Cerkve!

Mi se danes radujemo, da je Bog dal sv.
 očetu milost, da je mogel biti 50 let njegov
 duhovnik. Ob današnjem jubileju ne stopa
 Pij XI. v ospredje kot škof in papež, ampak
 kot duhovnik, ki je imel srečo, da že 50 let
 pristopa k Gospodovem oltarju. Vemo, da
 samo iz tega svečeniškega združenja z najviš-
 jim duhovnikom dan za dnem črpa čudežno
 moč, da je močan in neupogljiv, kakor sv.
 Ambrož in goreč ter apostolski, kakor sv. Ka-
 rel Boromej. Zato naš narod Piju XI. poln
 otroške vdanosti želi še mnogo let mašništva,
 želi, da bi zlatemu jubileju sledil tudi de-
 mantni jubilej. K današnjemu jubileju pa kli-
 čemo sv. očetu iz vdanega srca: Ad multos,
 plurimos annos! Na mnoga srečna leta!

Nad 100 slovenskih občin se prijavilo

Ljubljana, 21. dec. AA. Akcija radi sestave
 deputacije dravske banovine, ki se bo poklonila
 dne 6. januarja prihodnjega leta Nj. Vel. kralju,
 razveseljivo napreduje. Doslej se je prijavilo nad
 100 občin, ki so že določile svoje delegate za
 deputacijo. Ker pa je število delegatov, ki naj
 ga obsega poklonitvena deputacija omejeno, se
 bo moralo število delegatov nekaterih občin, ki
 bi prijavile previsoko število delegatov, primerno
 skriti.

Božične počitnice že v ponedeljek

Ljubljana, 21. dec. AA. Prosветni oddelček
 kraljevske banske uprave sporoča: Po minist-
 skem odloku K br. 784 traja božični odmor na
 osnovnih in meštanskih šolah od 23. do 31. dec.
 Okrožni razpis banske uprave št. 2742 se po
 tem izpremeni tudi za srednje šole in učiteljska,
 tako da velja prednje tudi za srednje šole in uč-
 teljska.

Naloge češkoslov. ljudske stranke v novi vladi

V debati o vladni deklaraciji je vzbudil posebno pozornost jasen in odločen govor poslanca Petra, ki je govoril v imenu češkoslovaške ljudske stranke. S svojim govorom je podal ves program stranke za delo v novi vladni koaliciiji in ta program dokazuje, da se stranka v resnici zaveda velikih dolžnosti, ki jih ima kot prava ljudska stranka.

Uvodoma je grajal posl. Petr, da se je celih 6 tednov porabilo za sestavo nove vlade. Ta dolgotrajna pogajanja so škodovala ugledu demokracije, za katero pa se bo čisl. ljudska stranka vedno borila.

Sestavljena je bila koncentracijska vlada, a brez slovaške ljudske stranke in nemških krščanskih socialistov. Je to velika napaka, ki jo je globoko obžalovati. Slovaška ljudska stranka je najmočnejša slovaška stranka in s končno rešitvijo Tukoze afere je dokazala svojo zadržano stališče, vsled česar bi njena udeležba v vladi zelo mnogo pripomogla k konsolidaciji države. Ravno tako pa se ni smela izločiti nemška kršč. socialna stranka, ki je za svojo aktivistično politiko mnogo trpela. Stranke, ki so zakrivila izločitev obeh teh strank iz vladne koaliciije, so se razkrile, da jim je strankarski interes več ko splošno državni.

Nato je govoril posl. Petr o krizi poljedelstva in zlasti opozarjal na nekatere grde napake pri agrarni reformi.

Poleg poljedelske krize pa se vedno ostreje pojavljajo tudi znaki industrijske krize. Na vsak način smo zato, da se industriji in obrti dovolijo razne olajšave, da bosta premagali krizo. Toda racionalizacija produkcije se ne sme izvršiti na račun delavca, z znižanjem mezd. Če se zniža socialni položaj delavca, potem se samo zmanjša njegova kupna moč, kar bo krizo samo še poostriilo. Več je treba tudi storiti za brezposelne in zlasti nujno pa je, da postanejo kolektivne pogodbe obvezne. Mnogo bi ublažila krizo večja stavbena delavnost. Prav je, da so najemniki zaščiteni, toda zaščita tudi za velika stanovanja s tremi in več sobami je odveč. In če ta zaščita odpade, bo takoj gradbeno gibanje naraslo.

Nato je govoril posl. Petr o uradnikih in zlasti poudarjal potrebo, da se nižjim uradnikom zvišajo plače ali pa se jim dovoli 13. plača.

Posl. Petr je nato prešel na zunanjo politiko in poudaril, da mora biti ta vedno miroljubna in se na koncu odločno izjavil proti reparacijskim plačilom.

V vznešenih besedah je nato govoril poslanec Petr o 50. mašniškem jubileju papeža in se zlasti zahvalil papežu za njegovo pismo o sv. Vavilavu. Češkoslovaška republika mora biti v najbolj prijateljskem odnosu z edino duhovno veselo svetlo, ne samo zaradi katoliškega češkoslovaškega ljudstva, temveč tudi zaradi državnih interesov. Želel bi si v tem pogledu več razumevanja pri vodilnih zunanjih politikih.

Vladna deklaracija se v kulturnih vprašanjih dotika le šolskega vprašanja. Posl. Petr žal ne more deliti optimističnega naziranja vlade glede šole, ker mora šola vzgajati mladino tudi npravnstveno in zato mora zahtevati za katoliške otroke tudi katoliške šole.

Koncem svojega programatičnega govora je posl. Petr govoril o delu v vladni koaliciiji. Koaliciija mora pomeniti sodelovanje vseh strank in zato ne sme biti nobenega diktata, ki so ga skušale izvajati v prejšnjih vladah nekatere stranke. Baš vsled tega pa so prejšnje vlade padle in to naj bo vsem resen opomin.

Na tem programu bo stranka sodelovala v vladni koaliciiji in v tem smislu tudi podpirala vladu.

Sneg ovira promet

Belgrad, 21. dec. AA. Zaradi velikih snežnih zametov na progi Izvor—Krivi vir je bil odpovedan vlak štev. 3433. Sneg je doseglj v okolici Kolačeva in Obradove stolice 2 m višine. Snežni viharji trajajo dalje. Poduzete bile vse potrebne mere, da se odkida sneg z železniške proge in vzpostavi redni promet.

Belgrad, 21. dec. AA. Na progi Paraćin—Zaječar je promet zaradi neprestanega naleganja snega ogrožen. V okolici Javorca je bil sneg davi ob 9 že 2 m visok. Zaradi snežnih zametov so prihajali vlaki v Paraćin z velikimi zakasnitvami. Pokrenjene so vse mere, da se proge očistijo. Na progi Paraćin—Satač in Paraćin—Donja Cuprija je promet reden. Tu sploh sneg ni zapadel. Na progi Paraćin—Senjski rudnik je promet reden. Od 25 km do Ravne reke pa divjajo neprestani snežni meteži. Sneg je doseglj višino 1 m davi ob 8. Cistilna dela na progi napredujejo sila težko, ker besni močan vihar in naletava neprestano nov sneg.

Mrz nastopil v vsej državi

Belgrad, 21. dec. (Tel. »Slov.«) Po poročilih iz notranjosti države je mrz nastopil po vsej državi. Ponekod kaže toplomer 4 stopinje pod ničlo, drugod pa vsaj 3. Izjeme pa tvorijo Skoplje, Mostar, Kotor, kjer imajo še vedno 7 stopinj nad ničlo. Snežiti je nehalo.

Dunajska vremenska napoved. Temperatura se bo še nekoliko zvišala. Na jugu in zahodu bo morda nekoliko naletaval sneg.

Velesile in londonska konferenca

Med Anglijo in Ameriko sporazum, Francija in Japonska za ohranitev podmornic, Italija le za pogojno pariteto s Francijo

London, 21. dec. (Tel. Slov.) Kakor doznava Vaš dopisnik z zelo dobro informirane nevtralne diplomatske strani, je bila danes v zaupnih diplomatskih pogajanjih petih držav, ki se udeležijo pomorske konference, že razčiščena tehnična in politična stran konferenčnega programa. Anglija in Amerika sta se zedinili z razliko komaj par tisoč ton v križarkah o celotnem iznosu tonaže in ladijskih kategorij. Obe državi bosta spravili na razpravo odpravo podmornic in omejitev števila velikosti in dočasnih zgradb velikih bojnih ladij.

Ameriški mornariški strokovnjaki se še niso pridružili angleškemu stališču, da naj se kot maksimum za težko oboroženo vojno ladjo določi tonaža 10.000 ton z 10 cm topovi, dočim so pristali na pro rata zmanjšanje števila in tonaže velikih bojnih ladij. Se vedno pa dela Američanom težkoče odprava počasnejših ladijskih tipov s težkimi oklopi.

Japonska bi pristala na razorožitev in na vsako obliko omejitve ladijskih tipov in zahteva zase 70 odstotkov ameriške tonaže pri velikih križarkah, dočim odklanja odpravo podmornic. Če se podmornice obdržijo, zahteva 70 odstotkov angleške, odnosno ameriške tonaže podmornic.

Italija zahteva nepopolnoma ostro formulirano pogojno mornariško pariteto s Francijo in je pripravljena k zmanjšanju števila vojnih ladij in odpravi podmornic, če isto stori Francija, dočim Francija, da bi imela v rokah objekt za pogajanja, vztraja v formalnih in političnih ozirih pri tem, da se podmornice ne odpravijo. Vodilni francoski pomorski strateg pa pripravlja

francosko javnost na to, da bi odprava podmornic ne pomenila odločilne oslavitve francoskega ladjevja. Francija in Japonska bosta najbrže svoj odpor proti odpravi podmornic opustili proti političnim koncesijam v zadnji tretjini konference, ki bo trajala predvidoma deset do petnajst tednov.

Če bi prišlo do dogovora o Sredozemskem morju ali do novega dogovora o Tilhem oceanu in če bi se Anglija odrekla nadaljnji gradbi utrdb v Singapuru, bi bilo čisto mogoče, da bi prišlo v najtežavnejših problemih na konferenci do sporazuma. Težišče konference pa bo vsekakor v političnih in pomorskih pravnih pogajanjih izven okvirja konference. V smislu pomena konference so tudi vse države imenovala za svoje glavne delegate samo politične osebnosti. Na predlog Amerike so bili šefi brodogradnje uvrščeni v kategorijo strokovnjakov.

Franc. razorožitvena spomenica

Pariz, 21. dec. AA. »Havas« poroča, da je francoska vlada poslala britski vladi spomenico, v kateri pojasnjuje splošna stremjenja francoskega stališča v vprašanju pomorske razorožitve. V spomenici se ugotavlja, da je pomorska razorožitev le del splošnega razoroževanja, ki ga bo izvedlo Društvo narodov in da je treba pomorsko, kopno in zračno oboroževanje smatrati kot medsebojno odvisno celoto. Nadalje se ugotavlja, da bodo francoske zahteve glede pomorske razorožitve izraz njenih potreb in da mora pomorska razorožitev nuditi Franciji primerne garancije.

Hillering demisioniral

„Takošnji program“ vlade parlament sprejel — Novi davki dajo 400 milijonov — Pruski konzorcij posodil 350 milijonov

Berlin, 21. decembra. (Tel. »Slov.«) Finančni minister dr. Hillering je na današnji seji ministrskega sveta odstopil. Hindenburg je demisijo sprejel. Njegov odstop se je pričakoval šele po jutrišnjem ljudskem glasovanju. Globlji vzrok njegovega odstopa je v tem, da ni mogel premostiti prepada med seboj in svojimi lastnimi strankarskimi pristaji v načelnih vprašanjih finančne politike. Pustil si je preveč časa za močno sanacijsko akcijo za državno blagajno. Končno je oslabil zmogavlec dr. Schacht, ki je silil na to, da se državne finance hitreje okrepijo. Kot njegov naslednik prihaja v prvi vrsti v poštev vseučiliški profesor v Kölnu dr. Moldenhauer, ki je šele postal pred kratkim gospodarski minister namesto dr. Curtiusa, ki je postal zunanji minister. Vendar je dvomljivo, ali bodo socialni demokrati prepustili finančni portfelj nemški ljudski stranki.

Berlin, 21. decembra. (Tel. »Slov.«) Tudi državni tajnik v finančnem ministrstvu, profesor dr. Popitz je demisioniral. On je najprej zašel v težkoče radi svojega stališča v kreditnem vprašanju in je sedaj ves kabinet spravil v skrajno mučno situacijo, ker je, ne da bi popreje o tem informiral kabinet, pisмено obvestil deželne vlade, da državna vlada najbrže ne bo mogla izplačati zapadla nakazila. To bi lahko učinkovalo naravnost katastrofalno ter se je Popitzovo obvestilo moralo preklicati. Iz teh napak je dr. Popitz izvajal posledice.

Berlin, 21. dec. (Tel. »Slov.«) Tako zvani pruski konzorcij je postavil nemški državni vladi na razpolago kredit 350 milj. mark, ki se ima vrniti v sedmih mesečnih obrokih po 50 milj. do 15. aprila 1930. Obrestna mera znaša 7½%, enkratna provizija ¼%, tako da znašajo efektivne obresti in stroški 8.8%.

Berlin, 21. dec. (Tel. »Slov.«) Nemški državni zbor je danes sprejel »takošnji program« vlade, ki prinaša državi za 400 milj. več dohodkov. Predlog za davek na tobak je bil sprejet z 258 proti 117 glasovom, zvišanje prispevkov za zavarovanje brezposelnosti z 248 proti 156 glasovom, predlog o carinah pa s 311 proti 40 glasovom, pri čemer se je 61 poslancev odtegnilo glasovanju. Taka večina je bila do sedaj v nemškem državnem zboru redka. Proti carinistom predlogu so glasovali samo komunisti, dočim so se nemški nacionalisti in krščanski socialni kmetje vzdržali glasovanja. Večina bi imela danes popoldne sprejeti še predlog o odplačevanju državnega dolga, ki se je stavil na iniciativo dr. Schachta. Radi formalnega ugovora komunistov se je potem določila kratka seja na nedeljo, ki se bo začela tekoj nekoj po polnoči. Potem pa bo nemški državni zbor odšel na božično počitnice.

Ponoven Briandov opomin Madjarski

Pariz, 21. dec. (Tel. »Slov.«) Briand je včeraj sprejel češkoslovaškega poslanika Osuskega in madjarskega zunanjega ministra Valka. Z obema je v glavnem razpravljalo o nerešenih problemih vzhodnih reparacij. »Petit Parisien« piše, da je Osusky naglašal, da je Češkoslovaški nemogoče plačevati zahtevani osvobodilni dolg letno po 11 milijonov mark v tekotem 37 let, če se Madjarske ne more pravičiti do pametnejših razovor. Če se ne zloži odpor Madjarske proti končni ureditvi reparacijskega vprašanja in s tem v zvezi stoječih vprašanj likvidacij in optantskega vprašanja, potem mala antonta, kakor je že romunski zunanji minister Mironescu oficiečno napovedal v imenu male antante, ne more podpisati Youngovega načrta. Razgovor z madjarskim zunanjim ministrom Valkom je končal popolnoma negativno. Ni se posrečilo, situacijo bistveno razčistiti. Briand je Valku ponovno in nujno svetoval, naj Madjarska do-

bro premisli odgovornost, ki jo prevzema nase s svojim odklonilnim stališčem.

Madarska ne p'ača

Budimpešta, 21. dec. AA. Madžarska telegrafska agencija poroča: V zvezi z včerajšnjim pozivom madžarski vladi, da se udeležijo konference v Haagu, prihajajo madžarski listi obširne komentarje o vprašanju reparacij. Listi »matroja« da madžarska vlada ne more popustiti od teze, ki jo je postavil predsednik madžarske vlade grof Bethlen v znanem govoru v gornjem domu. Po tej tezi t. Madžarska je popolnoma poravnala vse svoje reparacijske obveze; 2. Madžarska ne more odstopiti niti od enega od maloštevilnih članov Trianonske pogodbe, ki so zanjo povoljni; 3. Madžarska odklanja, da bi odkupila finančno suverenost z novimi reparacijskimi bremenami; 4. Madžarska je pripravljena urediti amortizacijo svojih inozemskih dolgov, v kolikor ne izhajajo iz mirnih pogodb in nimajo nikake zveze z reparacijami ter ne spadajo v pristojnost mednarodnega arbitražnega sodišča.

Izjava čsl. vlade srečeta

Praga, 21. dec. (Tel. »Slov.«) V poslanski zbornici je bila danes popoldne končana razprava o vladni izjavi. Z glasovi vladne večine je bila vladna izjava sprejeta.

Bartel sestavi novo poljsko vladu

Varšava, 21. dec. (Tel. »Slov.«) Nocoj je 14 dni po sprejemu demisije kabineta Swołkega poljski državni predsednik dal mandat za sestavo nove vlade bivšemu ministrskemu predsedniku, profesorju Bartlu. To pomeni, če Bartl, ki se sedaj ne nahaja v Varšavi, ponudbo sprejme, nov poskus za poravnavo med Pilsudskim in sejmom.

Emil Loube umrl

Pariz, 21. dec. (Tel. »Slov.«) Bivši predsednik francoske republike Emil Loube je danes ponoči umrl v starosti 91 let na svojem posestvu.

Po poklicu je bil odvetnik ter je v starosti 30 let vstopil v politiko, ko je bila ustanovljena tretja republika. Bil je osebno zelo skromen in močnega republikanskega prepričanja. Po panamskem škandalu je postal predsednik republike. V prvih letih svojega predsedništva so ga vsi republikanci najostreje napadali, ker so bile tudi takrat politične strasti zaradi Dreyfusovega procesa do skrajnosti razburkane. Takrat je prišlo do edinstvenega dogodka, ko je baron Christiani v neki družbi predsedniku Loubeju na dirkališču v Anteuillu razbil cilindar s svojo palico. Delovanje Loubeja v Elizeju je prineslo celo vrsto velikih kulturnobojnih zakonov, tako predvsem ločitev Cerkve od države. Pod njim je prišlo tudi do ustanovitve prirsčne antante z Anglijo. Ko je Loube obiskal Rim, je prišlo do znanega incidenta z nemškim cesarjem Viljemom II. Loube je nemškemu poslaniku v Parizu izjavil, da je pripravljen, obiskati nemškega cesarja, ki se je takrat istočasno incognito nahajal v Italiji, na krovu cesarjeve jachte, dasi je bil on starejši. Cesar pa je zahteval od italijanske vlade, da povabi njega k vsem javnim slovesnostim na čast francoskega gosta, kar pa je italijanska vlada gladko odklonila. Jez je Viljem prekinil svoj obisk v Italiji in se kratko potem imel v Karlsruhe senzacionalni govor, kjer je izjavil, da mora Nemčija imeti svoj smodnik na suhem. Ko je potekla Loubejeva predsedniška deba, se je popolnoma umaknil v privatno življenje in se nikdar ni več javil v javnosti. Branil se je tudi pisati svoje spomine.

„Svetovna kr žarska voja proti preganjanju kristjanov v Rusiji“

London, 21. dec. Včeraj zvečer je »Krščanski protestni odbor« priredil v og. mni Albert Hall-dvorani velikanško zborovanje kot protest proti preganjanju kristjanov v Sovjetski Rusiji. Pr sedoval je lord Glasgow, ki je izjavil, da zborovanje nima političnega značaja. Njegov namen je le, da započne veliko svetovno križarsko vojno proti preganjanju kristjanov v Rusiji.

Kralj Boris odpotoval v tužino

Sofija, 21. dec. AA. Bolgarska agencija poroča: Kralj Boris je zapustil bolgarsko prestolnico in je odpotoval v tužino. Spremljata ga princ Ciril in princesa Evdoksija. Kraljev pot je docela privatnega značaja. Bolgarski kralj potuje strogo incognito.

Takov proces zopet februarja

Praga, 21. dec. AA. Obrazložitev obsodbe proti Tuki obsega 140 tiskanih strani. Obrazložbe so bile dostavljene braniteljem, da lahko vlože priziv na okrožno sodišče v Bratislavi. Razprava pri drugi instanci bo po vsej priliki v začetku februarja in bo trajala dva tedna.

Japonska zbira argumente

Tokio, 21. decembra. (AA) Japonski veleposlanik v Moskvi je opozoril sovjetsko vlado na dejstvo, da je bombardiranje Mančulija s strani sovjetskih čet povzročilo smrt neke Japonce in da je bilo ranjenih več nameščenecv južno-mandžurske železnice. Sovjetska vlada je sklenila poravnati odškodnino, ako se ugotovi, da so sovjetske čete povzročile navedene poškodbe.

Mirne volitve v Egiptu

London, 21. dec. (Tel. »Slov.«) Proti pričakovanju so bile volitve v Egiptu popolnoma mirne. Stranka Vafi je dobesedno čisto porazila vse druge stranke in Nahas paša bo imel prav lahko nalogo, sestaviti novo vladu.

Byrd - podadmiral

New York, 21. decembra. (Tel. »Slov.«) Ameriški kongres je imenoval polarnega raziskovalca Byrda radi njegovih zaslug za podadmirala.

Potres na Bolgarskem

Sofija, 21. dec. (Tel. Slov.) Ob 23 ponoči je močen potresni sunek preplasil prebivalce v Sofiji iz spanja. Nastala je panika posebno pri ljudeh, ki stanujejo v višjih nadstropjih. Mnogo ljudi je kljub hudemu mrazu zapustilo hiše in ostalo vso noč na prostem. Središče potresa se še ni moglo ugotoviti, ker je brzozajni promet z dežele radi velikih snežnih viharjev prekinjen.

Sofijska pogajanja

Sofija, 21. dec. AA. Bolgarska agencija poroča: Na današnji seji bolgarsko-jugoslovanske konference so delegati soglasno odobrili besedilo, ki ga bodo poslali bolgarski in jugoslovanski vladi s priporočilom, naj podpreta prostovoljno izmenjavo dvo'astniških posestev vzdolž meje med obema državama.

Pravilnik k invalidskemu zakonu

Belgrad, 21. dec. AA. Ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje dr. Mate Drinković je danes podpisal pravilnik o izjavljanju invalidskega zakona. Besedilo tega pravilnika je bilo oddano v državno tiskarno in izide v par dneh v »Službenih Novinah«.

Univ. prof. dr. R. Kušej:

Zakon o srbski pravoslavni cerkvi (Konec.)

Ta določba je v marsičem nejasna. Ali je Srbska pravoslavna cerkev mišljena tukaj kot celota, tako da bi teklo vse do pristojbine v njeno osrednjo blagajno? Ali spadajo pod te take tudi stolnine (epitrahilske pristojbine)? Po besedilu vsekakor. Ali se bodo tikse na vloge na cerkvena oblastva in za rešitev teh vlog plačevali v gotovini ali v znakah, ki jih izdaja cerkvena samoprava? Katero cerkveno oblastvo bo izdalo pravilnik o teh takсах?

Za službene pošiljke in sporočila je cerkev prosta poštarine in telegrafskih pristojbin (čl. 13).

Ob priliki prevedbe cerkvenih oblastev, ustanov in organov z državnega proračuna na budžet Srbske pravoslavne cerkve se bo z uredbo ministra pravde in ministra financ določil prispevek, ki ga bo cerkev stalno prejela iz državnih sredstev. Pri tem se bo upoštevala višina državnih budžetarnih kreditov za pravoslavne cerkve določenih v letnem proračunu za 1929/30, dalje se bo oziralo na dohodke »bira« v Srbiji in Južni Srbiji ter na višino cerkvenih doklad, ki se pobirajo po obstoječih predpisih v drugih cerkvenih področjih na državnem ozemlju (čl. 21).

Ta določba nam postane razumljiva še le v zvezi s čl. 27 finančnega zakona za tekoče proračunsko leto. Gre na eni strani za davek, ki ga plačujejo v Srbiji in Južni Srbiji pravoslavni davčni obvezanci na podlagi čl. 6 zakona o ureditvi svestenščak stajanj iz leta 1882. Prvotno je ta davek, imenovan »svesteniški bir«, znašal 1 Din za vsakega davkoplačevalca. Z navedenim členom finančnega zakona pa je bil povečan na 6 Din. Minister financ ima v tekočem proračunu pravico, da izplača iz naslova tega davka svestenstvu v Srbiji in Južni Srbiji po razporeditvi ministra ver (sedaj ministra pravde) v mesečnih obrokih »svesteniški bir« v letnem skupnem iznosu Din 15.200.000.

Na drugi strani obstoja v sremsko-karlovški metropoli za svestenstvo Gornjekarlovške eparhije poseben župnijski davek v iznosu 4 D. od orala in poseben prispevek srbsko-pravoslavno-narodno-cerkvenih fondov v isto svrhu po čl. 15 uredbe z dne 10. avgusta 1868, o cerkveno-šolskih in finančnih zadevah Srbske metropole v Sremskih Karlovcih. Iz tega davka in fondovskega prispevka plačuje v tekočem proračunskem letu minister financ po odredbah ministra pravde pravoslavne svestenike v Gornjekarlovški eparhiji do skupne letne vsote Din 2.040.000.

Oba davka s fondovskim prispevkom tečeta doslej v državne blagajne. Ako bo ostalo pri tem tudi v bodoče, se bo moral ta državni dohodek cerkvi vrniti in letni prispevek se bo povečal. Ako pa bodo ti dohodki prepuščeni cerkvi v lastno upravo, se bo državni prispevek zmanjšal.

Poleg državnega prispevka po čl. 21 bo dobila pravoslavna cerkev za izvestne terjatve, ki ji gredo v Srbiji in Črni gori proti državi, ali pavšalno odmerjeno ali v stalnih letnih zneskih plačljivo odškodnino (naknadno). Višina ter terjatve se bo ugotovila sporazumno med ministrom financ in pravde z ene ter arhijerejskim saborom z druge strani v posebni uredbi, ki bo spremenljiva samo z zakonom po predhodnem pristanku arhijerejskega sabora. Kolikor bo plačljiva odškodnina v letnih zneskih, bodo ti učešeni v proračun ministra pravde (čl. 22).

Iz dejstva, da so ta plačila države označena kot odškodnina (naknada), lahko sklepamo, da je država cerkvi nekoč nekaj vzela, kar hoče sedaj popraviti. Poblizja pojasnila bodo razvidna še le iz napovedane uredbe.

Nehote nam prihajajo pri tem določili v misel zahteve katoliške cerkve napram državi radi imovine verskih zakladov.

Iz navedenega postaja finančni sistem pravoslavne cerkve vsaj v ogrožju nekoliko narazen. Natančneje bo vse razvidno še le iz cerkvene ustave, na kateri bo slonela vsa cerkvena samoprava. Iz nje bo tudi postalo jasno, kaj pomeni »narodo razreševanje« na prihode manastirskih in cerkvenih imanj in v zvezi s točko 4 čl. 9. Po vsej priliki bodo morala cerkvena dobra in fondi s svojimi dohodki kriti najprej potrebe institucij, h katerim spadajo (čl. 9, točka 1), prebitek pa bo moral služiti cerkvenim interesom obče.

Ideja je na sebi zdrava in se uveljavlja v povojni dobi v različnih državah tudi v organizaciji katoliške cerkve. Konkordat z Romunijo z dne 10. maja 1927, razglašen v A. A. S. XXI dne 13. julija 1929, p. 441 ss, ustvarja v členu XIII vsem katoliškim škofijam skupno imovino (patrimoine sacre) pod upravo katoliških škofov, za katero sestavijo pravila sami. Primanjkljaj doplača država. Pod isto upravo prideta tudi generalni katoliški verski zaklad in generalni katoliški študijski fond.

V konkordatu s Prusijo z dne 14. junija 1929, A. A. S. XXI, p. 521 ss, je v členu 4 državna dotacija za vse katoliške škofije in škofijske zavode določena na 2.800.000 RM. Podrobna razdelitev je posebnemu dogovoru pridržana.

To omenjam radi tega, ker ni izključeno, da bo konkordat Jugoslavije z Vatikanom, ako in kadar pride do sklenitve, prikrojen na sličen način.

V. Cerkevna imuniteta.

Najvažnejša je določba čl. 14, da so vsi javni davčni oproščeni zgradbe, namenjene službi božji, cerkvenoprosvetnim in dobrodelnim ustanovam; dalje zavodi za cerkvene potrebe, škofijski in župni domovi ter samostani, vsi s pripadajočimi dvorišči, končno pravoslavni kulturno-zgodovinski spomeniki (manastirski, cerkviški itd.). Po tem besedilu so davka na dohodek od zgradb oproščeni vsi prostori omenjenih poslopij ne glede na to, ali se uporabljajo izključno za javno službo božjo in za

pisarniške namene ali ne. Za vse pravoslavne verske, tudi za cerkvenoprosvetne zgradbe je zgradarina odpravljena, nanje se čl. 32 točka 4 zakona o neposrednih davkih z dne 8. februarja 1928 s pripadajočim pravilnikom ne sme več uporabljati in to niti v primeru, da so nekateri prostori v njih dani v najem.

Poleg realne imunitete po čl. 14 je urejena v zakonu v čl. 15 in 16 tudi osebná imuniteta svetnih in redovniških svečnikov. Svečeniki niso obvezani, da vrše osebo one javne posle, kateri se po kanonskih predpisih protivijo njihovu činu in poklicu. Ali bodo lahko zahtevali svečeniki na podlagi te določbe oprostitev od vojaške službe? Od poslov varuštva in skrbništva so oproščeni že po obstoječih zakonih, porotništvo je pa s koncem tega leta itak odpravljeno.

Vsa državna oblastva, ki po svoji pristojnosti pokrenejo postopanje proti svečeniškom ali redovnikom radi kaznivih dejanj, so zavezana o tem takoj obvestiti pristojnega arhijereja, le-temu morajo dostaviti tudi končno odločbo, ki jo izdajo.

Pristojnost cerkvenih sodišč nad kleriki je v pravoslavni cerkvi že dolgo omejena na čisto cerkvene delikte, katerih svetni kazenski zakoni ne poznajo. Vsa dejanja, ki spadajo pod določbo svetnih kazenskih zakonov, sodijo državna sodišča. Pravilo, ki ga postavlja čl. 16, je umestno in je danes le še skromni ostanek nekdanjega privilegija fori.

VI. Končne določbe.

Organizacija Srbske pravoslavne cerkve, kakor jo predvideva ta zakon in kakor bo odredjena v cerkveni ustavi, se mora izvesti najdalje v roku dveh let, računanih od dneva, ko stopita ta zakona v moč.

Z dnem, ko postaneta ta zakon in cerkvena ustava pravnoveljavna, nehajo biti obvezni vsi zakoni, uredbe in drugi predpisi o tem predmetu. Toda sedanji predpisi o organizaciji Srbske pravoslavne cerkve izgube svojo veljavo še le tedaj, ko bo izvedena organizacija po novi cerkveni ustavi.

Zakon o Srbski pravoslavni cerkvi je stopil v moč 16. novembra, ko je bil razglašen v Službenih Novinah.

Kedaj naj izide cerkvena ustava, v zakonu ni povedano. Dveletni rok za reorganizacijo Srbske pravoslavne cerkve z obširno samoupravo in popolno finančno samostojnostjo se bo moral računati še le od dneva, ko bo razglašen zakon o cerkveni ustavi.

Radio omogočen vsakomur

V propagandne svrhe odda Radijska oddajna postaja v Ljubljani za čas od 15. decembra 1929 do 15. januarja 1930

po izrednih cenah in izrednih plačilnih pogojih sledeče aparate:

- 150** finih detektorskih aparatov s kristalom, 1 slušalko »Kapsch«, 50 m antenske žice, ter vsem ostalim materijalom, za 65 Din ter štirikratno mesečno plačilo po 75 Din.
- 25** troelektronskih aparatov »Ingelen« za kratke, normalne in dolge valove, akumulatorjem 18 ah, anodno baterijo 120 V, finim zvočnikom ter antenskim materijalom, za 215 Din ter desetkratno mesečno plačilo po 200 Din.
- 10** sedemelektronskih aparatov »Ingelen« U 7 z okvirno anteno, akumulatorjem 36 ah, anodno baterijo 120 V, dvojne kapacitete, mrežno baterijo ter zvočnikom Bled, za 1054 Din ter desetkratno mesečno plačilo po 400 Din.

Oglejte si te aparate v naši božični razstavi v Akademskem domu na Miklošičevi cesti. Razstava je odprta od 15. do 22. decembra.

Radio Ljubljana
Ljubljana, Miklošičeva 5 * Maribor, Gosposka 37

Duhovi in strahovi?

O okultnih pojavih — spiritizmu — strahovih

Inozemsko in tudi naše časopisje prinaša vsak hip vesti, članke, razprave o okultizmu in spiritizmu; širijo se med narodom brošure zapeljive mistične vsebine. V mestih in po vaseh nastajajo krožki, ki se lahko miselno ukvarjajo z okultizmom in spiritizmom. Polagoma postaja to prava kuga. Znani so nam slučaj iz zadnjih dni, da so razne osebe zapadle fiksnim idejam klicanja mrtvecev ali avtomatičnega pisanja, katerih se ne morejo več iznebiti. Taki ljudje postanejo žrtve neurastenije ali psihičnih bolezni in so prava nadloga sebi in drugim.

Zablode okultizma in spiritizma se najbolj bobnotno razvijajo tam, kjer ni jasnih in krepko orisanih svetovnih nazorov glede onstranskega sveta, glede duhov, duše, večnosti itd. Vsi poganski narodi starih časov so imeli svoje mistične in magične institucije. Rimljani in Grki so se zatekali k vražarjem v raznih prorečjih, prirejali so tajstvene komedije v Elezinskih in azijskih misterijih. Babilonci so izpraševali svoje mage (čarovnike) itd. Temeljito je obračunalo s temi zablodi krščanstvo, proroki so začela propadati, haruspices, magi, druidi niso imeli več posla, ker je Kristus, Bog-človek dal stremeljenju človeka po nadzemskih dobrinah in po višjem spoznanju jasne in izvestne smernice. Okultizem se je umaknil v razne histerične sekte ali v zakotna zatišja čarovnikov in čarovnic. Javna morala krščanske Evrope je vse do zadnjih stoletij obsojala okultizem. Kabala, alhimija, čarovništvo ni imelo priznanega mesta v zdravem organizmu krščanskega občestva. Ko se je pod vplivi hiperkritičnega racionalizma in vsenu krščanstvu sovražnega židovstva začela

mejati veličastvena stavba krščanskega občestva in edinstvenega svetovnega nazora, se je jel pojavljati jačje in jačje okultizem. Ne čudimo se, da je vprav v protestantskem svetu predvsem v Ameriki in Angliji okultizem zajel množične sloje, predvsem napol izobražene meščanske kroge; kajti neštevilne sekte, ki oblikujejo svetovni nazor vsaka po svoje, so, kakor močvirje, najbolj ugodna tla za strupene poganke okultizma. Saj okultizem razglašá načelo, da vsak posameznik lahko sam stopi v neposreden stik z duhovi in od njih izve »resnico o onem svetu«. Okultist, spiritist si laska, da ve, vidi, sliši, da mu torej ni treba verjeti avtoriteti. Vprav tu tiči vsa opasnost okultizma; načeloma izpodkopava versko in radi tega tudi vsako drugo avtoriteto. Moderni svet, ki se vdaja senzaciji okultizma, se vrača nazaj v močvirje poganstva. Mediji našega časa, »seances«, črni kabinet itd. imajo svoje paralele v šumskih nočnih orgijah azijskih Mongolov, Jakutov, ameriških Eskimov in Indijancev, afriških zamorskih čarovnikov, indijskih fakirjev in mohamedanskih dervišev. Napredek je samo v tem, da so moderni okultisti prenesli magijo in demonologijo iz skritih afriških prašum in šotorov Azije v evropske in ameriške salone, tu kakor tam pa služi podzavestna ekstaza kot pot v svet duhov. Motijo se pa oni, ki mislijo, da so opravili z okultizmom, ker »ni takih okultnih pojavov, ki bi bili predmet objektivnih prirodoslovnih ved«. Imajo svojo tehtno besedo pri tem zgodovina, etnologija, veroslovje, psihologija, teologija. So namreč pojavi, ki sicer niso »prirodoslovnega značaja, pa so kljub temu lahko dejanski. O tem drugič.

Bela radost - bela skrb

Ljubljana, 21. decembra.

I.
Smo že pričakovali, da bo letošnji Božič brez bele odeje, kar bi temu najlepšemu prazniku v letu gotovo ne dajalo tistega idiličnega značaja, kakor smo ga vajeni. Pa nas je priroda rešila te — bojazni. S prvim snegom je otvorjena vesela doba zimskega športa in zabave.

Srečam mladega Ljubljancana. Pozdravi in se mi z vsem zdravjem svojih lic zasmeje v obraz. »Kam, Stanko?»

»V Tivoli, tja gori proti Cekinovemu gradu, morda še dalje, sam ne vem. Iskati in preizkušati grem teren. Ali ne vidite, da sem ves zimsko-sporten?»

Res, bil je Stanko ves zimsko-sporten. Na glavi belo, volneno čepico, gornji život v topli, pleteni topici, lahke hlače, meča v debelih volnenih dokolenicah, čevlji novi, z dvojnimi podplatki, roki orokavičeni. Vlekel je za seboj lične sanke, za usnjenim pasom je imel obešene svetle, jeklene drsalke.

»Sakrabort vendar no; saj sva se šele pred kratkim videla ob Savi v kopalnih klačah!« sem se zavzel.

»Ja, veste, sezone se hitro menjavajo,« je modro povedal in se ves srecen smehljaj. »Meni zima nudi veliko več užitka ko poletje. Vem, da bom na drsalici ali pri sankanju letos zopet marsikatero kosilo zamudil, a nič ne del! Bo pa večerja potem bolj teknila. Ne veste, kako se po takem športu zvečer prileže topla posteljica! Z Bogom!«

Z velikimi, skoro smešnimi koraki je odhitel dalje. Hip sem zrl za njim, nato pa tesneje priliv ovratnik suknje in žel svoje pot.

»Bela radost!« sem pomislil. »Srečni Stanko, srečni vsi tvoji vrstniki, ki vam zima prinaša toliko zdrave, neskaljene radosti! Dobro, skrbne starše imate, ki vas oblačijo v topla oblačila, vam ogrevajo stanovanja in vas z vsim ljubeznijo ščitijo pred nadlogami zime. Koliko pa je drugačnih!

II.
Na frančiškanskem mostu sem obstal in se zagledal v neko čudno, razstavljeno sliko. Bedna žena, zavita v raztrgane cunje, upadel obraz, koščena roka drži dojenčka, ob strani stoji n'gova prezebujoča sestra. Ob sliki klic na pomoč! Pomagajte, usmilite se, prezebujemo, lačni smo... Vstrij mene se vstopi človek srednjih let. Bled, poraščen, pomodrele ustnice se mu tresejo, oblečen je v ponošeno, letno obleko, noče tife v ogromnih, močno luknjastih čevljih. Stoji, sklepet z zobmi in čita.

»Za reveže pobirajol« spregovori naposled in me pogleda, ker sem mu bil najbližji.

»Za reveže!« sem potrdil.

»Kje bodo neki dajali?« je jel poizvedovati.

»Imate družino?»

»Pet otrok, ženo in sebe. Otroci vsi majhni.

Stanujem v baraki tam gori ob Vodovodni cesti.

E, gospod, zebe nas, zebe!« Gašperčka imamo v baraki, kuhamo na njem, za gorkoto pa se skoro ne izplača kuriti, ker je baraka vsa spraniasta in sika buria noter na več kraljih. Pa tudi s čim nimamo. Tu pa tam pobere kakšno krepčico, zlomljeno in zavrženo lato, košček izgubljenega premoga. Toda kaj drva! Ko bi le v lonec bilo kaj dati. Polento in črno »čorbo« natepljemo vsak dan, to je vsa naša hrana. Pol leta nimam nobenega stalnega zaslужka. Živimo od podpora. A borza dela je že davno več ne da. Sedaj se namenjen na magistrat. Sem čul, da se dobi tam za revne otroke kako obuvalec ali obleka. Če bo skozi taka huda zima, ne bomo ušakali pomladi.

»Pa se vam bo posrečilo najti kako delo in zopet bo boljše. Le pogum, prijatelj!«

»Ja, saj to je edino, s čemur se tolažim. Od vsega hudega nas dobri ljudje ne bodo pustili umreti.«

Ves stisnjen in ubog je z globoko upogibajočimi se koleni odhitel čez frančiškanski most proti magistratu.

»Bela skrb!« sem pomislil in globoko v srcu me je zazeblo...

Darujte mene!

Vzemite me za sebe in za svoje prijatelje. Imeli bodete z menoj mnogo veselja.

Jaz sem božična doza kave Hag, umetno izdelana iz imitacije starega srebra. Ne povdarjam iz napuha svoje posebne prednosti: Ne razbije se niti pokvarim, po izgledu sem lepa ter se lahko priporočam kot zelo praktična in fina posoda za hranjenje kave, čaja, sladkorja, riža i. t. d. Razen tega vsebujem še 1/4 kg najboljši in najdragocenejše kave Hag, — za vsakogar priporočljive kofeina proste zrnate kave. Stanem pa vendar samo Din 36.—

Obskrbite se pravočasno, po božiču me bode težko dobiti.

Na razpolago sem Vam v vsaki dobri trgovini kolonijalnega blaga. Ako ne, prosim, pišite na tvrdko

Kava Hag d. d., Tomašičeva ulica št. 4, Zagreb.

BOŽIČNA DOZA KAVE HAG

Jubilejna proslava del. zavarovanja

Štiridesetletnica bolniškega zavarovanja v Sloveniji se je včeraj izvršila na zelo svečan način. Ob 9 zjutraj se je vršilo v dvorani OUZD slavnostno zborovanje. V lepo okrašeni dvorani so se zbrali številni zastopniki mnogih korporacij in društev, zastopniki socialno zavarovalnih institucij ter drugih korporacij in ustanov.

Ban ing. Sernee ter podban dr. Pirkmajer sta opravila svojo odsotnost ter sta poslala pismene pozdrave. Na slavnostnem zborovanju je zastopal banski svetnik g. Grasselli. Ministra za socialno politiko je zastopal inspektor dr. Tujkovič, Osrednji urad za zavarovanje delavcev je zastopal komisar ing. A. Carnelutti.

Slavnostno zborovanje je otvoril komisar OUZD gospod Mihael Krek, ki je uvo doma prečital brzojavne pozdrave Nj. Vel. kralju, ministru za socialno politiko dr. M. Drin-koviču in ministru za šume in rude dr. Antonu Korošcu. Vse brzojavke so bile sprejete z navdušenim aplavzom.

Vladni komisar g. Krek je imel nato

s'avnosino predavan'e

o delavskem socialnem zavarovanju (predavanje priobčujemo v izveščku):

Delavsko socialno zavarovanje je nedvomno najmočnejša in najbolj dodelana panoga socialne skrbi za proletarce.

Organizacija delavskega socialnega zavarovanja pomeni danes v narodnih in državah močne veje njihovega skupnega življenja, narodovega in državnega gospodarstva. Vpliv njihov je znaten. Ta organizacija je

ponos kulture in odlika

države in javne brige za delavski stan v najmočnejših državah Evrope. Poleg delavskega zadržništva ali se pred njim je delavsko zavarovanje najmočnejši stebel delavske skupnosti, največji zavod vzajemne pomoči.

Med nami Slovenci je misel socialnega zavarovanja trdna. V 40 letih je iz neznatne blagajne zrastle močnejši zavod bolniškega in nezgodnega zavarovanja, ki združuje letošnje leto že okoli 100.000 naših delavcev zavarovancev. Slovenci imamo ne le največji, tudi najbolj konsolidiran in popoln urad delavskega zavarovanja.

Delavcu našemu koristnosti in potrebe zavarovanja zanj in za njegovo življenjsko zaslombo ni treba več dokazovati. Številke povedo: 39.514 obolelih na leto; 11.288.644 Din za hranarino, na leto 152.395 oskrbnih dni v bolnišnicah dravske banovine; 3.422.698 Din za zdravila; 1.779.632 Din na leto za delavske matere (porodnice); 2.111.149 Din za njihove dojenčke.

S stališča skupnosti naše moramo reči: Prenehanje ali kakršnokoli poslabšanje delavskega zavarovanja pomeni udarec za sto tisoč naših delavcev, ki so v delu in v življenju, ali udarec za dobro tretjino našega naroda. In sicer udarec za tisti slučaj, ko je že itak nesreča z vso svojo pezo nad njimi. Ni ga, ki bi mislil, da bo, če se tretjina naroda zvrže v bolečini, narod še zdrav, da drugi del njegov ne bo čutil posledic te nesreče?

Delavce se visoko zaveda visoke vloge zavarovanja in zato zavarovanje

enodušno brani in ga bo branil, dokler mu ne izvojuje splošnega neomejenega priznanja.

Večkrat sem že imel priliko poudarjati in danes ponovljam, da tudi drugi prizadeti del, naši gospodarji nujnost socialnega zavarovanja vedno bolj razumevajo, spoštujejo in zato ho-

čejo, da se zavarovanje ohrani in vrši neovirano svojo nalogo delavcem in gospodarjem v korist. Da, tudi poslodajalci si ne sme prikrivati, da je ta ustanova tudi zanj potrebna, da ga razbremenjuje bolj, kot ga obremenjuje plačevanje prispevkov.

Za naše male razmere, ko dela pridobitnik le z neznatno napetostjo, je

zadovoljen delavec,

ki rad vse stori, da je učinek njegovega dela čim večji, ki se izžepa v svojem poslu, ena glavnih in neobhodnih postavk zanesljivega kalkulacijskega računa. Trdim: brez dobro izvedenega zavarovanja so danes narodi in države stalno izpostavljeni gospodarskim in socialnim pretresom.

To sem moral podčrtati, ker je padla ta proslava v dobo reformatoričnih stremeljenj in so se zadnji čas pojavili

predlogi,

ki ne pomenijo le socialne reakcije, ampak naravnost nepojmljivo in nepričakovano kulturno sramoto.

Verujmo v

trezno preudarnost

tistih, ki sprejemajo odgovornost za reformo in na njej sodelujejo. Verujmo in upajmo, da reforma našega zakona ne bo pomenila za delavca poslabšanje, ampak bo v razvoju zavarovanja še korak naprej.

Sedanja vlada je slovesno izjavila, da hoče zakoniti zavarovanje za službo onemoglosti, starosti in smrti. Vlada je izvedla že marsikako svojo obljubo in napoved, upravičeno torej delavstvo pričakuje, da se bo izpolnila tudi ta napoved.

Istočasno z uredbo nove panoge zavarovanja naj se izpolni sedanja bolniška in nezgodna panoga.

Organizacija naj bo taka, da bodo prizadetim, zainteresiranim vse blagodati zavarovanja v čim neposrednejši korist. Ta zahteva narekuje

najširšo decentralizacijo

uprave in finančnega gospodarstva zavarovalnih zavodov. Ureditev državne uprave po banovinah je novo oporišče za to tendenco.

40 let delavskega zavarovanja je

40 let hudih bojev.

bojev ponižanih in razžaljenih, bojev proletarcev, ki so z največjo muko dosegli zakonite ideje zavarovanja in ki morajo v veliki pripravljenosti čuvati, da ta ena najvažnejših socialnih pridobitev ostane nedotaknjena.

To spoznanje narekuje splošno dobrohotno ravnanje na vseh področjih. Zlasti danes upam, da ni med nami nikogar, ki ne bi Okrožnemu uradu iz srca želel napredka, uspešnega dela in razvoja, da bomo ob deceniju mogli biti zadovoljni z njegovimi storitvami in uspehi, da bomo gledali na delavsko zavarovanje kot svetlo panogo narodnega življenja v zadnjem polstolletju.

Buren aplavz je potrdil, da so se vsi prisotni strinjali z izvajanjem gospoda komisarja Kreka.

Ravnatelj dr. Bohinjec je nato govoril

O RAZVOJU IN SEDANJEM STANJU SOCIALNEGA ZAVAROVANJA.

Podrobno je očrtal prve začetke socialnega zavarovanja pri nas, ki se je pozneje razvilo v tako močno institucijo. Kratak izvleček iz predavanja dr. Bohinjca smo že priobčili.

Sefzdravnik OUZD dr. Zajc je nato predaval o

Božič

je praznik ljubezni, najbolj pristrčni praznik družine, ki vzbuja nade na lepo in veselo bodočnost. Največja sreča tega dne je prirediti komu veselje, lastno veselje deliti z drugim, drugega osrečiti. Najlepši izraz tega praznika so medsebojni darovi. Kot božični dar OVOMALTINE, ki je izvor moči in zdravja, ne povzroča samo veselja, ampak mnogo pripomore tudi k ohranitvi zdravja in zvišanju telesne moči.

Poklonite Vaši rodbini OVOMALTINE, ki prihaja v ta namen v promet v nekem izrednem božičnem omotu

OVOMALTINE

je zelo ljubezniv, za zdravje koristen božični dar.

Cena skatle 100 gr Din 18'50
Cena skatle 250 gr Din 36'25

ZDRAVNIŠKI SLUŽBI V SOCIALNEM ZAVAROVANJU.

Izvajal je med drugim:

»Bodoči razvoj zdravniške službe je odvisen od napredka medicinske vede, od prosperiranja industrije in obrti ter vsega narodnega gospodarstva, naloge pa, ki že sedaj trka jo na njena vrata in katerih izvedljivost odvisi od sredstev, ki jih ji more nuditi administracija, so sledeče: uvedba dežurne zdravniške službe ob nedeljah in praznikih, uvedba nočne dežurne zdravniške službe, organizacija zunanjih zdravniških služb zdravnikov specializov, reorganizacije zdravniške službe v bodočem novodograjenem ambulatoriju v Mariboru, reorganizacija in izpopolnitev zdravniške službe v krajih, kjer je postala vsled razvoja industrije in porasta članstva pomanjkljiva ter prav posebno intenzivna kurativna briga za tuberkulozne bolnike.«

Pozdravi in voščila

ČESTITKE KOMISARJA SUZOR-JA.

V imenu Osrednjega urada za zavarovanje delavcev (SUZOR) je čestital OUZD komisar ing. Carnelutti. Omenjal je:

»Ni treba posebej naglašati, da je delavsko zavarovanje od in v korist vsega gospodarstva ter vse države. Socialno zavarovanje je doživelo ugovorov s strani delodajalcev, da si ni gotovo, če je vse narekaval egotzem. Potrebno pa je mnogo več širokogrudnosti tudi s strani. Socialno zavarovanje je pri nas prešlo prvo, trdo fazo, ki bo služila za temelj, da se še naprej utrjuje. Od prvega julija 1922 dalje po 7 letnih izkušnjah, se vedno bolj kaže potreba, da je treba zakon izpopolniti. Zato je treba verovati, da se bo z izpopolnitvijo dela dosegel ideal dela. Vprašanje reorganizacije je, da se zakon o porazdelitvi socialnega zavarovanja ujema z zakonom od 3. oktobra, ki je uredil državo na banovine.

Ministrstvo za socialno politiko bo toliko ustreglo željam vseh OUZD, da bo dalo posameznim panogam potrebne avtonomije, da se bo izvršila čim prej in bolj efektivno unifikacija vsega zavarovanja. Cilj in postulat sta, da uvedemo v našo socialno zavarovanje moderno zakonodajo.

Govornik želi končno OUZD v Ljubljani, da ostane na oni višini, na kateri je sedaj, naj ostane še dalje vzor drugim okrožnim uradom v državi in naj se še dalje izpopolnjuje.

Komisarju ing. Carneluttiju se je v imenu OUZD zahvalil g. Krek.

ČESTITKE OBLASTI IN KORPORACIJ

V imenu ministra za socialno politiko je čestital inspektor dr. Tujkovič, ki je izrazil željo, naj bo ljubljanski OUZD še nadalje na prvem mestu v socialnem zavarovanju v naši državi, kakor je bil dosedaj.

Zastopnik mestnega župana ravnatelj g. Cihha je čestital k jubileju v imenu mestne občine.

Predsednik Delavske zbornice g. Čobal je naglašal v svoji čestitki, da je delavsko zavarovanje prav tako v korist delodajalcem, kakor delojemalcem. Poudarjal je, da bi imelo poslabšanje socialnega zavarovanja samo nasproten učinek, kakor si ga predstavljajo nekateri delodajalci.

V imenu zbornice za TOI je čestital podpredsednik g. Ogrin. Izrazil je pripravljenost delodajalcev za sodelovanje pri izboljšanju socialnega zavarovanja, ki je skupna dobrina delodajalcev in delojemalcev.

Predsednik Pokojniškega zavoda g. Loj-

ze Vrtovce je naglašal, da je vsa Slovenija strnjeno za socialno zavarovanje, ki je dosegel tako lepe uspehe. Glavni moment, ki je dosegel tako lepe uspehe, pa je moment ljubezni do dela, nesebičnosti je rodila te uspehe.

V imenu Stokovne komisije je čestital g. Stanko.

V imenu Jugoslovanske strokovne zveze je čestital g. Zumer, ki je poudarjal v svoji izjavi potrebo, da se socialno zavarovanje izboljša in razširi še na starostno in brezposelno zavarovanje.

Dr. Dereani je čestital v imenu združenja blagajniških zdravnikov.

Končno je zborovanje sklenilo, da se votira znesek 50.000 Din v protituberkulozni fond.

Krasno uspešno zborovanje je končno zaključil komisar g. Krek. Nato so si zborovalci ogledali še lepo jubilejno razstavo OUZD in zdravstvene naprave.

Zvečer ob 8 se je vršilo v dvorani skioptično predavanje rentgenologa g. dr. Hebeina: »Bolezni pljuč v filmu«.

Teden samozataje

Naš poziv in klic za služkinjski dom je našel nekaj odmeva med čitatelji Slovenca in izrekamo onim, ki so se spomnili služkinj, iskreno zahvalo.

Da bi se nas spomnili še drugi krogi in iz ljubezni do bednih v duhu žrve nam darovali kaj malega za naš bodoči služkinjski dom.

Teden samozataje

smo proglasili, da bi imeli dobrotniki svojo korist. Naj Vas zgled brezprimerne ljubezni Zvečarja, ki jo občudujemo v betlehemskih jasticah, gane do podobne ljubezni.

Darove sprejema za »Služkinjski dom«:

Uprava Slovenca ali pisarna Poselske zveze, Delavska zbornica. — Poselska zveza. — Zadruga »Služkinjski dom«.

SLOVENSKI LIST

Naročanje!

Tednik izhaja v ponedeljek zjutraj. Informira o najnovejših mednarodnih vestih, prinaša aktualne članke, med drugim »Med tednom« ima določena razmišljanja. Prinaša vse vesti o dejskem stanju in mednarodni prireditvi. Zakaj? In mi? Zakaj smo ga želeli? — Naročate, čitajte »Slov. nas. list«!

Letna naročnina Din 50.—, polletna Din 25.—, četrtletna Din 13.— mesečna Din 5.—

Uprava in uredništvo v Ljubljani, Jugoslov. tiskarna.

Naročanje!

Pridobivajte naročnikov!

Veljko Milčević:

Nočni metulji

Ko nočni metulji, ki se podnevi skrivajo po razpokah in zatišjih in šele v mrak razprostró lena krila, tako se oni čez dan potikajo po mračnih brlogih in bajtah, a s prvim mrakom se njihove sence počasno srečujejo na razpotjih z gosli ali tamburico pod pazduho. V pozni polnočni uri, ko se je celó ponočnjaški Belgrad razšel, ko točaji dvigajo prtove z miz in postavljajo stole nanje in ko oni, ki črno kavo kuha, gasi ogelje na ognjišču, boste videli kate-ruha od njih, kako v medlo razsvetljenem kotu s svojo v črne cunje zavito tamburico topo poseda s čašico žganja ali vina pred seboj in čaka zarjo, ki ni več daleč.

Ono noč sem se bil nekje v mestu zamudil. Ni se mi šlo domov in zvil sem jo v gostilnico. Pozno je bilo. Pol stolov je bilo že na mizah. Samo še ena žarnica je nekje gorela. V enem kotu so metali karte natakari, ki so že zaprli kavnarne, in se zmerjali med seboj; v drugem je s čelom na mizi, na kateri ni bilo več prta in s stoli nad glavo hropel pijanec z do tal spu-ščenimi rokami; poleg točajev je gospodar pre-števval dnevnj zaslužek.

Komaj sem bil dobro sedel, ko se je iz poltme izza stolov dvignil človek in se na-proti k moji mizi. Za njim je stekel majhen tampanorjavec pes. Čudno podobna sta si bila ta pes in njegov suhi gospodar z rumenim te-lovnikom, rdečkastimi pristrženimi brki in ilov-natim licem.

Neznane pozdravi. Pes zamahne z repom.

»Rad bi vas nekaj vprašal, gospod Vojo.«

Prepoznal sem ga. Ponoči sem ga videl po

gostilnah. Sina, tamburaš je bil.

»Dobro!« sem dejal, ne skrivajoč nezado-voľstvo in pričakoval vprašanje.

Svoj obledeli in obnošeni klobuk je menceal v rokah.

»Pustite me, da sedem, gospod Vojo. Naj- prej vam moram povedati, kaj je bilo pred tem. Drugače me ne boste razumeli.«

»Kaj mi moraš ravno nocoj to povedati?« sem mu nervozno in skoraj v obupu zastavil. Zalostno in ponižno se je nasmehnil in trenil z rameni. Kaj sem hotel. Dal sem mu, da je sedel. Pes se je zavlekel pod stol.

Nerad poslušam ljudi, ko o svojem življe- nju pripovedujejo, zato ker v večini slučajev lažejo. Taka približno je bila tudi ta izpoved v začetku, govorena z monotonom in brezbarvnim glasom, medtem ko so v dnu gostilne med udarci po mizi padale karle obenem z vpitjem, posvskami in prepriom, ki je od časa do časa rastlel in ga je gospodar miril.

Tako-le je tekla povest: Počezelje, trgovska hiša, bogastvo, izobilje, služkinje, ugleden čče, mati lepota. Sicer je res, da kot so materam vsi otroci najprirednejši, tako je tudi otroku vsaka mati najlepša. Ali po pripovedovanju drugih, ki so poznali Simino mater, je bila izredno lepa. Oče jo je bil pripeljal od nekod iz prekda, ko je šel v Pešto. Nikoli se ni razvedelo, odkod in čigava je; nihče od domačih ji ni nikoli v goste prišel. Kakor sem slišal, jo je oče nad vse ljubil in bil skrajno ljubosumen nanjo. Nobene želje ji ni znal odreči in o njenem nakitju so mnogo govorili.

Ali po spominjanju iz otroštva je bila ta lepota ledena in čudna in nerazumljiva ko cna sama. Z nikomur se ni družila in žene iz so- sedstva je prezirala. Zdelo se je, da ne ljubi nikogar. Še moža ne, da o otrokih ne govorim.

Borivoj in Cveta sta umrla kmalu po rojstvu nagloma in nepričakovano. Zvečer je otrok zdrav legel, zjutraj pa je bil mrtev. Ko je prišel Sima na svet, so mu nadeli priročni beli, zato ker je bil rdečelas. Neko jutro so ga sosede našle v snegu. Bil je še živ; drgnile so ga, da si je opomogel. Potem so ga nesle materi in ji za- pretile, da jo bodo možu in sodišču tožile, da je že dva svoja otroka zadavila, ako se mu bo še kaj zgodilo. Tako je bilo mnenje žen v so- sedstvu.

Mali Sima je živel in rastlel pod varstvom escedov, pri katerih je prebil po cele dneve. Oče ga je čerkjal; mati pa ga ni nikoli pobožala. Da, enkrat ga je vzela v naročje, ga pobožala po laseh in šla s svojimi tenkimi prsti ko z noževo ostrino čez njegov vrat. Nič hudega mu ni storila, pa se je dreči začel in trgal iz rok. V tem je skozi odprta vrata stopil oče. Takrat ga je prvič udaril, češ da ni pokoren materi.

Kmalu potem je oče nenadoma umrl. Samo en dan in eno noč je bil bolan. Ko ga danes gleda, se ga spominja, čeprav skozi sen; s te- žavo ga je spoznal, tako strašno se je bil iz- menil v tako kratki bolezn; počrnel je, se na- pihnil in pena mu je šla na usta.

Sima je zakašljaj, si otrl znoj s čela in na dušek izpraznil čašo.

Kakor vidite, gospod Vojo, nisem v po- sebnih radosti dočkal svoje šesto leto. Nočem vas utrujati z dolgovznim pripovedovanjem. Mati se je kmalu vdrgno cmožila; tako sem dobil varušstvo. On je bil vdovec, bogat, brez otrok, že precej v letih, ali še pri moči. Ne smem reči, da je slabo postopal z menoj Tepel me ni. Tudi v šolo me je puščal. Večkrat me je kli- cal k sebi in mi dajal sladkarij in sadja. Nove obleke mi je kupoval. Mati je to težko gledala.

Enkrat je na kose sesekala mojo še čisto novo obleko, ki mi jo je bil on dal, pa mu rekla, da sem to sam napravil. Materine oči so bile straš- ne, da nisem mogel ziniti. Molčal sem in drhtel ko trstika. In ko me je očim hotel udariti, je nagloma zadržal roko ko da se je nečesa spomnil.

»Ti si to storila,« ji je ostro vrgel v obraz.

»Sram naj te bo!«

Mati je planila z dvignjeno glavo ko kača, ki hoče piti.

»Mene da bi bilo sram?« sikne. »A ko sva oba skupaj...«

Pognala sta me iz sobe. Vrat nista dobro zaprla.

»Ti bi tudi mene rada pognala kot si one ga...«, je vpil on.

V konec vrta sem pobegnil in se skr'il v grmičje. Tam sem jokal do večera. Pred očmi mi je neprestano trepetala očetova podoba: iz- lomljen, počrnel, zabuhel in s peno na ustni- cah...

Ne vem, kako se je zgodilo, ali ono jesen je smrt odnesla tudi očima. Vso imovino je pu- stil materi. A od imetja svojega očeta nisem na- sledil nič, ker so dognali, da je bil mnogo dol- žen očimu. Nekega dne je mati vse prodala in rekla, da gre v mesto. Vračala se ni. Ostal sem sam pred zaklenjeno hišo in jokaj na pragu.

Prišel je človek, ki je kupil hišo, in tesarj in zidarji z njim, da bi izvršili popravila.

»Kaj delaš, dečko? Cigav si?«

Tri dni je že bilo, odkar se mati ni vrnila. Jedel sem pri sosedih.

Neke žene so mimo prišle in mu vse raz- tolmäčile. Pogladil se je po laseh.

»Čevljar sem,« reče. »Naj bo! Vzel te bom, da se boš čevljarstva izučil.«

Med našimi Dolenjci

Cudno ti je to z Dolenjsko in z Dolenjci! Zunaj v svetu gre o njih glas najbolj puste in zaostale slovenske pokrajine, ko pa zaides popotnik v te solnčne, namejene dolenske vase in med to živahno, prijazno dolensko ljudstvo, pa si naravnost-prijetno iznenaden. In nehoti se vpraša: ali sem res na Dolenjskem? In priznati tudi moraš, da dolenjski kmet ni nič manj dovzeten za napredek, kakor gorenjski. Razlika je le v tem, da se je na Gorenjskem začelo z intenzivnim gospodarskim delom mnogo desetletij pred vojno, dočim se je začela Dolenjska šele po vojni zbuhati. O tem sem se uveril o priliki ogledov raznih z javno podporo izvršenih kmetijskih zgradb.

Kot nepoznan popotnik pridem tudi nekega dne v idilično vas Skovce, domovanje nekdanjega poslanca Pevca. Na poti vž gozda se pridružil fantu, ki se pravkar vrača z dela. Pametne in trezne misli, ki jih izraža fant o gospodarstvu, mi dajo povod, da se povabim na obisk na njegov dom.

Ustava se pred imovito kmečko hišo: na eni strani stanovanja, na drugi strani novozidani hlevi, v sredi pa dvorišče, da ga je veselje pogledati. Vse cementovano in tako smoteno izvedeno: gnojišče, jame in hodniki, da sem razumel ponos, s katerim mi je gospodar razkazoval vse te zgradbe. In v hlevu me gospodar sam opozori na razne pomanjkljivosti, glede staj in glede pasme. In kakor je pri eni hiši, tako je tudi pri drugi in tretji. To je v resnici asanacija vasi! Ne samo v gospodarskem, ampak tudi v duhovnem oziru.

Pri zadnji kmetiji na hribu ob samotni kapelici opazim visoko z zvonika napeto žico. Zvedavo si ogledujem stvar, pa mi jame nekam sramežljivo pripovedovati gospodinja: »To je naredil naš fant — ni ga danes doma, v gozdu je. Bral je v časopisih, pa je kar pisal v Ljubljano in jaz moram zdaj plačati; oh ta fant!« »Pa je vendar boljše, da se zabava in uči doma pri rodu, kakor da pohajkuje po gostilnah,« hočem tolažiti.

»Da,« se nasmeje mati, »in danes mi je naročil, da ob dveh poslušam, nevem že katero stvar.« In vsa srečna mi razlaga, kaj vse je že slišala po radiu. In priznati sem moral, da niti jaz, mešan, nisem vedel za vsa ta poročila in predavanja po radiju, o katerih mi je znala pripovedovati preprosta kmečka gospodinja v oddaljeni dolenjski vasi.

»To je 16 leten fant, naročen je tudi na »Slovenec«. Mati se sicer vedno zgraža ter pravi, da ne bo več plačevala naročnine. Ko pa ji fant odvrne, da bo potem začel pohajkati po vasi in po gostilnah, pa se le zopet premisli skrbeča mati in tiho in motiče poravnava naročnino,« mi smeje pojasni Pevc zadevo glede zadnjega obiska.

»Kdo pa dela ta tehnično tako lepo izpeljani odvodni jarek od Temenice naprej proti vaši vasi?« vprašam zopet Pevca. »Sami delamo. Dobili smo 6000 Din podpore, a nas vsa stvar stane že blizu 40.000 Din.«

»Pa strugo vendar niste mogli sami tako dovršeno zakoličiti in usmeriti?«

»Ah, to je pa napravil naš gosp. župnik s Cateža.«

In začel sem — tudi z ozirom na ostala poznanstva — dobivati spoštovanje pred gospodarsko podjetnostjo dolenjskih duhovnikov.

»To je pa moj brat, Amerikanec,« mi še predstavi Pevc moža v najboljših letih, »vrnil se je z dokajšnjim premoženjem in zdaj ostane doma.« Spomnil sem se pa tedaj članka, v katerem

★ **Napelost, nepravilno vretje v debelem drevesu, zaprtje jeter, zastajanje žolča, bodljaje, tesnoba in prsih, utripanje srca odstranite z naravno »Franz-Josef« gredico, obenem se pa zmanjša pritisk krvi na možgane, oči, pljuča ali srce. Zdravniške izjave zaznamujejo uprav presenetljive uspehe, ki so se dosegli s »Franz-Josef« vodo pri ljudeh, ki veliko sede. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah.**

Predolgo bi bilo, ko bi vam o vsem pripovedoval. Izučil sem se in vojsko odslužil in se klatil po svetu. Nemirne narave sem bil. Padal sem in vstajal, hodil v dobro in slabo družbo. Danes sem tamburaš.

Za mater sem slišal, da se je možila nekam v Bosno in po moževi smrti zopet v Vlaško. Potem nisem nič slišal o njej, ne kje je, ali je živa ali je umrla.

Vojske je bilo konec, vrnil sem se iz ujetništva in začel sem muzicirati v neki gostilnici v Aleksandrovici. Kakšno je življenje nas malih muzikantov, veste sami. Madžarski cigani in Rusi so nam vzeli ves zaslužek. Toliko je, da se človek živi, da mu kruha ne zmanjka. Za nobeno stvar nimam več volje.

Neko noč sem se napolil domov takoj po končanem poslu. Glava me je bolela; menda sem bil prejšnjo noč prepil. Ko sem prišel do vrtnih vrat doma, me je iz nraza zagrabila neka senca za rokav. Stresel sem se in se poizkušal iztrgati. Ali roka ni popustila. Pes, ta-le majcen pod mizo, je zalajal.

»Sima,« reče stari in strašni glas, ali glas, ki sem ga bil davno v mladosti slišal. »Ali si ti, Simo?«

»Jaz sem, Sima,« sem rekel; »ali katerega Simo iščeš?«

Ko klešč so me držale njene roke in nerazumljivo mi je, kako da nisem imel moči, da bi se iztrgal in pobegnil.

»Simo Arsica iščem,« pravi starka. »Jaz sem tvoja mati Stana.«

Iztrgal sem se in se nagnil vstran. Korak za menoj je stopila in izprožila obe roki. Zona je šla po meni in mrtvaški znoj me je zalil. Užgalico sem prižgal in in ji posvetil v lice. Straš-

Janez Kalan ugotavlja, kako malo se izseljuje ljudstvo na Solnograškem in na Koroškem v primeri s Kranjsko. Jaz pa sem mnenja, kot dober poznavalec alpskih razmer, alpskih dežel rojak, da ni vzrok mnogih selitev iz Dolenjske v Nemčijo in v Ameriko samo socialna potreba, ampak tudi prevelika gospodarska podjetnost, želja za samostojnostjo, bistrina, zdravje in mlada svežost dolenjskega ljudstva. In zgodovino vseh ostarelih, izčrpanih narodov so prenavljali vedno le sveži, zdravi in mladi rodovi, čeprav jim je svet v svojem boleznem napuhu odrekal prazno mestno oliko in tako zvano psevdokulturo. Fr. Wernig.

Novice od Sotle

Dobova, 20. decembra.

Trafike rastejo v naši fari kakor gobe po dežju. Neposredno v Dobovi, to je kompleks hiš okoli cerkve, je danes sedem gostiln in štiri trgovine in te vzdržujejo šest trafik. Nujno potrebna je trafika pri železniški postaji tam, kjer je sedaj, v gostilni Kramar, že radi potniškega prometa na postaji. Vse ostale trafike pa naj bi se združile in oddale kakemu težkemu invalidu, katerih ima nekaj tudi naša fara. S tem bi bilo občutno pomagano takemu trpinu.

Dobova-Cateške Toplice bi naj bilo postajno ime. Saj najzanimivejša točka za nas so pač Cateške Toplice ali pa Bizelsko. Marsikdo sicer ve za Cateške Toplice, ne ve pa, ali naj se pelje do postaje Brežice ali Dobove. Toplice pa so veliko bližje nam kot pa Brežicam. In ta izletniški promet ob sezoni! Samo opazovati je treba. Zato bi bilo umestno, da se doda imenu Dobova še »Cateške Toplice« in sicer Dobova-Cateške Toplice.

Sejmi pri nas se skoro ne čutijo. Šest jih imamo in lep prostor tudi za živino, pa ob sejmihih ni tistega življenja kakoršen je v oddaljenih Kapelah. Merodajni faktorji naj zainteresirajo svet, da so tudi v Dobovi dobri sejmi, pa bo kupčije tudi pri nas dovolj.

»Slovenec« se bo od danes naprej prodajal v Dobovi v kolportuži. Pridno segajte po njem!

Slovenci pri sv. Očetu Pi, u XI.

Rim, 21. decembra.

18. decembra je z jutranjim brzovlakom odpotovalo 26 slovenskih romarjev v Rim, da se poklonijo ob priliki zlatomašniškega jubileja sv. očetu Pi, u XI. Romarje vodi Prevzvišeni g. knezoškof dr. Jeglič v spremstvu pomožnega škofa dr. M. Tomažiča iz Maribora. Med romarji so zastopani vsi stanovi.

Ob tej priliki so poklonili sv. očetu knjigo duhovnih daril, vse večje slovenske publikacije, ki so izšle v preteklem letu v krasnih vezavah. Sprejeti so bili pri sv. očetu 20. decembra popoldne. Romarji se vrnejo v ponedeljek 23. decembra ob 19.30 v Ljubljano.

Škofa gg. dr. Jeglič in dr. Tomažič sta bila sprejeta od sv. očeta, ki se je zelo zanimal za cerkvene razmere v ljubljanski mariborski škofiji ter v Jugoslaviji sploh.

V soboto popoldne so bili slovenski romarji povabljeni na čaj k jugoslovanskemu poslaniku pri Vatikanu g. Simiću.

† Dr. Alojzij Heiss

Ormož, 20. dec.

Po polletnem, mučnem bolehanju je umrl v starosti 83 let dr. Alojzij Heiss, tukajšnji mestni in okrožni zdravnik, od 1897 do 1919 tudi ordinarij bolnice križniškega reda.

Pokojni je bil daleč naokrog priznan in iskan zdravnik, ki je pod navidezno hrapavo skorjo skrival dobro in usmiljeno srce do bolnikov. Koliko dobrega je storil in koliko revežev je zastoj ali le za neznan honorar zdravil, ve samo Bog. Saj je bil dr. Heiss nad 50 let zdravnik in šele nekaj tednov pred smrtjo je moral popolnoma pustiti toli priljubljen zdravniški posel. Če se je v boleznih le količjak njegovo stanje zboljšalo, je vstal in vršil svojo dolžnost. Kot veren, prepričan in praktičen kristjan se je skrbno pripravljal na smrt.

Spreved je ob asistenci 5 duhovnikov vodil preč. g. p. prior in deželni komtur Učak iz Ljubljane. Pogreba se je udeležilo izredno veliko število ljudstva iz mesta in okolice. Ob odprtem grobu sta

Uvajamo v promet po znižanih cenah 500 komadov

Aladin svetilk

Aladin namizna svetilka Din 460—
Aladin viseča svetilka Din 560—

vsaka svetilka z angleskim opalnim porcelanastim senčnikom, 2 žarišči, dobavljena brez pristojbine za zavornino. Pošilja se samo po povzetju ali predplačilu zneska. Podroben opis pošlje brezplačno

Barzel d. d., Subotica

Varu te se ponaredb

se poslovila od pokojnika g. prior, ki je poudarjal njegovo vzgledno versko življenje in g. okrožni zdravnik in vodja bolnice dr. Hrovat, ki je opisal pokojnikovo vestnost in požrtvovalnost v zdravniški službi.

Slenarska izseljeniška agentura

Argentinski konzulat v Zagrebu je v zadnjem času ugotovil, da predlagajo razni prosilci za vizum ponarejena pisma z argentinскими znankami, v katerih izjavljajo namišljeni prijatelji ali znanci v Argentini, da jim jamčijo za delo ali službo. Taka izjava je namreč pogoj, da se dobi vizum za Argentino. Zagrebška policija je takoj uvedla poizvedovanja in dognala, da so izseljenci dobivali — za drag denar seveda! — taka pisma v agenturi transatlantične zveze, ki jo je vodil Krsta Josipović in njegov agent Radoslav Toljan v Daruvaru. Oba so zaprli in je Josipović že priznal, da si je bil dal od Milana Blaževića v Buenos Airesu poslati 40 kuvert z argentinскими znankami; pisma so se nato pisala v agenturi in prodajala izseljencem.

Iz trboveljskega revirja

Trbovlje, 21.

Občina je danes razdeljevala občinskim ubožcem in staropokojcem za Božič dvojno mesečno podporo in navrgla še vsakemu po dva kovača. Ti so bili daru veseli, medtem, ko so občinski nameščenci slabe volje, ker ne dobe 13. plače, kakor je plenum odbora sklenil. Proti občinskem sklepu se je namreč pritožila TPD. Pritožba pa še ni bila rešena. Upanje je, da vsak svoje dobi, seveda kasneje. Na ta račun si je že skoro vsak kaj nabavil, zato tudi taka skrb.

Živilski trg, ki je sicer dobro založen, je imel danes, ko vse kupuje potrebščin za praznike, toliko kupcev, da je bilo vse prodano. Cene ob takih navalih navadno nekaj poskočijo.

Sanke so prišle s podstrešij zopet na svetlo ker je za sankanje res ob suhem snegu kot na lašč. Bojimo se pa, da bodo otroci zgradili vsaj pota ter se bo zgodilo več nesreč kakor je navadno druga leta.

Tesarski mojster g. Anton Božič je dobil koncesijo za svojo obrt, ki bo vodil obrt na svojo ime od sedaj naprej. Pridnemu in solidnemu mojstru želimo vso srečo.

Novoletna voščila

in oglase za novoletno številko prosimo takoj po Božiču, ker bi pozneje došli ne mogli več uvrstiti v krajevno skupino, ozir. zagotoviti jim zaželenega prostora.

HUMANIK

Priporočljiva

božična - darila

48-

129-

no jo je bilo videti. Ostareli obraz, kost in koža, strašilo. Vsa v cunjah.

Iznova sem se nagnil v stran in zopet sta se iztegnili za menoj dve strašno dolgi roki.

»Sima!«

»Kaj hočeš z menoj?« sem rekel. »Jaz te ne poznam.«

»Spoznal me boš,« reče. »Tvoja mati sem, Simo.«

»Kaj bi hotela po štiridesetih letih? Česa iščeš? Po kaj si prišla?«

»Prišla sem, da umrjem ob tebi, Sima.«

»Zamislil sem se. Dež se je vtil. Kaj hočem ž njo. In če je res moja mati? Prenoči naj; jutri bomo videli.«

»Pojdiva!« sem ji rekel suho. Odšla je za menoj. Ko sva prišla na prag, sem se obrnil in videl, da mi sledi.

Ko sva prišla v sobo, sem prižgal luč.

»Sedi,« sem rekel. »Si večerjala?«

Odmajala je z glavo. Iz bližnje gostilnice sem prinesel čevapčičev in pol litra vina. Postavil sem prednjo. S slastjo je jedla; videl sem, da že dolgo ni imela ničesar v ustih.

Opazoval sem jo. Ali je mogoče, da se tako lepa žena sprevrže v tako razvalino, v grob, v strašilo?

Začel sem jo izpraševati. Vse podrobnosti iz očetove in očimove hiše so ji bile znane. Ko je odgovarjala, je skrivala oči.

»A kako je bilo ime mojemu bratu in sestri?« sem jo vprašal.

»Borivoj in Cveta,« mi je podmolko odgovorila, a kratak in zelen kačji pogled, ki se mi je izgubil za hrbtom, me je udaril v obraz.

»Kod si vse hodila?« sem vpraševal.

»Zakaj bi rad vedel to? Povsod in daleč.«

»Ali imaš moža, otrok, vnukov?«

»Nikogar razen tebe. Že dve leti te iščem. Od mesta do mesta sem hodila. Vedela sem, da ne bom mogla umreti, dokler te ne vidim.«

Naj gre v mojo posteljo spat, sem ji rekel, jaz bom pa na stolu dremal.

Ne smem reči, da sem težko skrbel zanjo. Ko neslišna senca je hodila ali pa se je stisnila nekam v kot, da je niti dihati nisem čul. Ob lepem vremenu je ves dan presedala na pragu. In čudno, otroci so od daleč hodili k nji.

Ali nek nemir se je ž njo vselil v mojo siromčno sobico in v mojo dušo, neka boječnost ko ona v mladosti. Ko da mi za vratom sedi, sem jo čutil. V spanju sem se naglica prebujal; to me je motil ogenj njenih oči. Nikoli nisem v temi hodil domov. Ne vem, zakaj, ali pod nobenim pogojem nisem mogel spati v isti sobi ko ona.

Ko sem se te zime neko jutro vrnil domov, sem našel starko polmrtvo. Ko prst je potemnela; v prsih ji je bobnelo; oči so ji hotele izskočiti. Pa ni na noben način mogla umreti.

Nadnjo nagnjen sem ji rekel:

»Izpovej se mi, laže ti bo; kesaj se in Gospod se bo uemil.«

Svoje zelene oči je zadržal vame.

»Ali si zadavila Borivoja in Cveto? Ali se kesaš?«

Ne vem, ali ni prvič dobro slišala in razumela; nekočkrat sem ponavljal vprašanje.

Potem sem čul, kako je v zadnjih dihih zašepetala:

»Kesam se.«

»In očeta?« sem zavpil glasneje. »Ali si zastrupila očeta?«

Oči so ji hotele skočiti iz očnih jam; v prsih

ji je glasneje zahropelo. Za ledeni, potni roki sem jo zagrabil in ji nisem dal, da mi skrije pogled sprašujoč jo:

»In očeta? Ali si ga zastrupila?«

Še en izdih in oči so ji ko steklene obvisle na mojem licu. Roke sem ji izpustil in so omahnile. Umrla je in ni hotela priznati.

Pokopal sem jo lepo po krščanskem, pravoslavnem obredu.

Ali sedaj, gospod Vojo, pride ono najstrašnejše. Ona hodi nazaj.

»Kako nazaj?« ga vprašam.

»Ponoči me obiskuje. Natanko občutim, kako odpira vrata. Tudi mali jo čuti in laja. Na posteljo mi seda in čaka, da zaspim. Potem mi na prsa sede in me davi. Povejte mi, ali je to mogoče in kaj naj storim?«

»Prav nič,« sem rekel. »Par rakij, Simo, po pij manj, pa ne boš imel prividov.«

Zmajal je z glavo.

Mislil sem, da veste nekaj zoper to. Tudi popa sem klical, da sobo blagoslovi in njej okadi grob; pa nič ne pomore. Nazaj hodi in nazaj, jaz pa kopnim iz dneva v dan. Možak sem bil, pa je senco napravila iz mene. Uničila me bo.

Prvi dan je začel izmeti skozi gostilniška okna. Sima je izpil še eno ljuto, vzel svojo črtno zavito tamburico in se dvignil.

»Oprostite,« je rekel, »in zbogom!«

Počasi je oddrsal v smeri vrat, za njim pa njegov drobni, rjavi, suhi pes.

(Iz srbsčine Tone Potokar.)

1000 dinarjev Vam plačam, če z Ria-Balsamom ne odpravite kurjih oči, bradavic, trde kože itd. v treh dneh. Lonček Din 16 predplačilo v pisnu, 18 po povz. pošlje: R. Colic, Ljubljana Vlt. K. m. izka 12a, zastojnik, kaka. v. a. grog. je velik popust

Prve posledice

prehlada so hripavost in kašelj. Te neprijetne pojave odstranite brzo s

KRESIVAL

Nočne vožnje

Začetek zgodbe v gostilni, konec pred sodnikom

Ukrasti avtomobil, voziti se z njim vso noč, zvrniti se končno v jarek — to se res ne zgodi kar vsak dan. V Ljubljani še celo ne.

Bilo je recimo tam pred tedni, lepega dne takorekoč...

Zbrali so se trije prijateljski, posedli urico pri četrtinki, ugrabili in ugenili: z avtom na okrog...

In so šli. Najeli so šoferja, ukazali so smer, zaropotalo, zasmrdelo, zadrdralo je — in že so utonili v vrvež ljubljanskega velenja. Obiskali so Šiško, Udmat, Vič, Trnovo, zdrdrali so tudi pod Rožnik, nato križem krazem po Ljubljani brez cilja in brez namena. Tedaj je iztuhtal eno najmodrejši med njimi.

In so ukazali šoferju, naj zapelje tja in tja. Obstali so v tihli ulici, tisti najmodrejši izmed trojke je sunil naravnost v vožo in v lokal. Nekam dolgo ga ni bilo nazaj; že sta začela obadva kavalirja godrnjati. Potem sta poslala za prijateljem najmodrejšim še šoferja: naj pogleda, kaj dela on in naj že vendar pride ven, mudi se nam dalje...

Niti tri minute se ni mudil šofer v lokalu. Ko se je vrnil ven na ulico, — strah in groza: avtomobil nikjer... Stekel je okradeni šofer po ulici in okrog vogla in naravnost do stražnika pred kolodvorom:

»Ste videli avtomobil? Tak in tak?«

»Sem, pravkar je vozil mimo. Še počasi je vozil...«

»Kam?«

Tega seveda stražnik ni vedel kako tudi? Ubogi okradeni šofer je tekel naravnost domov. Povedal je zadevo svojemu gospodarju, lastniku avtomobila.

Dognano: treba je iti avto iskat. Hitro javiti policiji. Brž se je to zgodilo in sledečo minuto je že pripeljal izpred pošte telefonično poklicani avtotaksi. Sedla sta lastnik ukradenega avtomobila in okradeni šofer v najeti avto, obletela sta vso Ljubljano, vse kavarne, vse gostilne — nič. Obletali so še bližnjo okolico Ljubljane — nič. Zdrdrali so na Vrhniko, v Logatec, v Višnjo goro, v Domžale, v Kamnik, v Kranj — ukradeni avtomobil se je bil očitno udril v zemljo s tatovi vred, nikjer ga niso mogli najti. Obupani so se v zornih urah vrnili v Ljubljano.

Zapeljali so pred policijo, tisti čas je tudi zazvonil telefon...

Ha-lo!

»Ja, aha, kako... razumem, ja. Pod Rožnikom, pravite... v jarku... ja, aha, prevržen... kako, polomljen... Aha, razumem, polomljen in prevržen avtomobil... znamke... številka ta in ta. Prav, hvala lepa, aha, o seveda, klanjam see...«

Tedaj je prišel tudi nekdo, ki je povedal, naj bi se šofer zglasil tam in tam. Stvar je važna, zaradi avtomobila gre...

Sledilo je srečanje z nočnimi gosti. Šofer je vzrotil:

»Slišite, to presega vse meje, to, to, to... To je navadna goljufija, tatvina, lumparija, škandal...«

»Pardon, oprostite, opozarjam vas, gospod šofer...«

Nič opozarjam, kaj opozarjam. Najprej mi plačajte vožnjo, potem povejte, čemu vse to, kako, zakaj. Vi, vi ste, vi ste...«

Padale so različne krepke in zabeljene. Zaradi očitka tatvine in drugih reči sta oba fantalina tožila šoferja zaradi razžaljenja časti.

Na št. 28 pri ljubljanski okrajni sodnji so se pogledali iz oči v oči. Fanta sta trdila, da onadva avtomobila nista ukradla. Marveč je še nju nekdo ukradel. Ko sta tistikrat čakala v avtomobilu pred hišo, sta na udobnih sedežih zaspala. — tedaj se je avtomobil zganil in že so drdrali v temno noč... Zbala sta se in mislila, da je vse to domjenka igra, da ju tajinstveni »neznanec« šofer kani zapeljati nekam v samoto in tamkaj oropati. Zato sta poskakala z avtomobila ter stekla. Brez sapa in vsa v strahu sta pritekla v mesto nazaj in nista nikomur upala povedati o čudni dogodbi.

Takšni storijski seveda sodnik ni verjel. Zlasti ne, ker je bilo prvič dognano, da fanta niti denarja nista imela, da je bil dalje vstop v avtomobil brez njiju nemogoč, ker so se vrata kratko in malo odpirala le od znotraj, poleg tega je moral namisljeni šofer v avto le na ta način, da se je eden obeh fantov umaknil s sedeža, ker so samo na eni strani vrata. Zaspali v treh minutah nista mogla, če sta pa, se pa spet nista koj zbudila... Tedaj je storija nemogoča.

Sodnik je šoferja oprostil, onadva pa bosta plačala to pravdo, zraven pa še stroške polomljenega ukradenega avtomobila in vožnjo zase in najeti avto, ki je bil gospodarju usodnega večera potreben za lov nočnih tatov in iskanje brezuspešno ukradenega avtomobila.

Koledar

Nedelja, 22. decembra (4. adventna nedelja): Demetrij, mučenec. Jutri, ponedeljek, 23. decembra: Viktorija, devica mučenica. Zadnji krajec ob 8.27. Herschel napoveduje dež. — Najkrajši dan in najkrajša noč danes dne 22. t. m. Sonce stopi v znamenje kozla ob 8.53. Začetek zime. Dan je dolg 8 ur in 20 minut.

Osebnosti

— Promoviral je za doktorja teologije na katoliški univerzi v Parizu č. g. Vilko Fajdiga iz Kamnika. Mladi gospod doktor je pred profesor-skim zborom univerze branil tezo: »Le problème moral et sa solution d'après le Boudha et d'après Jesus Christ.« Za svoje odlično delo je žel čestitke celega katoliškega zbora, ker je delo prvo te vrste na katoliški univerzi v Parizu. Za delo mu je bil dodeljen naslov doktorja »cum magna laude«.

— Nostrifikacija doktorata. Teološka fakulteta v Ljubljani je nostrificirala doktorat bogoslovja č. dr. Stanislavu Dostalu, križevnikemu upravitelju v Ormožu, na podlagi rigoroznih izpitov in pismene disertacije, ki jih je napravil na univerzi v Innsbrucku.

Božična darila na ceneje

Slavko Rus, Dunajska cesta.

V nedeljo dopoldne od 10. do 12. ure.

Novi grobovi

† Umrla so v Ljubljani v času od 14. do 21. t. m.: Ursula Schein, zasebnica, 76 let, Pirška ul. 22; Anton Cigoj, bivši vinski trgovec, 77 let, Cesta na Rožnik; Ivana Urbanc, vdova lesarja, 68 let, Vidovdanska cesta 9; Terezija Melik, učiteljica, 81 let, Črna vas 11; Marija Tomžič, hči stavbenika, 1 dan, Lipičeva ul. 5; Terezija Bauer, vdova artiljer. kapetana, 63 let, Poljska c. 6; Ana Knuht, vdova šol. upravitelja, 75 let, Idrijska ul. 5; Ivan Kozjek, krojaški pomočnik, 28 let, Celovška cesta 63; Ivan Kefer, trgovec, 50 let, Murnova c. 4; Vojteh Perlot, sin nadgeometra, 21 let, Vidovdanska c. 9. — V bolnišnici so v istem času umrli: Angela Mateič, žena podpredsednika, 33 let, Šol. miš; Franc Gabrovšek, sin posestnika, 23 let, Materna 29; Vida Gabrič, hči trgovskega uslužbenca, 2 leti, Dobrunje 80; Franc Jesenovec, mizarški pomočnik, 67 let, Gor. Logatec; Marija Skufec, služkinja, 17 let, Krka; Anton Nakovec, dninar, 47 let, Mošenik; Marijeta Keržič, hči posestnika, 9 let, Vodice; Stanko Klavžar, sin rudarja, 3 leta, Hrašnik; Franciška Mustar, učiteljica, 50 let, Kompolje; Franc Auer, sin natakarja, 1 leto, Gosposvelska cesta 12; Stefanija Laznik, hči dečaka, 5 dni, Zg. Šiška; Josip Lunder, sin posestnika, 4 leta, Viroko 2; Jurij Rogelj, občinski ubogi, 65 let; Martin Jereb, delavec, 59 let; dr. Viktor Brakvar, zdravnik, 44 let, Gregorčičeva ul. 7.

† Smrt dobrega moža. Dne 31. novembra je pri Sv. Trojici v Slovenskih gorah umrl v starosti 43 let g. Vincenc Dvorjak, vrh krščanski mož in krušni oče mnogih siromakov. Smrt tega dobrega, usmiljenega moža je vzbudila v vsem kraju splošno žalost, kar je pokazal tudi pogreb. Na grobu se je od pokojnika poslovil domači č. župnik, pevec pa so zapeli žalostne skladbe. Blag bodi spomin dobremu pokojniku in naj šanje v večnosti plačilo za vse, kar je dobrega storil.

† V Novem mestu so umrli: Znan krojač Alojzij Pungertar, ki je že dalj časa bolhal. Zaposla vodo in neprekosljen otrok. — V Kančiji je umrl kovaški mojster Peter Gorupič. — Pokopali so sestro Vincencijo, usmiljeno v tuk. ženski bolnici, kjer je bila zaposlena nad 20 let.

† V Sečanju je umrl zdravstveni svetnik g. dr. Hans Lichtegger, v starosti 50 let. Pogreb bo danes ob pol 4 popoldne.

† Smrt starca. V petek je v Krogu (pri M. Soboti) umrla 83letna Katarina Horvat. Bolehala je dalje časa. Pred nekaj dnevi pa jo je zadela v levo polovico telesa mrtovina in od tistega časa se ji je bolezen poslabšala, dokler je končno ni spravila v grob.

D nes vili... Sa v sme...
ZLIKOVCI V FRANKU
V gl. n. v. v. d. a. n. j. o. l. a. n. e. m. a. k. o. m. i. t. a. t. e. g. r. i. e. d. A. r. o. n. K. r. i. G. e. r. r. o. n. l. Pre kr. ite si rav. časno v. topa co.
Ob 4. 147. 1/2. 9.
KINO LJUBLJANSKI VOJ - TEL 773

Mala kronika

★ »Ilustrirani Slovenec« št. 51 prejmejo cenjeni naročniki v torek božični številki, katero pošljemo tudi naročnikom tedenske izdaje.

★ Okrajni kmetijski odbor v Krškem. Ustanovni občni zbor kmetijskega sreskega odbora v Krškem se je vršil v petek, 20. t. m. Udeležili so se vsi delegati občinskih kmetijskih odborov. Na predlog delegata g. Zevnika je bil za predsednika izvoljen soglasno g. župan V. de Franc iz št. Jerneja. — Kot najstarejši delegat je nastopil g. Humek z Rake. — Kot delegata v banki kmetijski odbor pa sta bila izbrana g. Marinček Anton iz Cerkeli in Vrabec Janez iz Mokronoga; njihov namestnik je g. župan Medved Hinko iz št. Jurja pod Kumom. — O delu odbora sta poročala g. kmetijska strokovnjaka Malasek in Ambrož od kmetij, nadzorništva. Proračunske občinske postavke bodo dale nekaj nad 200.000 Din v kmetijske svrhe.

★ »Ilustracija« št. 12, je včeraj izšla, kakor smo že javili. Kakšno bogastvo vam nudi vsaka številka te najlepše jugos. revije »Ilustracija« za borih 10 Din! Pogledajte samo neno vsebino! Gaspard: Zimska slika (naslovna slika v štirih barvah), prestolon. Peter — smučar, svetli Miklavž, Božič, Fotoamatier, Gledališke slike (E. Gregorin v svojih vlogah, Grob neznanega junaka, Brez tiberni), Še ena serija otrok, Zaključeno tekmovalstvo otrok, kipar France Gorše, Srečanje s smrtjo, Zadnje pismo izza rešetke, Mladim risarjem, Jahta gospoda vojvode, Byrd: Preko sev, tečaja, Božična zgodba, Uganka, Film, Novi filmi, Sport v pre. letu, Betet, Noč ob oknu, Cankar: Zbrani spisi, Finžgar: Zbrani spisi, Žid (novela), Grafološki kotiček, Spiritizem na Notranjskem, Poziv fotomaterjem, Slikar Jakac v Ameriki, Pozdravi »Ilustracija«, Kulturnohistorične slike patetične mode, Aktualnosti od vsepovsod, Kako se naučim voziti s smučmi, Sodobni ženski obraz, Zadnja umetnostna razstava, Številki, ki jo krasi preko 120 lepih slik, je priloženo kazalo prvega letnika in letak, ki napo-

Pažnja vsem bralcem Slovenca

Opozarjamo vse bralce »Slovenca« na reklamno pr. logo, katera je izšla 8. dec. za prodajo srečk Drž. raz. loterije, ter toplo priporočamo, da naročite nove srečke 19 kolo edino le pri tvrdki

A. Arnuš Antonijević, Beograd Knez Mih. 46

veduje program za drugo leto. Zahtevajte številko na ogled! Posamezne številke po 10 Din v vsah trafikah in knjižarnah. Uprava »Ilustracije«, Ljubljana, Kopitarjeva ul. 6-1.

★ Peziv arhitektom! Aprila in maja meseca 1930 bo v Londonu reprezentativna razstava sodobne jugoslovanske umetnosti. Angleški prijatelji jugoslovanske umetnosti, razstavljajo po og. slik, kipov in g. alike tudi naša arhitektura. Zato sporočamo, da je centralni odbor za razstavo v Zagrebu sklenil, razstaviti tudi arhitekturo in pozvati jugoslovanske arhitekte, da se udeležijo razstave s svojimi deli. Za to je določen prof. arhitekt J. Plečnik. — Dela je treba vposlati do 10. februarja 1930 v Narodni dom v Ljubljani v pisarno Narodne galerije. Podrobnosti in informacije so na razpolago v tej pisarni. — Ljubljanski edek za razstavo sodobne jugoslovanske umetnosti v Veliki Britaniji.

★ Čudna igra narave. Prijatelj lista nam piše: Na Trški gori pri Novem mestu je v vinogradu Antona Novaka posestnika v Brsljuna, jablana drugič obrodila. Drevo, obloženo z drugimi letošnjim sadom, je podobno rdeče cvetočemu granu. Jabolka s odebela kakor orehi.

★ Obsedba v novinarskem davčnem procesu. Iz Novega mesta: Kakor v četrtak, tako je bilo tudi v petek ves dan zasliševanje prič glede poverbo pri tukašnji davkarji. V petek ob 7 zvečer je bila razprava zaključena, nakar je predsednik javil, da se bo sodba razglasila v soboto ob 3 popoldne. V soboto je bila izrečena sledeča razsoda: B. je bil obsojen na 4 mesece strogega zapora, F. na 2 mesece strogega zapora, za S. je bilo sklenjeno, da se izloči in da bo preiskran radi duševnega stanja. V. je bil oproščen. Državno tožilstvo, ki ga je zastopal namestnik Kovach, je prijavilo vzklic in ničnostno pritožbo. Obtožbenca sta si pridržala rok za premislek glede pritožbe. — Pri razpravi se ni ugotovila nikakr krivda umrlega davčnega upravitelja Pretnarja, na katerega so se obtoženci sklicevali. Seveda sedaj, ko je mrtve in se brani ni more.

★ Soprk vsakovrstnega cvetja nam je včeraj poslala g. Ivana Fric od Fare. Cvetje je bilo seveda utrjeno, predno je zapadel sneg.

Resnično damo spoznaš

po tem, kaj stoji na toaletni mizici. Vse parfume, pudre in druga lepota za boljši svet ima v največji izbiri in po najugodnejših cenah na zalogi ugeria „a. l. s.“ Dunajska cesta 5.

★ Smuški tečaj na Travnici gori, 912 m (gostilna Pri Leutku) priredi ob ugodnih snežnih razmerah g. Rudolf Badjura iz Ljubljane za novince in izveščane. Skupni odhod iz Ljubljane v sredo, dne 25. t. m. do železniške postaje Zlebič-Sodražica, odhod peš skozi Sodražico na Travnico goro dve in pol uri (prilaga z vozom). Oskrba s prenočiščem vred na dan 45-50 Din, pouk v tečaju brezplačen. Povratek iz tečaja na smučeh do Bloke in Slivnice v Cerknico. — Podrobnejše poročilo izide drugi teden.

★ Smuški tečaj pri Sv. Križu pod Golico (1020 m). Tečaj je namenjen za začetnike kakor tudi za manj izveščane ter se vrši v dnevih od 15. do 25. januarja. Celodnevna preskrba (najboljša in zadostna prehrana, sote kurjenje) znaša 60 Din. Ker je številno udeležencev omejeno, se sprejemajo prijave samo do 1. januarja. Tečaj vodi znani sportnik Joža Pogarar. Prijave je vposlati na Jugoslovansko zimsko športno zvezo, Ljubljana, s prijavnino 50 Din ali pa osebno prijave v trgovini J. Gorec, Dunajska cesta.

★ V Uraunem listu št. 12. od 21. decembra t. l. je objavljen »Zakon o pogodbi o trgovini in plovlivih med našo državo in republiko Albanijo« in »Zakon o konvenciji o izročanju krivcev med našo državo in republiko Albanijo« (Sužbene novine kraljevine Jugoslavije z dne 21. maja 1929.)

★ Tatovi v Kamniškem okraju. Iz Domžal: Zadnje čase se klatijo po kamniškem okraju razni sumljivi tipi, ki stikujejo, kje bi kaj odnesli. Nedavno se je priklatil v Lomžale okrog 30 let star individij ter vdril v stanovanje trgovca in gostilničarja na Ljubljanski cesti Fr. Vidaliha ter oonesel razno zlatino in druge dragocenosti v vrednosti več tisoč dinarjev. Orožništvo zlikovca, ki je po opisu zna, zasleduje in upa, da ga bo kmalu uhvatilo.

★ Še en dedič Irme Molnarjeve. Za premoženje umorne veleposesnice v Kanaku, Irme Molnarjeve roj. Prešel, se je v zadnjem času oglašil pri oblasteh kot dedič varšavski trgovca Leon Karlov. V svoji vlogi je trdil, da so njegovi starši prišli na Poljsko iz hihškega okrožja in da so se prej pisali Kardos. Okrajno sodišče v Jasu-Tomiju je Kartovo zahtevno odbilo, ker svojih trditev ni podprl z dokazi. Morda je tudi na Slovenskem kaj njegove sorošstva, ker je bila Irma Prešel ali pa vsaj njen oče menda iz Ljubljane.

★ Lopovi napadli dekle. Predmno noč je dospela v vlakom v Mostar mlada muslimanka Aisa Bjevorčić. Na kolodvoru so se ji pridružili neki moški in jo začeli vabiti v hotel. Ker ni hotela iti z njimi, so jo na ulici napadli, zvezali in ji zamažili usta, da bi jo odnesli. Vendar se ji je posrečilo zakričati na pomoč, nkar je prihitela straža. Lopovi so zbežali. Sumijo, da so napad izvršili trgovci z dekleli.

★ Dvakrat krvave kolone. Bartol Benič v Brodu je povabil na kolono poleg drugih znancev

in sosedov tudi Mijo Kučanića. Komaj je Kučanić stopil v hišo, je Benič, ki je bil že pijan, skočil k steni, snel puško in sprožil proti Kučaniću. Kučanić se je mrtve zgrudil. Benič se je nato sam javil orožnikom. Med obema je bilo sovražljivo radi Beničeve žene, na katero je bil Benič ljubosumen.

★ Deset kupletov. Za en glas s klavirjem, zložil Anton Grum. Založila Jugoslovanska knjižarna v Ljubljani. Cena izvodu 26 Din. Pričujoča zbirka obsega 10 kupletov prav šaljive vsebine. ki bodo nudili navzočim veliko zabave in razvedrila. Splošno o zloženju v melodioznem in lahkem slogu. Tudi klavirska spremljava ne bo delala težko. Klavir nadomesti lahko tudi harmonij. Ker tozadnevna gradiva v naši glasbeni literaturi zelo pogrešamo, upamo, da je s to izdajo teh kupletov ustrezno še posebno našim podeželskim odrom, ki jih bodo brezdvomno radi uporabljali.

Darilo tvrdke Drago Schwab

svojim odjema cem
od 18 do 31. t. m. 15% popust
na vse običajne predmete.

★ Lepa knjiga je najprimernejše božično ali novoleno darilo. Podašina KID nudi slov. izobraženstvu razne knjige kakor: Prekrajane govore dr. M. Opeke, (17 knjig), ascetično knjigo p. Mavricij Teraš, »Za visokim ciljem, vzgorno, J. Volc, »Utroke, Stivin Sardenko, »Dekliške pesmi, A. Cadež, »Most v življenju«, »Življenje sv. Gabrijela«, dr. J. Ahčin, »Skrivnosti Mar. življenja« in druge. Nekatere knjige se dobe tudi v elegantni vezavi. Napravite veselje svojim dragim.

★ Opozarjamo na razstavo radijskih aparatov pri Peter Habicu oba božična praznika.

★ Ivana Cankarja Zbrani spisi so poleg Prešerna največji dokument slovenskega tvorčnega duha. Kdor gre mimo tega dela, ne ve, zakaj je Slovenec in izobraženec. Kajti prav danes grečo Cankarjevi spisi v svet, ki se čudi pisatelju in vprašuje po narodu, ki je rodil takega umetnika. Ti spisi so dozdaj izšli v devetih zvezah pri Novi založbi v Ljubljani, so opremljeni z izčrpnimi uvodi in opombami iz Cankarja in so monumentalna izdaja v slovenski književnosti.

★ Proti nevarnosti infekcije potom ustno dupljine vporabljajte okusne Anacol-pastile.

★ Če hočete, da ne boste imeli črvice, ampak lepo in zdravo sadje, naj ne bo sadjarja, ki bi ne skropil svojega sadovnjaka z »Arbovitom«, ki ga izdeluje »Chemotechnica«, družba z o. z., Ljubljana, Mestni trg 10.

★ Zdravniški vestnik. Interesenti za Zdravniški Vestnik naj blagovolijo sporočiti svoj naslov administraciji lista v roke g. dr. A. Koširja, Ljubljana 5, kjer dobe tudi vsa poasnila.

★ Kaj je zap. avljanje? Čas okoli Božiča in Novega leta je čas lepega veselja pa tudi čas težkih skrbi. Očete in matere nimajo sredstev, da bi napravili v hiši pravo veselje. Vendar je tudi s skromnimi sredstvi mogoče zadostiti vsem potrebam. Treba je samo trezno kupovati in le to, k r je res dobro, ker le to je poceni. Za zimo je najpotrebnejša obutev. V nobeni stroki kupec ni izpostavljen tolikim prevaram, kakor ravno pri obutvi. Pri nas je žalibog ukoreninjeno mnenje, da e uvoženo blago boljšo, kakor domače. Naša domača obuvniška industrija pa je na višku tehnične popolnosti. Zato moremo biti njeni izdelki kar najboljši pred vsemi tujimi izdelki. Ne varajmo se: domači proizvođači so pod ostrejšo kontrolo javnosti, kakor uvoženo blago; kajti v domači tovarni vidi sto in sto delavcev, kakšno blago je v delu. Kdo pa ve te stvari za uvoženo blago? Ali je že kdo premislil, kako more tuje blago biti ceneje, ko je vendar zanj treba plačati carino in so delovne moči v tujini dražje, kakor pri nas. Vse to gre v račun kvalitete blaga, ako je tuje blago navidežno cenejše. Za obutev domačega izdelka jamči tovarna in n'en ponos, da je sposobna producirati najboljšo blago. Ali ne zapravljamo, ako ne kupimo trezno in premišljeno? Ne sme biti več s. u. a. e. v, da bi naš človek n. pr. v tujini za eno in isto blago trikrat dražje plačal, kakor za prav isto b'go plača doma, samo zato ker je blago tuje. Za hrbtom nam lahko pravijo, »da ne znamo kupovati«

Dr. Božičem nove beležke!
Dr. Černetov Poslovni Koledar 1930, Miklošičeva 6, Ljubljana.

★ Volnene nogavice, pletenine in rokavice po nizkih cenah pri tvrdki KARL PRELOG, Ljubljana

★ Gospodinje Vate perile pero, posuš, monga ali lika tovarna Jos Reich

★ Opozarjamo na oglas »podnjetajerske ljudske posojilnice na zadnji strani današnjega »Slovenca«.

Proslavlja »BUDDHA«-čaj vsikdar izmučen te železničar; pihače ti si ideal v naporni službi mu postell Tea Import, Ljubljana, Aškerčeva 3.

OGLASI

za božično številko, ki izide v torek 24. t. m.

zj-trat', se sprečma'o samo do ju ri obojide. — Le osmim ce in prav nu ni ineratit se s're meo še o proih popoidaaskih urah

Dr. Albert Trtnik

zdravnik

Ljubljana, Gledališka ulica štey 12
ordinira od pol 10. do 12. in od 4. do 5. ure.

Fotoaparati

to je darilo za staro in mlado!

Drogerija Gregorič
Ljubljana, Prešernova ulica 5

Ljubljana

Kaj bo danes?

Drama: Zivljenje je lepo. Ljudska predstava po znanih cenah.
Opera: Ernani. Premijera, izven.
Kino: Ljubljanski dvor: Zlikovci v iraku.
Gledališki oder: »Društveni dom« na Glincih: Stilmundski župan. Začetek ob pol 8.
Razstava social. zavarovanja v palači OUZD.
Lekarne: Nočno službo imajo drevi: Mr. Leuslek, Rastava 1 in M. Bohinc, Rimska 24; jutri zvečer: dr. Piccoli, Dunajska 6 in Mr. Bakarič, Sv. Jaka trg 9.

Božičnica na gradu

Otrok imamo okrog 45 obuti ali obleči. Par čevljev stane povprečno Din 70—80. Kdor bi hotel Jezusu v jaslice položiti par čevljev za grajske otroke? Oddaj upravi Slovence svoje darilo! Če ne verjameš, pojdi na grad v tako zvano višesko dvorano: dobil boš 4 družine, ki žive z 8 otroki v kleti, brez prave luči, brez peči. Kako naj oče, ki zdaj nima službe, obuje in obleče 4 otroke nad 10 let? Prav to je zdaj slučaj na gradu. Bode ni konec, ljubezni tudi ne sme biti konec. Tvoj dar bo nepoznan, bo skrit, bo tajen, bo imel vse lastnosti, da ga poneso angelci takoj v nebesa, otrokom na gradu pa bo zaigrala v obeh solza veselja; v cerkev bodo mogli iti in drsat se bodo šli...

Hočeš dati otrokom ta božični raj?

Prosveta sv. Jurija na gradu.

Božičnica za revne otroke

Letošnja božičnica, ki jo priredi mladinski urad za revne ljubljanske otroke, bo še obsejnejša, kakor je bila lani. Vršila se bo danes ob 4 popoldne v veliki ljubljanski dvorani. Obdarovanih bo 320 otrok. Vsak revni otrok prejme nekaj obleke ali obutev ter nekaj prigrizka. Ob tej priložnosti moramo žal omeniti, da apel mladinskega urada na javnost ni popolnoma uspel in so bili darovi bolj redki. Prav radi pa priznamo, da je še nekaj trdov v našem mestu, ki so se za božič spomnile naše zanemarjene mladine. Naj omenimo le, da so darovale trdke Medič in Zankl, pivovarna Union in Ljudska posojilnica večje zneske za božično mladino, trgovci Volk je nakazal vrečo moka, uprava hotela Union pa je za božično mladinskega urada odstopila dvorano z vsemi potrebnimi priključitvami popolnoma brezplačno. Kavalirstvo in dobronat se živi v našem mestu v teh redkih izjemah. (Ce smo nemara kako trdov izpustili, naj nam oprostijo netočnost naših informacij!) Ali še je čas, da javnost popravijo, kar je zamudila v dolžnosti do zanemarjene mladine.

Smrečica na Marjinem trgu in stojnica pred njo stalno opozarjata dobrosrčne ljudi, naj se spominjajo ubožnih otrok.

Gramofonske plošče novi slovenski posnetki

božičnih in drugih napevov, dobite le v naši trgovini na Miklošičevi cesti št. 34. Palača Pokojinskega zavoda. — A. Rasberger. — Pazite na naslov!

Na drž. dvorazredni trgovski šoli se prične božične počitnice v ponedeljek, 23. t. m. in trajajo do vstetega 1. januarja. Redni pouk se prične 2. januarja.

Razstava ob 40-letnici socialnega zavarovanja, ki jo priredi Okrožno urad za zavarovanje delavcev, bo odprta danes ob 8 do 12. Danes si vsako lahko ogleda tudi vse zdravstvene naprave arada (ambulatorij, röntgen, fizikalno zdravišče) v času od 10—12. Vstop na razstavo in v ambulatorije prost.

Avto-zveza Ljubljana-Siška. Hvala vredna je podjetnost g. Carmana. Pred kratkim je vpeljal novo zvezo, ki vozi izpred Figovca do gorenskega kolodvora, po Medvedovi ulici, mimo šišenske šole — Gasilska ulica pa po Celovski cesti zopet do Figovca. Zeleli bi le, da bi ta krog vožnje v toliko spremenil, da bi avto vozil od Medvedove ulice na Kavškevo, Cernetovo, mimo šišenske nove cerkve. Na tej malo daljši progi bi potegnil v svoj krog tudi kolonijo Bajlar in si s tem brezdvoma zagotovil rentabilnost. — Šiškar.

Prijava psov. Glasom razglašala mestnega magistrata, ki je nabit po mestu, morajo lastniki in rejniki psov prijavit mestnemu magistratu brez izjeme vse pse, tudi pse čuvaje ter mladiče, ki se nahajajo na ozemlju mestne občine ljubljanske in sicer v naslednjem vrstnem redu, po začetnicah rodbinskih imen: 1. A, B, C, D, E, F in G dne 2., 3., 4., 7. in 8. januarja 1930; 2. H, I, J, K in L dne 9., 10., 11.

Ugodno in najceneje nakupite vsakovrstno manufakturno blago za

Božič

in

ново leto

samo pri

Obač Inici za Slovenijo

LJUBLJANA :: Miklošičeva c. 7.

in 13. januarja 1930; 3. M, N, O, P in R dne 14., 15., 16., 17., in 18. januarja 1930; 4. S, T, U, V in W dne 20., 21., 22., in 23. januarja 1930; 5. Z in Z ter event. zamudniki dne 24., 25., 27., 28., 29., 30. in 31. januarja 1930. — Prijave psov je izvršiti v zgoraj navedenih dneh ustno in sicer od 8 do 12 popoldne pri mestnem magistratu, Mestni trg št. 2-II. nad., soba št. 39 na dvoriščnem hodniku, levo, kjer je plačati tudi pasjo tako za leto 1930 v znesku 100 Din za vsakega psa. Vsakemu zamudniku se bo računala, pričeni s 1. februarjem 1929 pasja taksa v dvojnem znesku. Takse oproščeni so le psi čuvaji; ali je smatrati psa za čuvaja, o tem odloča mestni magistrat. Kdor ne bo pravočasno izvršil predpisanih prijav, bo kaznovan z zaporom do 30 dni, oz. z globlo do 900 Din. — Podrobnejša določila so razvidna iz lepakov, ki so nabiti po mestu.

Se so pošteni kolesarji. Tatvine koles so prišle že kar v navado. Če le prisilni kolo in se za par hipov odstraniš, ti ga že kak neprimerno odpelje. Srečo sta pa imela dva znana ljubljanska kolesarja, ki sta se te dni peljala k D. M. v Polju. Tam sta se ustavila v znani gostilni pri »Jokelnu«. Kolesi sta prislonila k zidu in sedla za mizo. Ker je med tem postalo temno, sta sklenila, da se peljeta nazaj z avtobusom. Naročila sta šoferju, naj dne kolesi na streho avtobusa, kar je tudi storil. Ko pripelje avtobus v Ljubljano, sta ugotovila, da eno kolo ni pravo. Šofer se je zmotil in dal na avtobus neko drugo kolo. Pravo kolo, na katerem je bil zavoj v vrednosti 2000 Din, pa je ostalo pri zidu gostilne. Kolesar je bil prepiran, da je njegovo kolo z dragocenim zavijkom medtem čisto gotovo že kdo odpeljal. Vendar je zopet stopil v avtobus in se peljal nazaj do »Jokelne«. Kako se je začudil, ko je zagledal kolo z zavijkom vred nedotaknjeno. Z vzklikom »Se so pošteni ljudje na svetu« je sedel na kolo in se odpeljal domov.

Vreme v Ljubljani je bilo včeraj vedro, južno in oblačno. Najnižja temperatura je znašala -2,7 stopinj C, najvišja +0,6 stop. C. Barometer 765. V Belgradu so imeli -9 stop. C.

Vino za praznike!

Restavracija hotela MIKLIČ priporoča najboljše vrste letošnjih in starih vin po nizkih cenah.

Unionska klet je dobila sijajnega tramca in burgundca. Ima pa tudi cvček, belo bizelsko, belo in črno dalmatinsko, prošek in vermut. Pridite in poskusite!

Pozor. V kopališču »Slon« vsak ponedeljek od 8—10 odstranjujem boleča kurja očesa in vrasčene nohte brez krvi in bolečin tistim, ki se še niso pedikurali. — Ivan Dekanič, pediker, kopališče »Slon«.

Kopališče »Slon« bo v ponedeljek, 23. in torek 24. dec. odprto, na Božič in Štefanovo pa zaprto.

Gospodje bodo zadovoljni le, ako pošljejo svoje ovratnike v pralnico, svetlokalnico Šimenc, Kolodvorska 8.

Maribor

Božičnica za revne učence se je ob udeležbi številnih dobrotnikov in prijateljev mladine vršila dne 19. t. m. popoldne v tukajšnjem zavodu šolskih sester. Po prireditvi so učence v navzočnosti oddelčnih oseb prejeli lepe darove. Bilo je 36 parov čevljev, 38 oblek, za 16 oblek blaga ter veliko raznovrstnih drugih potrebščin (jopice, kاپice, nogavice, rokavice itd.). Obdarovane učence so bile zelo vesele. Je pa dobrotnikom in prijateljem revne mladine hvalen tudi zavod, ki more le po podpori drugih delati otrokom veselje in pomagati revnim. Ljubi Bog naj jim bogato povrne vsak dar; ko se zavod javno zahvaljuje za vse darove, želi vsem dobrotnikom prav mnogo božičnega veselja in srečno novo leto.

Mariborčan — prvi slovenski diplomirani izvidnik. Izpit za izvidniško diplomino je napravil pri vojnem zrakoplovnem poveljstvu v Novem Sadu Mariborčan Ivo Kos, ki je prvi Slovenec, ki se lahko ponaša z imejtelstvom omenjene diplome.

Hišni posestniki se opozarjajo na čiščenje in posipavanje hodnikov. V slučaju neuváževanja tozadevnih predpisov se bodo prizadevali kaznovati po določilih cestno-polijskega reda.

Nočno lekarniško službo ima tekoči teden (do vključno 29. t. m.) Savostova lekarna pri Magdaleni na Kralja Petra trgu.

Posestno gibanje. Kupili so: Nabavljala na združba drž. nameščencev od veletrgovca H. Suppana parcelo ob Cvetlični ulici za 167.500 dinarjev. — Stavbenik U. Nassimbini od Adolfa Klubičke tri parcele (št. 203, 232, 233) za 70.000 Din. — Marija Kolarik od Ane Veland štiri parcele ob Koroških vratih za 29.000 Din.

Za priključitev Maribora na mednarodno železniško mrežo ter pospeševanje tozadevnih pogojev je dovolila Zbornica za trgovino, obrt in industrijo tukajšnjemu agelnemu Aero-klubu podporo v znesku 3000 Din.

Ob 40-letnici delavskega zavarovanja se je vršilo v petek zvečer v strokovni šoli JSZ slavnostno predavanje tov. A. Semeniča, ki je prepletel in podprl svoj pregledno-zgodovinska izvajanja z zanimivimi statističnimi podatki. Številni udeleženci in tovariši, ki so dočela napolnili društvene prostore, so z zanimanjem sledili predavanju, prikazujočemu veliko socialno delo in bilanco omenjenega zavarovanja. Sledila je živahna debata, ki je še poglobila pogled v važnost socialnih, gospodarskih in zdravstvenih funkcij, ki jih danes izvršuje pri nas OUZD. Danes ob 10 popoldne pa bo v proslavo omenjenega jubileja slavnostni zbor v dvorani bivšega kina Apolo. Govori zastopnik OUZD iz Ljubljane.

Iz dneva v dan prihajajo knjižne novosti v tukajšnjo Prosvetno knjižnico na Aleksandrovi cesti 6. Izbira je zelo bogata, ravnotako je opaziti v poslednjem času, zlasti od premestitve knjižničnih prostorov sem, izredno naraščanje prometa. Od tujih leposlovnih

knjižnih novosti navajamo: Schalom Asch, Die Mutter; Robert Michel, Jesus im Böhmerwald; P. Keller, Drei Brüder suchen das Glück ter Ulrichshof; Reimmichl, Maria Schnee, Die Tochter des Landschelmus ter Wetzsteinhaus itd. Slovenske knjižne novosti so vse na razpolago. Vsem prijateljem dobrega in poštenega čtiva poset omenjene knjižnice najtopleje priporočamo. Izposojanje vsak dan od 8—12 ter od 15 do 18. Ker je izposojnina zelo nizka, je ugodna prilika vsakomur omogočena.

Po mariborskih sportnih kuloarjih se prav živahno razpravlja infamen incident ob priliki zadnje tekme na Rapidovem igrišču. Zadeva dotičnega kluba je, da stvar razčisti; saj je pač tako nastopanje docela v nasprotju z duhom celotne sportne odgoje in »fairnosti«. Obračunavanje take vrste med člani posameznih klubov na sportnem igrišču moramo iz predmetnih razlogov najostreje obsojati. Kakor izvemmo so radi tega nekateri tukajšnji sportni delavci naslovili na lokalne sportske inštanace tozadevno spomenico, v kateri se izraza mnenje, da se morajo slični intermezzi v jugoslovanskem Mariboru enkrat za vselej preprečiti. Naše mnenje je, da iz poplenuitujih virov sportske vzgoje ne smejo poganjati anahronistično-šovenski izrodci.

V predbožičnem razpoloženju je valovalo in gomazelo včerajšnje tržno razpoloženje, dvignjeno in dopolnjeno ob neprestanem naletavanju drobceh sneženih kosmičev. Mariborske mamice so se skrbno in v množstvu oglašale na živilskem, slaninarskem in zlasti — perutninskem trgu. Posebno po purančkih, rejnih in zaobljenih, so povpraševale. Ker je bil trg razmeroma slabo založen, so cene nekaterim predmetom občutno poskočile, zlasti neizogibnim purančkom (80—140), potem pa mlečnim izdelkom (surovo maslo 48). Slaninarji so bili pripeljali 194 zaklanih svinj, kmetje tri zovove krompirja in 2 voza čebule. Krme radi snežnega vremena ni bilo.

Izvirne francoske pastilje
VALDA
proti prehladu, glavobolu, grloboli.
Prodajajo vse lekarne in drogerije.

Štirje so bili in vsi štirje so jo skupili. Francel, Pepče, Štefuc in Drejše so po koncu fantje in korajžni, da je kaj. Pa so vseno odnesli bunke oni dan, ko so prikapali iz neke gostilne ob Pristanu. Za temnim voglom jih je pričakala sovražna in bojaželjna četvorka ter šurmala na nje. Za ponočnimi Hestuni ni ne duha ne sluha; pač pa so ubogemu Francelu ostali nekateri neizogibni sledovi rokoma v harskega nočnega spoznjenja.

Razkrinkani vlomilci. Identiteta vrtinov, ki so udrli v Kiffmannove pisarniske prostore, se je razodela. Sled za obema, ki sta jo pravočasno odkrila, vodi proti jugu. Eden od obeh je bil svojčas pri omenjenem stavbnem podjetju nameščen. Za obema je izdana tiralcia.

Provizorični hangar na tezenskem dirkališču se pridno dokončuje in bo tokom prihodnjega tedna dograjen. Izmera znaša 24 x 12 ter se bo otvoritev izvršila bržkone še pred Novim letom. V hangarju bo prostora za štiri oziroma pet letal.

Odmerni oddelci davčne uprave (prej davčno okrajno oblastvo) se je iz svojih dosedanjih prostorov v II. nadstropju županijske palače preselil v pritličje v one prostore, ki sta jih dosedaj imela sreska poglavarja.

Zlatine se je zahotelo pred zlato nedeljo močanem-brezmarcem, ki so se vtiho-tapili v stanovanje zasebnice Rozine Godec v Parkovi ulici 22 ter si »izposodili« tri pare zlatih uhanov, dva zlata poročna prstana ter eno zlato moško veržico s priveskom z dvema slikama, Spake!

Požarna bramba je bila v petek zvečer pozvana v Rajčicevo ulico, kjer so se v hiši Franca Horvata radi pregretosti dimovoda vnele saje. Vendar se je posrečilo takoj vsako nevarnost razširjenja požara preprečiti.

Po svobodi je zakoprnel Idris Latifović, po poklicu kaznjene, ter jo ubrisal preko mariborskih ulic in cest. Še predno je dosegel periferijo, je že bilo po njem. Tako je bilo pač Idrisu usojeno, da bo še odsedevati.

Nadžestvo Pohorske vzpenjače r. z. z. o. z. v Mariboru obvešča vse podpisovalce deležev, da je zadruga sodno protokollirana. Te dni se zglasijo pri posameznih podpisovalcih v Mariboru pooblašeni nabiraleci, ki prinesejo pristopnice v podpis. Na zahtevo se morajo nabiraleci izkazati s pisnimim pooblastilom, ki mora biti podpisano od načelnika ali njegovega namestnika ter še enega člana nadžestva. Inkasanti so pooblašeni samo za sprejem pristopnice, ne pa za sprejem deležev. Interesente vabimo, da podpisujejo pristopnice in plačajo od obnena zbra določeno pristopnino v znesku 10 D. Vsak član dobi tudi črke Mestne hranilnice v Mariboru, da vplača podpisano vsoto deležev po možnosti do 15. januarja 1930. Lahko pa se plača tudi neposredno pri blagajni Mestne hranilnice v Mariboru. Pri Mestni hranilnici v Mariboru vplačani deleži tvorijo poseben zapri konto ter se načelstvo zaveže, da s tem kontom ne bo prej razpolagalo, dokler se ne prične z gradnjo vzpenjače in dokler občni zbor tega ne odobri. Samo za ustanovne stroške (za naštete in pridobitve koncesije) se bo uporabil primeren znesek od naraslih obresti, pri čemur bo načelstvo skrbelo, da se bo štedilo z najmanjšim zneskom. Ako pa bi ne prišlo do gradnje železnice na Pohorje, dobi vsak član povrnjen ves vplačani znesek, za kar jamči tudi izjava Mestne hranilnice v Mariboru. Ker je tedaj zagotovljeno, da nihče ne more izgubiti kapitala in se porabi kvečjemu del obresti za ustanovne stroške, se občinstvo vabi, da podpre to velevažno tujskoprometno akcijo s podpisovanjem in vplačevanjem deležev.

Pravilna odločitev!

Poleg vode igra pri pranju največjo vlogo tudi milo. Uspeh pranja je odvisen od njega, vsled česar je v interesu gospodinje, da kupuje najbolje. Tako milo, ki združuje vse dobre lastnosti je poznano terpeninovo

milo Gazela

po katerem seš danes na sivolsože gošvodini!

Člani in interesi izven Maribora dobijo poziv za podpis pristopnice in deležev pisмено. Vse informacije dobijo člani in interesi v tajništvu zadruge, ki se začasno nahaja v prostorih Trgovskega gremija v Mariboru, Jurčeva ulica 8-II. — Maribor, dne 14. decembra 1929. — Načelstvo Pohorske vzpenjače r. z. z. o. z. v Mariboru.

Izjava. Podpisano ravateljstvo izjavlja, da se bodo nalagali vplačani deleži »Pohorske vzpenjače r. z. z. o. z. v Mariboru« na poseben zapri konto pri našem zavodu, ter se ne bo izplačalo iz tega konta ničesar, dokler ne sklene občni zbor predmetne zadruge, da se zgradi vzpenjača na Pohorje, ali da se članom vrne vplačani denar. — Ravateljstvo Mestne hranilnice v Mariboru.

Došlo! Čaj nove žetve. Posebno se opozarja tudi na bogato zalogo obeskov za božično drevo. Prvovrstno blago, solidne cene. Jas in Lesjak, Maribor.

Kravarje kupujte samo v trgovini kravar Vetrinjska ulica 24. kjer dobite najlepše in po tovarniških cenah.

11. januarja 1930

MEDICINSKI PLES V CELJU

Celjski dom

Celje

Danes popoldne je naša kulturna dolžnost, da se udeležimo v Narodnem domu spominske svečanosti za mojstrom slovenske besede Ivanom Cankarjem. Uprizori se Cankarjeva drama »Jakob Ruda«. Vstopnice se dbe od 9—12 m od 2 popoldne dalje v Narodnem domu. Med omordi svira tamburaški zbor Krekove družine.

Povodom današnje proslave 40-letnice obstoja socialnih zavarovalnih zakonov visi na poslopju OUZD državna zastava.

Avtobus Celje—Tehtarje—Štore bo vna željo Tehtarčanov in Štorejčanov od nedelje t. j. dne 22. decembra vozil vsako nedeljo in praznik — ne pa tudi ob delavnikih — popoldne izpred celjskega kolodvora ob 13.40 do Štor ter se iz Štor vračal ob 14. uri nazaj v Celje.

V gostilno »pri mostu« so vlomili v noči od 19. na 20. december neznani zlikovci. V gostilno odn. v gostilniško kuhinjo je prišel tat iz ozadja pri novi stavbi na dvorišču do steklenih dvoriščnih vrat. Na vratih je izrezal za dlan veliko luknjo v šipo, segel skozi luknjo po ključu, ki je bil od notranje strani vtiaknjen v vrata in tako z lahkoto vrata odprl. Vidi se, da je bil zločinec z razmerami dobro znan. Odnesel pa je: natakarici nov ženski plašč svetlosive barve, vreden 1000 Din, ter 100 Din gotovine; služkinji sivkasto pleteno jopo, vredno 100 Din; gostilničarju pa 1 dvo-litersko steklenico, 8 l vina, dva in pol litra slivovke, steklenico malinoveca in še neke malenkosti. Skupno je odnesel za 1588 Din vrednosti. Doslej nimajo za storilecem še nikake sledi.

Trajajoče lepe, cenene

CEVLJE

pri ST. STRASEK, Celje, Kovaška ul. 4.

Primarij v pok.

dr. Edvard Gollitsch

zdravnik

stanuje od 15. decembra 1929 dalje v lastni hiši, Glavni trg št. 9 in ordinira tam kot doslej od 9 do 11 popoldne in od 2 do 3 popoldne.

Že zopet tatje v Marijini cerkvi. Nabirala puščica v Marijini cerkvi je nekim malopridnežem trajno cilj njihovim zlim početjem. Dne 19. decembra t. l. v ranih popoldanskih urah je zopet nekdo s ponarejenim ključem odprl zabniko na nabiralniku, s silo odprl pokrov in gotovo tudi kaj denarja odnesel. Najbrž pa je bil prepreden, ker je pusil v puščici še nekaj kovanege drobiža.

Krasno storo, pregrinjala, zavese, damsko perilo, elegantno, proti naročilu in po meri izdeluje M. Stribar, Celje, Aleksandrova ulica 2 (po eg Zamparutti). Pri naročilu perila, zavese itd. predčrtanje zastoni.

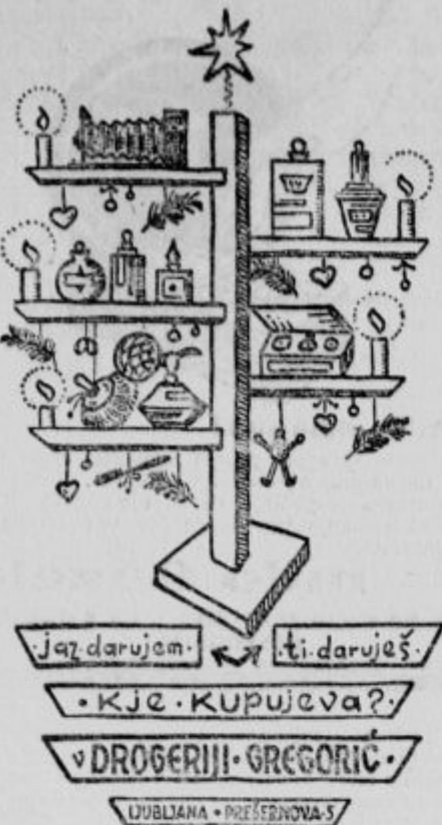
Damam, ki oboladajo strojepisje

kupite krasen, mal, prenosljiv kvalitetni pisalni stroj »ERICA«, dobavljiv

o 17 modnih barvnih nijansah

Res lepo in moderno darilo za Božič ali druge prilike — Silke in opis na zahtevo! — Oglejte si izložbo specialne trgovine pisalnih strojev

THE REX Co., Ljubljana
GRADIŠČE 10 (za dram glediščem)

Naši izseljenci

Izseljeniško vprašanje je pri nas še vedno jako aktualno in bo ostalo, dokler bo vladala v naši državi brezposelnost. Tisoče naših ljudi je morlo v tujino za kruhom, ker jim ga domovina ni mogla dati. Ze v predvojnem času je bilo med Slovenci dokaj močno gibanje za izseljevanje v Ameriko in mnogo manjših slovenskih gospodarjev je odšlo v deželo dolarjev, da bi si v nekoliko letih opomogli in si izboljšali svoj gnetni položaj. Nekateri so imeli srečo, vrnil so se, poplačali dolgeve in postavili svoje gospodarstvo na trdnješo podlago. Mnogo pa je bilo tudi takih, ki jim daljna tujina ni dala onega, kar so pričakovali in niso prinesli nazaj drugega ko golo življenje, v najboljšem slučaju še zdravje. Nekateri pa se vobče niso več vrnili. Ostali so tam, spravili so svoje družine za seboj in si ustvarili nov dom, izbrali si novo domovino. To so današnji

ameriški Slovenci.

uslužbeni ameriški velekapitalu, a s svojo rodoljubno ljubeznijo večinoma še vedno navezani na staro domovino. Tako imamo danes v Združenih državah velike naselbine Slovencev in Jugoslovancev, ki imajo urejeno kulturno in gospodarsko življenje. Razen v Ameriko, je v tistih časih odšlo nekaj slovenskih rudarjev v Nemčijo, v druge dežele se v pomembnem številu niso izseljevali.

Po svetovni vojni pa je velika brezposelnost povzročila močno izseljevanje našega proletariata tudi v druge dežele, zlasti ker je Amerika omejila dotok izseljencev na določene kvote. A tudi visoki potni stroški so mnogim delali ovire, da niso mogli misliti na Ameriko in so se rajši razkropili po evropskem kontinentu. Kljub temu pa je zlasti zadnja leta postal cilj izseljeniškega hrepenenja

Kanada,

kamor je odšlo stoletine naših ljudi za srečo. Danes je tudi Kanada zaprta. Po zanesljivih poročilih izseljeniškega komisariata v Ljubljani, se godi našim izseljencem v Kanadi razmeroma dobro in vse kaže, da si bodo Jugoslovanci v Kanadi uredili sčasoma svoje razmere podobno kot v Ameriki. Prvi izseljenci, ki so odšli v Kanado, so doslej poslali domov že po 50, 80, celo nad 100.000 Din. Izseljeniški komisariat, ki vodi točno evidenco izseljencev, je to ugotovil potoma obiščitelj uradov, ki so uvedli proizvodbe pri svojih izseljencih.

Pred par leti je odšlo

v Uruguay

okoli 300 mladih Jugoslovancev. Tudi o teh pravijo poročila, da se jim godi dobro. Nekatere so poslale domov po 100, 160 do 200 dolarjev. Vendar ima izseljeniški komisariat glede načina zaslužka teh deklet nekatere dvome, zakaj ta dekleta so večinoma rojena v letih 1910, do 1912. Komisariat namerava naprositi ameriško poslaštvo, naj v slučaju potrebe moralno zaščiti mlade izseljenke.

Tudi na

Holandskem in v Belgiji

imamo naše ljudi. Iz teh krajev prihajajo različna poročila. Zneski, ki jih pošiljajo izseljenci iz teh krajev domov, so zelo majhni.

Razmeroma najslabše pa je

na Francoskem.

Vsaj po poročilih, ki jih pošiljajo izseljenci sami. V francoskih rudnikih in industriji je do danes zaposlenih 8—10.000 Jugoslovancev, od teh skoro 3000 Slovencev. Večinoma so odšli na Francosko po posredovanju francoskega društva za emigracijo v Zagrebu. Kot smo svojčas že poročali, preskrbi to društvo izseljencem brezplačne potne stroške, katera krije dotično podjetje, pri katerem dobi izseljenec delo. Izseljenec se mora pogodbeno obvezati, da bo v dotičnem podjetju najmanj eno leto delal, odplačeval mesečno posojeno kritje za potne stroške in izvrševal vsa ostala določila pogodbe. V pogodbi je tudi točno označena plača, ki jo bo izseljenec prejemal. Razume se, da je tako pogod-

bo čisto lažje podpisati, nego jo izvrševati. Zato je mnogo na boljšem tisti, ki s pomočjo kakšnega svojega znanca ali sorodnika dobi na Francoskem delo in potem polni tja na lastne stroške. V tem slučaju ni vezan na pogodbo in lahko službo odpove, če se mu nudi prilika za boljši zaslužek in življenjske pogoje sploh.

Vendar imenovano društvo ne zadene nobena krivda, če se pogodbenemu izseljencu v francoskih rudnikih ne godi tako, kot je pričakoval. Društvo strogo gleda na to, da ne pošilja na Francosko delavcev, ki bi ne bili sposobni za delo v rudniku ali težja dela v industriji. Brivec na pr. ne more biti sprejet za delo v rudniku, četudi se prijavi, da bi to delo sprejel. V ostalem ima društvo navodila, da odpravlja na Francosko v prvi vrsti nekvificirane brezposelne delavce. Enako ima navodila, da izseljencem pred odhodom natančno razloži določila pogodbe. Umevno je, da društvo nikogar ne more siliti, naj podpiše pogodbo. Toda nezadovoljnost francoskih izseljencev je krivdo povsem nekaj drugega.

Ugleden zaupnik izseljeniškega komisariata, ki deluje med našimi izseljenci na Francoskem, piše, da so si izseljenci svojega slabega položaja

sami krivi.

»Popivajo, nečistujejo, kvartajo...« pravi poročilo in dostavlja: »Če pojde tako naprej, bodo ti ljudje v najkrajšem času docela izgubljeni za državo, za svoje družine in zase... Peti dan po prejemu plače nima nobeden niti centima več v žepu. Seveda je potem nezadovoljen in nervozen.«

Iz tega nujno sledi, da je treba med našimi izseljenci na Francoskem organizirati sistematično vzgojno in prosvetno delo.

Dati je treba tem ljudem možnost in sredstva za urejeno duševno življenje. Predavanja, knjižnice, izobraževalna društva itd. Izseljeniški komisariat v Ljubljani namerava baže v januarju prihodnjega leta sklicati konferenco zastopnikov vseh društev, ki so zainteresirani na izseljeniškem vprašanju ter prirediti anketo, ki naj bi dala smernice za delo med izseljenci. Dotlej bo tudi borza dela ostala napram izseljevanju brezposelnih delavcev na Francosko docela pasivna. Svojem našim izseljencem na Francoskem in tudi drugim bi bilo tople priporočiti, naj bodo z izseljenci v stalni pismini zvezi, naj jih navajajo k štedenju in pametnemu življenju ter tako bude v njih zavest resnih dolžnosti, ki jih imajo napram svoji državi, svojem in samim sebi. Tujina je huda, kruta, nelzprosa in nič materinskega nima za tiste, ki se zatekajo v njeno okrilje.

Spomnite se sestradih in zmruzočih ptic!

Opozarjamo vse ljubitelje živali, da se bliža huda zima, v kateri so posebno hudo prizadete naše ljubke ptice pevke. Brez strehe, brez varnega zavetja, brez najpotrebnejše hrane bodo tavale revice po visokih zmrzlih krahjih, po katerih so nam celo leto tako krasno pele in po katerih so nam s pokončanjem brezštevilih žuželk in drugega škodljivega mrčesa toliko koristile. Izkazimo se jim hvaležne in spomnimo se jih v naših dneh zime z drobtinami, zrjem, kosčkom loja in drugim. Postavimo jim skromna krmišča! Tudi Slovensko društvo za varstvo živali je sklenilo, po svojih močeh rešiti čimveč teh revčkov lakote in pogina. Da bo njegova pomoč tem izdatnejša, obrača se s tem na vse ljubitelje naših malih prijateljev z najljubše prošnjo, da mu pri tem pomagajo. Najenostavnejši način je pristop v društveno članstvo in poravnava malenkostne članarine. Spominjajte se društva ob raznih prilikah tudi s prostovoljnimi prispevki in darovi. Čimvečja bodo sredstva, tem večja bo tudi pomoč, ki jo bo društvo lahko nudilo sestradih in zmruzočim živalicam. Vse dopise in pošiljke je naslavljati na Slovensko društvo za varstvo živali v Ljubljani, Poljanska cesta 59.

Klobuke za zimo v naših barvah in oblikah, ter priljubljene sportne klobuke in razne čepice nudi bo ato založena **srednja na trgu a klobukov** **J. Pok nasl. M. Bogataj** Ljubljana Stari trg 14

Srečam jo se klobuki v popravilo. Cene zmerno.

Pevska zveza

Odbor je imel tri seje. V zadnji je sklepal podrobno o delu v prihodnjem letu, posebno o »Pevcu. Stori je več važnih sklepov, ki jih bomo priobčili v božični številki. Opozarjamo na poročilo že sedaj! — Odbor.

Cerkveni vestnik

Božična pobožnost mladine, ki je zbrana okrog »D. v. d. r. bo — kakor običajno — na godovnico nedolžnih otrok, dne 28. decembra t. l. v ljubljanski uršulinski cerkvi. Ob osmih se bo darovala sv. maša za žive delečnike in delečnice sv. Družstva. Pred mašo sv. obhajilo, med mašo poje domači cerkveni zbor božične pesmi. Popoldne (28. decembra) bo istotam ob 4 ureh nagovor in blagoslovljenje mladine po posebnem obredu. Končno litanije imena Jezusovega in božično petje.

Iz društvenega življenja

Šišenska Presveta priredi nocoj ob 8 v dvorani krasno skriptno predavanje »V misljonih (in ne jutri, 23. decembra, kakor je bilo prvotno javljeno). Člani in prijatelji, pridite polnoštevilno! Prosvetno društvo v Ljubljani vzprizori v nedeljo, dne 29. t. m. in dne 5. januarja, priljubljeno spevoigr »Kovačev študent. Začetek ob 3 popoldne. K obilni udeležbi vabimo vabi odbor. Godbeni edsek »Prosvetec pri D. M. v Polju priredi v nedeljo dne 22. t. m. ob pol 16 v ljudskem domu gl. abeni koncert s sledečim programom: 1. Na polju slave. 2. Emperung overtura (E. Stolz). 3. Slovenski svet. Venec slovenskih pesmi. 4. Kavatina Borgia, solo za bariton. 5. Kromanje, overtura. 6. Hoffmanove pripovedke, potpurie. 7. Struna ljubavi, valček. 8. Karmen, potpurie. 9. Triglav. K obilni udeležbi vabi odbor.

Na pedoferskem plesnem venčku 4. januarja na Taboru bo ena najlepših prireditev v sezoni, kjer se bode točila pristna kapljica, kjer bo dober in obilen prigrizek — vse po nizki ceni in kjer bo vodstvo plesa v strokovnih rokah plesnega mojstra g. Jenka. Igrala bo Dravska vojna muzika. Naši vrli podoficirji se zelo trudijo in

Darila za vsakogar v bogati izbiri!

M. T. čar - Ljubljana

Opozarjamo se na polnolna PERESA in SVINČNIKE svetlo, no. znane znamke „MONTBLANC“

s tem jamčijo, da bo ta večer res najprijetnejši med mnogobrojnimi plesnimi in v bratski slogi. Vstopnice v predprodaji po 10, pri večerni blagajni po 15 Din. Vabila se razpoložijo. Veseleli odbor se trudi, da bodo vabila vsakomur dostavljena. Ako bi pa kdo od cenjenega občinstva ne hote in vsled pomanjkljivosti n. s. slova bil prezrt, se najljubše prosi, da se zgleda v Komandi Dravske divizije, kjer bo dobil vabilo in po želji tudi vstopnico.

Naše dijaštvo

Društvo medicincev na univerzi kralja Aleksandra I. v Ljubljani. Deset let je preteklo, kar je bila ustanovljena v Ljubljani univerza, stoletna želja vseh Slovencev. Ze prvi slušatelji so ustanovili svoja strokovna društva, da z združenimi močmi in s podporo javnosti pomagajo svojim revnim tovarišem. Tudi društvo medicincev obhaja desetletnico svojega obstoja s tem, da priredi 1. januarja 1930 v Celju svoj ples. Od začetka svojega obstoja je glavna skrb društva knjižnica, katere temelj so postavili s svojimi velikodušnimi darovi gg. zdravniki. Knjižnica šteje sedaj že več sto zvezkov, vendar še zdaleka ne zadostuje svojim namenom, ker prihaja vedno več slušateljev tudi izven Slovenije na našo fakulteto, ki jim nikakor ne moremo odreči svoje podpore. Zato je namenjen čisti dobilek prireditve izključno le knjižnici in s tem revnim dijakom. Obenem s plesom priredi društvo tudi sestanek vseh, ki so bili prvo leto člani in ustanovitelji društva. Vse te gospode prosimo, da se udeležijo tega sestanka in se javijo dr. J. Rebrniku, upravniku Zdravstvenega doma v Celju. Prijateljskega sestanka pa se naj udeležijo tudi vsi drugi nekdanji člani našega društva. Prepričani smo, da ne bo slovenskega inteligenta, ki ne bi prišel v Celje. — A. S.

Poizvedovanja

Izgubil sem denarnico z večjo vsoto denarja in z dokumenti od Domžal proti Ljubljani. Vljudo prosim poštenega najditelja, naj odloži proti nagradi Ivanu Svobljak, hlapcu pri »Orient«, Maistrova ulica 10, skladišče.

Zatekel se je mlad pes z znamko leta 1926. s številko 801. Poizve se pri hišniku Vrhovčeva ulica 12.

MANOFIN

čisti roke od kopirnega papirja, črnila za razne predmete, jedino orodje, marmor, linolej itd. Prepričajte se. Doza Din 8.— in Din 13.—. — Dobavlja in prodaja Glavno zastopstvo Manofina I. Svetec, Novo mesto. V Ljubljani: Drogerija Gregorič, Prešernova ulica.

Ljubljansko gledališče

Drama:

Začetek ob 20.

Nedelja, 22. decembra ob 15: ŽIVLJENJE JE LEPO. Ljudska predstava pri zažanih cenah. Izven. — Ob 20: VELIKA ABECEDA. Ljudska predstava pri zažanih cenah. Izven.

Ponedeljek, 23. decembra: Zaprtlo.

Torek, 24. decembra: Zaprtlo.

Sreda, 25. decembra ob 15: JANEZEK NOSANČEK. Znižane cene. Kuponi. — Ob 20: RADIKAL-KREDO. Izven.

Četrtek, 26. decembra ob 15: PETERCKOVE POSLEDNJE SANJE. Izven. — Ob 20: DON CARLOS. Izven.

Opera:

Začetek ob 20.

Nedelja, 22. decembra: ERNANI. Premijera. Izven.

Ponedeljek, 23. decembra: Zaprtlo.

Torek, 24. decembra: Zaprtlo.

Sreda, 25. decembra: VALKIRA. Izven.

Četrtek, 26. decembra ob 15: GROFICA MARICA. Ljudska predstava. Izven. Znižane cene. — Ob pol 20: CAR IN TESAR. Ljudska predstava. Izven. Znižane cene.

Mariborsko gledališče

Nedelja, 22. decembra ob 15: MORALA GOSPE DULSKJE. Kuponi. — Ob 20: KROG S KREDO. Kuponi.

Ponedeljek, 23. decembra: Zaprtlo.

Torek, 24. decembra: Zaprtlo.

Sreda, 25. decembra ob 15: WORMSKI OROZAR. Znižane cene. Kuponi. — Ob 20: RADIKALNA KURA.

Četrtek, 26. decembra ob 15: RADIKALNA KURA. — Ob 20: PISKROVEZ. Znižane cene. Kup.

Ljudska s. mogomoč v Mariboru sprejme za slučaj smrti in doživlja vse zdrave osebe od 1. do 90. leta in izplača do največ 53.000 Din na področjih. Zabeležite brezplačno pristopno izjavo.

Gospodu Franu Govekaru!

Glede na Vaš značilni odgovor v »Slov. Narod« z dne 21. decembra 1929. Vam naznanim, da bom 12. januarja 1930 imel v zborni dvorani univerze ob 10 dopoldne predavanje z naslovom »Naša gledališka kritika«, kjer bom med drugim obravnaval podrobneje tudi Vaše kritično delovanje. Na to predavanje Vas, gospod nadsvetnik, vljudo vabim, Ciril Debevec.

Izmed sodobnih književnih izdaj so

dr. Ivan Pregljevi izbrani spisi

priznano tako po vsebini kakor po opremljenosti na prvem mestu.

Vsak zvezek stane broširan Din 45 — elegantno vezan Din 60.—.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Šah

Otvoritvene igre

(Nadaljevanje.)

C. Nepravilne otvoritve.

K temu poglavju spadajo one zaprte partije, ki se drugače prične kakor z 1.) d2—d4. Na kratko omenim »angleško partijo«, ki prične z 1.) c2—c4, e7—e5; »Zuckertortova otvoritev« z 1.) Sg1—f3, d7—d5 (nazvana po umrlem šah. mojstru), dalje »Pojski gambit« 1.) d2—d4, d7—d5, 2.) e2—e4 itd. najinteresantnejša izmed teh pa je po danskem mojstru imenovana »Fromov gambit«, katero otvoritev si bomo natančneje ogledali.

1. f2—f4

e7—e5

Namesto te poteze more črni narediti dobre poteze d7—d5 ali c7—c5. Z e7—e5 bi se razvil pa zelo živahen gambit.

2. f4: e5

d7—d6

V tem obstoji ideja tega igralnega načina. Druga poteza belega e2—e4 vodi k poziciji kraljevega gambita. Nadaljujmo z

3. e5: d6

Lf8: d6

4. Sg1—f3

Sg8—h6

5. d2—d4

Sh8—g4

6. Dd1—d3

c7—c5!

7. d4—d5

f7—f5

8. Lc1—g5

Dd3—c7

9. Sb1—a3! (preli Sa3—b5)

a7—a6

10. Sa3—c4

0—0

11. Sc4: d6

.....

Zelo važno je bilo za belega, da je zamenjal nevarnega napadalca tekača.

11.

Dc7: d6

12. g2—g3 in črni nima zadostnega ekvivalenta za žrtvovanje pešca.

S tem zaključimo poglavje otvoritvenih iger in upamo, da smo nudili našim cenjenim čitateljem majhen pregled v teoretičnem otvarjanju šahovskih iger. Ni namreč vseeno, kako igro pričneš, kajti ravno od razvoja prvih potez često zavisi usoda cele partije. Povprečen igralec šaha, (pa ni treba, da se poteguje za mojsterski naslov) mora poznati najvažnejše pojme o načinu, kako igro otvori. Nič manj, ali pa še celo bolj važno pa je, da igralec pozna najboljše pravila v končnicah, matiranjih in o kombinacijah, kako igro dobiti s prestatimi figurami. Često opazimo, kako se n. pr. igralec s preostalo damo zaman trudi na koncu partije matirati nasprotnika z dvema tekačema. (Kraljica proti dvema tekačema ne more igre dobiti in ostane torej nespoločena ali remis.) Je to AEC šahovske igre, ki naj ga po n. vsak šahist. Zato bomo prihodnje pričeli s tem novim poglavjem o končnicah.

Šahovske novosti

Božič, Hastings in šah.

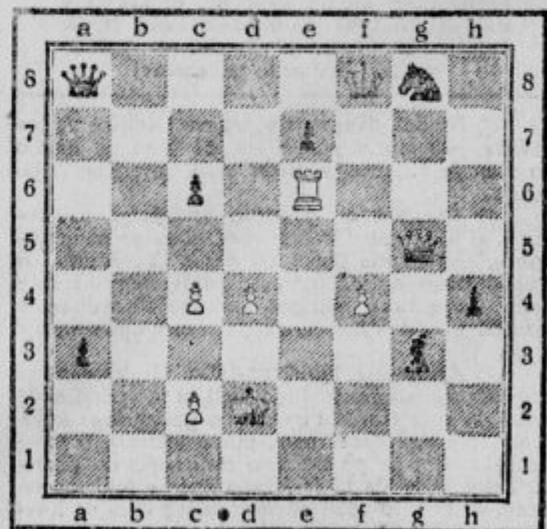
To troje je nerazdružljivo. Tradicionalnega mednarodnega šahovskega turnirja v Hastingsu se udeležijo letos zopet dr. Vidmar in kakor sam pravi, je to »naučni« turnir in trening za veliki turnir v San Renu (italijanska rivijera). Kakor znano, se je dr. Vidmar že večkrat vrnil iz Hastingsa s krasnimi uspehi in dasi se bosta letos srečala tam s Capablancu, smo vendar mišljenja, da bo naša jugoslavija med prvimi zmagovalci, kar iskreno tudi želimo. Na drugem mestu prinašamo eno najlepših partij iz turnirja v Hastingsu pred 34 leti. Ta partija se nam zdi še danes najlepša, kar smo jih videli na Hastingsovih turnirjih, zato jo priobčujemo.

*

Na Dumaju se mudi te dni bivši svetovni prvak Capablancu, kjer je prireditel že veliko simulirano produkcijo proti 37 udeležencem in razen 2 remijev vse partije dobil.

Problem šte. 20

od L. Kubbel-a.

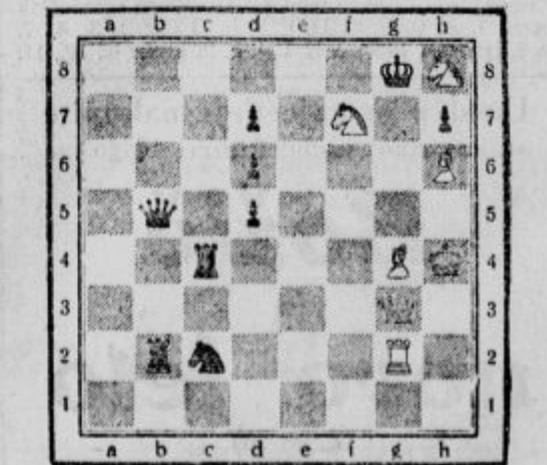

Beli je na potezi in dobi.

Rešitev v naslednji šahovski rubriki.

Problem šte. 23.

od R. Coimana, Praga.

Mat v 2 potezah.

Rešitev v prihodnji šahovski rubriki.

Rešitev problema šte. 22.

1.) Kg8—f7!

Ob jubileju Pija XI.

Ahil Ratti — sedanji papež — kot prefekt Ambrozijanske knjižnice v Milanu, njegova mati in oče. Spodaj: Rojstna hiša papeža v Desiu, mestecu med Milanom in Como. X označuje okno sobe, v kateri se je rodil papež

Iz življenja in delovanja Pija XI.

Ahil Ratti se je rodil 31. maja 1857 v Desiu pri Milanu kot sin inženjerja. Pod vplivom svojega strica-duhovnika in svoje pobožne matere Terezije se je posvetil študiju bogoslovja in je leta 1879 postal doktor 21. decembra istega leta je bil posvečen v mašnika. V Milan se je vrnil leta 1882 kot profesor bogoslovja. Tam je leta 1887 postal skriptor, kasneje konservator in leta 1907 prefekt slavne Ambrozijanske knjižnice. Leta 1914 ga je papež Benedikt XV. imenoval za prefekta vatikanske knjižnice. V zadnjem letu svetovne vojne je bil odposlan kot apostolski vizitator na Poljsko, leto kasneje pa je bil imenovan za nuncija v Varšavi in obenem za naslovnega nadškofa Lepantskega.

Po smrti kardinala Ferrarija, milanskega nadškofa, je postal junija 1921 njega naslednik. Istočasno mu je papež Benedikt XV. v svojem zadnjem konzistoriju podelil kardinalski klobuk. V Milanu je Ratti otvoril novo katoliško vseučilišče.

Dne 6. februarja 1922 je bil po smrti Benedikta XV. izvoljen za papeža in si je nadel ime Pij XI. Prvič po 52 letih, to je odkar je Italija zasedla Rim in cerkveno državo, je podelil običajni blagoslov novoizvoljenega papeža »urbi et orbi« zopet z zunanega balkona cerkve sv. Petra. S tem je namignil, da hoče nadaljevati politiko sporazuma med Vatikanom in Italijo, ki jo je začel že njegov predhodnik. Tudi je obdržal dotedanjega državnega tajnika kardinala Gasparija, kar je redek slučaj.

Za svoje geslo si je Pij XI. izbral: Pax Christi in regno Christi! — Kristusov mir v kraljestvu Kristusovem! V smislu tega gesla se je odslej vodila politika kurije. Posebno pozornost je posvetil Pij XI. vprašanju združitve rimske in grške cerkve.

Pij XI. je izdal enciklike o sv. Tomažu Akvinskem, o sv. Francišku Saleškem, ki ga je določil za zaščitnika katoliških časnikarjev in pisateljev, o sv. Efreemu Sirkem, o sv. Cirilu in Metodu, o sv. Francišku Asiškem itd.

Pij XI. bo v diplomatični zgodovini Evrope označen po velikem številu važnih konkordatov, ki jih je sklenil s svetnimi silami. 1922 konkordat z Letonijo. 1924 konkordat z Bavarsko. 1925 konkordat s Poljsko. 1926 diplomatičen sporazum s Francijo o liturgični rabi v bližnjem Orientu. 1927 konkordat z Litavsko. 1928 modus vivendi s Čehoslovaško in diplomatičen sporazum s Portugalsko o cerkveni upravi v Vzhodni Indiji. L. 1929. konkordat z Romunijo, Prusijo in Italijo.

Sedanji papež je znan tudi kot planinec, med drugim je splezal tudi na Matterhorn. Izdal je tudi knjigo »Planinski spisi duhovnika dr. Ahila Rattija«, ki je bila predstavljena na več jezikov.

Dne 21. decembra 1928 se je začelo takozvano jubilejno zlatomašniško leto, ki je tudi v ostalem za rimsko cerkev zelo pomembno. Z lateransko pogodbo, ki je bila ratificirana 7. junija 1929, se je dosegel sporazum med Vatikanom in Kvirinalom in 25. julija je papež Pij XI. prvič v slovesni procesiji zapustil Vatikan in, obdan od neštete množice vernikov, stopil na rimska tla izven Vatikana, ki je bil proglašen za suvereno državo. Dne 5. decembra pa je prvič obiskala papeža italijanska kraljeva dvojica.

Dvanaest okrožnic Pija XI.

V sedemletni dobi svojega dosedanjega papeštva je sv. oče dosedaj izdal na katoliški svet 12 enciklik. Prva enciklika »Ubi arcano Dei« od 22. decembra 1922 razvija papežev program. V njej je tudi njegovo geslo: Mir Kristusov v kraljestvu Kristusovem. Naslednje je »Rerum omnium« 26. jan. 1923 ob priliki 300 letnega jubileja sv. Franciška Saleškega, ki ga je postavil za patrona časnikarjem. — »Studiorum Ducem«, 23. jan. 1923 je posve-

čena 600 letnici proglasitve sv. Tomaža Akvinskega za svetnika. — »Ecclesiam Dei« od 12. nov. 1923 proslavlja 300 letnico mučeništva sv. Jozafata. — »Maximam gravissimamque«, 18. jan. 1924 je naslovljena na francoski episkopat. — »Quas primas« od 21. dec. 1925 je zaključila sveto leto. — Leta 1926. je izdal papež tri enciklike »Rerum Ecclesiae«, 28. febr., »Rite expiatis« 30. apr. in »Iniquis afflictisque« 18. nov. Prva je namenjena apostolskim vikarijem in prefektom na Kitajskem, druga je bila izdana ob 700 letnici sv. Franciška in zadnja ob priliki mehičanskega preganjanja. Preteklo leto so bile izdane zopet tri okrožnice. »Mortalium animos« 6. jan. proti zmotam vsekrščanstva; »Misericordissimus Redemptor«, 12. marca, v kateri spodbuja sv. oče k ljubezni do Sreča Jezusovega in končno »Rerum Orientalium« za vrnitev Vzhodne cerkve h katoliški materi.

Papež na izprehodu po vatikanskih vrtovih

Sedan i sv. oče — misijonski papež

»Polja so zrela za žetev,« — tako je klical Pij XI. v svoji prvi misijonski okrožnici. Vsa leta papeštva se silno zanima za delo v misijonih in ga pospešuje na vse načine.

1922. Papež organizira s posebnim Motu proprio misijonsko propagando za širjenje vere in prenese dotedanja središča iz Lyona in Pariza v Rim. S tem je propagandi odvzel vsak nacionalni videz, kar se je takoj zelo ugodno pokazalo. — Še isto leto ustanovi Pij XI. devet novih prefektur in apostolskih vikariatov. Posebno pozornost polaga na Daljni vzhod.

1923. — Važno leto v zgodovini misijonstva, ker so ustanovljene prve avtonomne cerkve domačinov. Papež izda navodila: Čim največ naj se uporablja v misijonih domača duhovščina. — Domača duhovščina naj po možnosti vodi sama upravo novih cerkva. — Naj bodo domačinom na razpolago vsi redovi, da lahko vanje vstopijo. Po možnosti naj se ustanove tudi novi redovi, ki bodo docela odgovarjali potrebam novih narodov. Iz misijonskega dela naj se izloči vsak racionalizem.

1924. — Po papeški iniciativi se odpravi misijonski koncil v Šangaiju (15. maja do 14. junija).

1925. — Ob priliki svetega leta je odprta misijonska razstava v Vatikanu.

1926. — V okrožnici »Rerum Ecclesiae« Pij XI. sporoči vsej cerkvi, da boče misijonsko razstavo spremeniti v trajen muzej. —

S posebnim Motu proprio je bila 12. novembra v to določena lateranska palača. — Dne 4. aprila istega leta je Pia unio cleri pro missionibus dobila definitivno organizacijo.

1927. — Pij XI. posveti prve japonske škofove. — 14. decembra določi za posebna patrona misijonov sv. Franciška Ksaverija in sv. Terezijo Deteta Jezusa. — Kongregacija za širjenje vere dobi posebno časopisno agencijo »Fides« (april 1927). — V Lateranu se koncem leta ustanovi etnološki misijonski muzej.

1928. — Pospeševanje misijonstva v Afriki. Proučava se intenzivno vprašanje afriških jezikov in šolsko vprašanje.

1929. — Velika reorganizacija za čim tesnejše sodelovanje med kongregacijo za širjenje vere, svetim Detinstvom in drugimi misijonskimi ustanovami.

Od marca 1922 do marca 1929 je 72 misijonskih pokrajin zadobilo cerkveno-upravno avtonomijo (11 v Indiji, 22 na Kitajskem, 23 v Afriki itd.) devet od teh je poverjenih domači duhovščini, ki dosedaj vodijo vsega skupaj 20 distriktov.

Šrb sv. Očeta za Rusijo

Ustanovitev ruskega kolegija v Rimu, iz katerega bodo izšli bodoči apostoli za Rusijo, je najnovejši dokaz, kako sv. oče ne misli ničesar opustiti, kar bi pomoglo ruskemu narodu k verskemu vstajenju. To pa ni edino apostolsko delo Pija XI. za Rusijo. Že v dobi svoje misije na Poljskem je bil msgr. Ratti imenovan za apostolskega vizitatorja Rusije. Po njegovi intervenciji je bil izpuščen metropolit Ropp, ki so ga boljševiki deportirali v Moskvo. Julija 1925 je poslal veliko pomožno akcijo na Rusko za stradalajočo prebivalstvo, katero je spremljalo 12 redovnikov. Razen karitativnosti jim je bila prepovedana vsaka verska akcija. Malo prej je poslal na vse države, ki so v diplomatičnih odnosih s sv. stolico, pisanje, kjer prosijo, naj ob obnovitvi diplomatičnih stikov z Rusijo vedno stavijo kot pogoj: 1. Svoboda vesti za vse ruske in tuje državljane; 2. Garancija, da je javno in zasebno dovoljeno vršiti verski kult; 3. Vrnitev cerkvenega premoženja in priznanje vsake religije.

Kako velikanska je bila papeževa pomoč stradalajočim, razvidimo lahko iz nekaterih števil. Samo na Krimu so otvorili 92 kuhinj, v katerih je dnevno bilo nasičenih do 40 tisoč otrok. Pozneje so pomoč še bolj organizirali in papeških kuhinj v Rusiji je bilo do 1000. Razdeljevali so tudi obleke. Boljševiki so se za pomoč zahvalili s preganjanjem Cerkve. Msgr. Cieplak in njegov gen. vikar sta bila na smrt obsojena, drugi v večletno ječo. Leta 1925 je papež poveril jezuitu P. d'Herbignyju posebno misijo za Rusijo. Prvikrat je d'Herbigny obiskal Rusijo oktobra 1925, potem za velikonoč 1926 in tretjič v septembru istega leta. Papež ga je posvetil tudi v škofa. Mogel je ponesti vernikom tolažbo in je posvetil tudi 3 škofove v Rusiji, v Moskvi, Leningradu in Mohilev-Minsku. Zenkrat ni nobenih zvez med Moskvo in Vatikanom in tako se zdi, kakor da bi nebo bilo zaprto. A papež pripravlja v zaupanju na božjo previdnost apostole in molitve za osvoboditev Rusije Bogu.

Papež — turist

Nedavno je papež Pij XI. sprejel 350 gorskih vodnikov, ki so prišli v Vatikan, da bi pozdravili hribolazca na papeškem prestolu. Predstavili so se v polni turistiški opremljeni. Pij XI. je smehljaje se hodil skozi njihove vrste in pozdravil drugega za drugim. Končno je imel papež na gorske vodnike nagovor, iz katerega se je čutila globoka ginenost in spomin na pretekle čase. Govoril je kakor star hribolazec, ki se nahaja med znanimi, ljubljenimi in spoštovanimi ljudmi, katere smatra kakor prijatelje in otroke in kakor tovariše nepozabnih trenutkov in veselja. Papež je opisal postavbo vodnika, na kakršnega je sam pogosto naletel, imeti mora močno sree v močnem telesu. Nadalje je spominjal vodnike na posebni čut odgovornosti, ki ga mora imeti vsak vodnik. Spomnil se je na svojega vodnika, hrabrega, plemenitega Galdina, ki je pogosto vzkliknil: »Priporočiti se moramo angelu varhu« ali: »Rajši grem z Vami kakor z drugim, ker ste duhovnik in mi v slučaju potrebe lahko ponudimo duhovniško pomoč.« Papež je omenil mladega moža, katerega ni nikdar slišal govoriti o verskih čustvih. Nekoč je prišel z njim na neki vrh, odkoder je bil izredno krasen razgled. Tedaj je mladi vodnik nenadoma vzkliknil: »Tukaj človek mora moliti.« — »Lepa beseda,« je nadaljeval sv. oče, »in res smo poklekli in molili ter obudovali tisto preobvladujoče razodetje lepote, veličanstva in vse-mogočnosti Boga.« Papež se je spominjal tudi zgleda drugih gorskih vodnikov, ki kljub temu, da bi več zaslužili, niso hoteli ob nedeljah na gore, ker ne bi imeli dovolj časa, da bi opravil svojo nedeljsko dolžnost.

Poganski svet se klanja Piju XI.

»Osservatore Romano« je nedavno objavil pod gornjim naslovom zanimive podatke. Neki glavar iz Tonga in njegova žena sta poslala papežu umetniško okrašeno dozo in mu iskreno čestitala. — Po angleškem poslanstvu pri sv. stolici je regentinja v Travancore poslala papežu v latinščini sestavljeno pismo. V tem pismu pravi indijska knežinja, da ji je škof Benziger iz Quilona poročal o jubilejnem letu Pija XI.

in da se zato žuri, da čestita sv. očetu Kočno zagotavlja papeža svoje posebne naklonjenosti do številnih njenih podanikov katoliške vere.

Iz dveh kitajskih krajev, kamor je papež ob zadnji lakoti poslal denarna sredstva, sta prišli dve značilni pismi. Eno je poslal guverner provincije Trining, drugo pa guverner provincije Fongčün. Prvi guverner, Jang-Tao-Y po imenu, opisuje najprej strašno bedo v provinciji, omenja velikodušen dar papeža in konča: »S tem pismom hočem izraziti svojo zahvalo ter zahvalo vseh prebivalcev provincije in vsi kličemo spoštljivo: Naj večno živi imperator katoliške vere! Naj večno živi Gospod Bog!« — Drugo pismo slove: »O knez rimske vere, bodi milostljiv in beri to pismo! Ze dolgo poznamo Tvojo slavo in Tvojo modrost. Naši odnosi do Amerike in Evrope so nam prinesli marsikatero prednost, vendar pa imamo od Tvoje vere še veliko več. Tvoja vera je med nami že zelo razširjena in vedno več Kitajcev prestopa v to vero. Zakaj zdi se nam, da je Tvoja vera gospodarica in voditeljica vseh drugih in da vodi vse narode k sreči. Tudi jaz sem sprejel to vero in jo izpovedujem iz vsega srca. Za velikodušen dar se Ti vsi iskreno zahvaljujemo. Tvoja dobrota in modrost bo pri nas trajno živela in bo do tretjega rodu zapisana kakor v skalo. Zagotavljam Tvojo Svetost, da se bomo tako ravnali, kakor si Ti določil in izražam zahvalo vsega ljudstva. Tebi pa, knezu sv. vere, želimo vse najboljše! Podpisan: Hono-K'e-Kien, voditelj provincije Fongčün.«

Cerkev S. Carlo al Corso v Rimu, kjer je sedanji papež 21. dec. 1879 prejel mašniško posvečenje

Darilo bolnikov sv. očetu

Vse vlade in države tekmujejo med seboj, s kakimi darili bodo počastile 50 letni zlati jubilej sv. očeta. Med številnimi darovi pa zasluži en dar, da ga posebej omenimo »Apostolat bolnikov«, pobožna družba, ki ima svoj izvor na Holandskem in je razširjena po Belgiji, Nemčiji, Angliji in Franciji, je izročil papežu bogato vezan in z miniaturnimi okrašen album, v katerem je poročilo o ustanovitvi, organizaciji, namenu in dosedanjem delovanju družbe. Znatno Petrov novič in seznam duhovnih daril, molitve, prejetanja sv. zakramentov in drugih del, ki jih hočejo člani tekom decembra žrtvovati za sv. očeta, je bil skupno z albumom izročen papežu. Album ima na prednji strani Kristusov monogram s podpisom: Christo confixus cum cruce (S Kristusom sem pribit na križ. Gal. 2, 19), in posvetitev: Carissimo Patri Pio XI. Devoti filii Aegrotantes (Preljubljenemu očetu Piju XI. njegovi udani otroci, bolniki).

Kako so v Belgradu proslavili papežev jubilej

Papeževe zlatomašne slovesnosti so se v Belgradu spominili že 8. decembra. Bil je sestavljen poseben odbor, ki je imel nalogo, da se vsa slovesnost izvrši kar najdostojneje. Posebno so se izkazali akademiki, ki so ta daritak praznovali svoj mladinski praznik.

Ob 10 je imel nadškof Rodič pontifikalno mašo in lep cerkveni nagovor z geslom: komur smo dolžni pokorščino, smo mu dolžni tudi spoštovanja. Mala cerkev Kristusa Kralja je bila seveda natlačeno polna. Službe božje se je udeležil tudi diplomatski zbor z nuncijem Pellegrinettijem.

Ob 5 pop. se je vršila slavnostna akademija v eni največjih belgrajskih dvoran. Bila je napolnjena najrazličnejšega občinstva, ki je ob prihodu nuncija napravila viharne ovacije sv. očetu. Tudi na akademiji je bila vlada zastopana po finančnem ministru dr. Sverljugi. Akademijo je otvoril p. Peter Vlašić O. F. M., ki je prosil nuncija, naj sporoči sv. očetu najvdanejšo čestitke belgrajskih katolicinov. Slavnostni govor pa je imel Vladimír Deželić, ki je govoril o zgodovini papeštva in njegovih zaslugah za kulturo sveta. — Zelo uspelo akademijo so zaključili mladinski dramatisti nastopi.

Tihe želje

Oj, da sem solnce, solnce nebeško!

Vstajal bi z zarjami zlatimi,
sipal z rokami bogatimi
morje toplote in radosti v kožo,
kjer deca gladna se noč in dan joče.

Oj, da sem slavček, slavček sanjavi!

S pesemco sladko bi lajšal skrbi,
krajšal sirotam brezvezne noči,
misli samotne uspaval v sen zlati
vsem, ki od tuge ne morejo spati —

Gustav Strniša:

Zimzelen

Tomažek je bil nesrečen deček. Starši so mu umrli, ko je bil komaj par let star. Usmilil se ga je sosed Matevž, ki je bil bogat posestnik. Vzel ga je na svoj dom in skrbel zanj kakor za lastnega sina.

Ko pa je Tomažek dopolnil peto leto, mu je dobri krušni oče nenadoma umrl.

Zena pokojnega se je vnovič poročila. Novi gospodar, Skalarjev Tine, je bil neusmiljen človek. S Tomažkom je zelo grdo ravnal.

Ranjki gospodar je dečku obljubil, da ga bo pošiljal v šolo. Novi gospodar Tine pa o tem niti slišati ni maral. Ubogi Tomažek je ostal pri hiši za pastirja. Njegovi starši so bili brez premoženja, zato je bil deček odvisen samo od milosti tujih ljudi.

Pastirček Tomaž pa ni bil žalosten. V zakrpani suknjici se je vedno smehljaj. Njegove oči, modre kakor plavice, so vsakogar prijazno pozdravljale. Kodrasta glavica se je nemirno obračala in zdrava lička so mu žarela od zdravja.

Prišel je sveti večer.

»Nocoj pojdemo k polnočnici. Ti Tomažek ostani doma za varuha!« je odločil gospodar. »Tudi praznje obleke nimaš, kaj bi hodil v ta mrz in prezebljeni okoli?«

»Prosim vas, pustite mene v cerkev, kjer bo tako lepo nocoj!« je zaprosil deček.

Za Tomažka se je zavzela tudi gospodinja, in gospodar je naposled dovolil:

»Pa pojdi, če že moraš iti! Ampak glej, da boš hlev lepo počedil, preden odideš, sicer bova zaropotala!«

Gospodinja je prinesla Tomažku skledico toplega čaja.

Domači so bili že zdavnaj odšli, a Tomažek je še vedno čistil svojo oguljeno obleko. A kljub temu je ostala stara in grda.

Takšen revež sem! Kako bi rad tudi jaz nekaj nesel malemu Jezusu. Pastir sem in pastirci so ga na ta večer obdarovali. Prinesli so mu ovčice in kozice. Jaz pa nimam ničesar, prav ničesar!« je premišljeval deček, ko se je odpravljal.

Hitel je skozi gozd. Zazdelo se mu je, da se drevje pogovarja. Njč strah ga ni bilo. Tako nizko so visele zvezdice in prijazno migljale.

Tomažek je bil tako srečen in vesel, da bi bil najraje zavriskal. Vse okoli njega je bilo tako praznično in lepo! Praznik je začutil tudi v svoji duši.

Ozrl se je na tla. Preveč se je zagledal v prido pred seboj in zgrešil je gaz. Do cerkve ni bilo daleč in ni ga skrbelo, vendar ni mogel takoj najti poti. Utrujen se je vsedel na hrastov štor poleg visoke jelke.

Mesečina je prijazno sijala. Tik ob jelki, kjer ni bilo snega, je žarelo v luninem svitu smaragdno zelenje. Bil je zimzelen, ki zeleni tudi pozimi.

Deček se je razveselil zelenja. Natrgal ga je v šopek. »Ker nimam drugega, ponese Jezuščku v dar tale šopek!« se je odločil in spet pričel iskati gaz.

Pri cerkvi je zazvonilo.

»Maša se bo pričela, kasno je!« zavzdihne pastirček in pohiti kar po celem za glasom zvona. V prezebljeni ročici stiska šopek in hiti kar more. Kmalu prispe na gaz in skoro se ves zasopel znajde v vaški cerkvi.

Prerine se skozi strnjeno gručo vernikov. Že stoji pri razsvetljenih jaseleah:

»Jezušček, moj mali, dobri Jezušček!« šepeta deček. »Pastirci so ti prinesli svoje darove. Vidiš! Tudi jaz sem pastirček. Ubog deček brez staršev sem. Sprejmi tudi moj dar!« dahne Tomažek in se zatre v smehljajoči se obrazek božjega Deteta. Potem dvigne ročico in položi prav lahno pred jaslice šopek iz zimzelena.

Zazdi se mu, da sta se sklonila k zelenju osliček in vol, ter prijazno pokimala, a Jezušček je ljubko zamahnil z ročico, kakor bi ga blagoslovil.

»O, kako lepo je, kako srečen sem!« je zašepetal deček in pričel goreče moliti.

To božično noč se je odločila usoda malega Tomažka. Gospodar ga je videl v cerkvi. Ko je videl, kako sili pastirček k jaselcam, je postal radoveden. Stopil je za njim. Ko je trdosrčni Tine opazil, kako je otrok s prezebljenimi ročicami položil pred Jezuščka skromni šopek zimzelena, natrganega v zimski noči, mu je postalo toplo okoli srca. Bilo mu je, kakor da je dobri deček tudi v njegovo dušo vsadil vejico zimzelena, ki je pognala in vzbrstela. Vzljubil je bednega pastirčka. Ker ni imel svojih otrok, ga je posinovil.

Zdaj je Tomaž že sam gospodar. Vsako leto o božični noči pristopi k hišnim jaseleam in položi pred Jezuščka šopek zimzelena v spomin na tisto sveto noč. Nato sede z družino k mizi in ji pove o malem pastirčku, ki se ga je dobri Jezušček usmilil na sveti večer.

Ženitovanje

Pajek in muček naš predeta, predeta — platna bo, hojej, za tristo košar! Komu pa predeta? Mladi nevesti in mlademu ženinu svatovski dar.

Muha — nevesta je, ženin — komar. Jojme, prijateljčki, to vam je par! Slavnosten govor petelin že piše. »Kikiri! Živijo!« vriska krog hiše.

Muha plesačka je in kot kraljica v pravljicah čudežnih vala in mična. Ženin junak je, a reven kot miš: v hišo ga vrgel jesenski je piš — Holadri, holadrom — svetje prihajajo. Holadri, holadrom — svetje že rajajo. Holadri, holadrom — konec bo tak: pajek bo zgrabil ženina za frak...

Polž junak

Polž junak gre skozi hosto, skozi hosto tenino gosto, kjer doma so tolovaji krvoločni kakor zmaji.

V polžu hrabro srce bije. Gozdni škrat iz grma vpije: »Ne bojiš se, striček mili, da bi v hišo ti vlomili!«

Polžek se zagrohota: »Hihi, hoho, hahaha. Kaj bi bal se, viš ga viš, ko sem reven kakor miš?«

V moji hiši ni zlata, v njej sta le rožička dva: naj le pride rokovanjač — bo pobegnil urnih krač!

Stričkov kotichek

1.

Dragi Kotichekov striček!

Najprej Te lepo pozdravljam in čestitam, da si tako zvito utekel parkeljnu, ki je tudi zvito, da mu ni para...

Sprašuješ, če smo še živi in zdravi. Ziv sem še, kakor vidiš, drugače Ti ne bi mogel napisati tega pisemca. Veš, pa so me parkeljni že hoteli pobasati v koš, a sv. Miklavž jim je zabranil, ker sem bil priden. Dal mi je lepo darilo.

Prosim Te, stavi nam tudi za božič kakšno vprašanje, ko bomo imeli več časa za premišljevanje in reševanje. Božič bo kar kmalu, požuriti se boš moral, da boš ustregel moji želji. Seveda, preje premisli, kako in kaj.

Ako bi jaz hodil v Ljubljani v šolo, bi Te šel obiskat, da bi Te spoznal. A ne vem za hišo, v kateri stanuješ.

Tako, vidiš, Ti pišem to pismo in Ti povem svojo novico o parkeljnih in Miklavžu. (Saprami, to je pa res sila važna in zanimiva novica! Na moč sem bil presenečen, ko sem jo prebral... Da si le živ in zdrav — pa je dobro. Tudi jaz Tebi čestitam, da si se rešil hudobcev nemarnih. Kar se tiče božične naloge — evo Ti je odspodaj! — Kot striček.)

Te še enkrat lepo pozdravlja

Tvoj vdani

Vilko Plešec,
učenc III. razr. v Sori.

2.

Dobri striček!

Tudi mene je skrbelo, če Te ni vzel parkelj in Te vrgel v pekel. A spomnila sem se, da si s svojimi koticarki tako dober in ljubezniv. Parkelj bi Te pograbil le tedaj, če bi bil poreden in bi mu nagajal.

Tudi jaz sem bila poklicana pred sv. Miklavža. Vprašal me je: »Koliko odličnih redov si imela lansko leto v šolskem spricevalu?« — »Deset,« mu odgovorim. Miklavž pravi: »V zlati knjigi pa je bilo napisano, da si imela dva

Spisal Mirko Kunčič.

Ponatis prepovedan.

Ilustriral J. P.

182.

»Očka! Mamica!« je pol v joku, pol v sme-hu zavrnil presrečni Jokec in se jma vrgel okoli vratu.

In čudo največje: ko so mamičina ustna dehnila topel, slaček poljub na Jokevo čelo — je Jokec v sladkem zavzeju začutil, da se godi nekaj čudežnega z njim. Neka nadnaravna sila je šla vanj in mu narahlo pretegnila in zrvnala ude. Še preden se je Jokec dobro zavedel — ni imel ne grbe, ne krivih nog več. Postal je vitek, brhek kraljevič.

183.

Pred šotorom je že čakalo nanje troje iskrih osedlanih vrancev. Vzpeli so se nanje in zdirjali v mesto.

184.

Joj, ali se je kralj Tratarata čudil, ko je spoznal v brhkem kraljeviču svojega ubogega, pohabljenega nureka! Jokec mu je lepo predstavil očca-kralja in mamico-kraljico, in kralj Tratarata je bil na moč vesel visokih gostov.

nezadestna. — »Potem si se pa zmotil!« sem mu odgovorila.

Doma sem prosila Miklavža za lepo knjigo, a je nisem dobila. Pri Tebi se pa dobi knjigo le tedaj, če je lep spis. Mogoče bom kdaj tako srečna, da prejmem nagrado. (Prilika se Ti takoj ponuja, draga moja. Opiši lepo, kako boš božičevala — in nagrada bo tu. Prav od srca bi Ti jo privoščil — Kot striček.)

Vesele pozdrave Ti pošilja

Marica Peneš,
Kranj.

3.

Dragi Kotichekov striček!

Zakaj se ne oglasiš s kakšnimi novimi vprašanji? Kar kratkočasila sem se z njimi. Jih bo pa po božiču več, kajne?

Kako pa je bilo o sv. Miklavžu? Slišala sem, da Te je parkelj pobasal v koš in Te šele ob vrodu v pekel izpustil. Pa Miklavž — ali Ti je kaj prinesel? Če Ti ni, bo pa o božiču še ušček bolj radodaren, če kaj moliš.

Vesele božične praznike in srečno novo leto Ti želim!

185.

Priredil je veliko gostijo njim na čast. Se muc Kee in koza Meka sta bila povabljeni. In deklica s pahlačo, sevé, tudi: vsa srečna je sedela poleg Jokca in je bila zala in mila kakor jutranja zarja.

186.

Gostija je trajala tri dni in tri noči. Ob rojstvu četrtega dne pa se je kraljevska trojica pripravila za potovanje v lastno kraljestvo, ki je ležalo daleč, daleč onstran gora in dolin — kraj sinjega morja.

Stirje iskri, osedlani vrance so veselo razrezgotali v rošno mlado jutro. Na prvem vrancu je jezdil Jokec očka-kralj na drugem mamica-kraljica, da tretjem Jokec-kraljevič, in na četrtek deklica s pahlačo, ki jo je Jokec vzel seboj, da bi mu postala žena-lol ičica. Tik za petami sta jim sledila muc Kee in koza Meka.

187.

Kralj Tratarata je stal visoko zrvnan na stolpu svoje ponosne palače. Z leveco si je senčil oči, v desnici pa je držal lepo svileno rutico in mahal z njo odhajajočim v slovo, dokler niso povsem zatonili v solnčni daljini.

Tako se konča povest o najdenčku Jokcu.

Konec.

Iz naših krajev Ti pošiljam za novo leto in za spomin ta skromni šopek planink, ki sem ga v ta nanen pred štirimi meseci nabrala v mojem vrtu. — (Hojej, draga moja, ali pri vas planinke kar po vrtilih rasto? To je pa res čudovito! Kaj takega še žive dni nisem slišal. Pazi se, pazi, Minka, da te nevsakdanje novice naši hribolazci ne izvedo! Mislili si bodo: Čemu bi še stikali za planinkami po strmih gorskih pečinah, ko pa že kar po vrtovih kakor vrtnice rasto?! In bodo hodili poslej namestu v planine — v Tvoj vrtec... Pazi se, pazi, Minka! Steer pa: prirska hvala za lepi spomin z naših divnih gorenjskih planin in za novoletno voščilo. — Kotichekov striček.)

Lepo Te pozdravlja

Minka Omanova,
učenka ponavljalne šole v Gozdu pri
Kranjski gori.

Naloga koticekarjem za božič:

Kako sem praznoval(a) sveti večer.

Najboljši spisi bodo objavljeni in nagrajeni z lepimi knjigami.

Čitateljem „Slovenca“ za nedeljo

Otto Eis:

Dobra zabava

»Egon,« sem zaklical in ker se ni premaknil, sem zagnal vanj Stowasserjev šolski in ročni besednjak, tretja, predelana izdaja. »Kaj je s teboj? Ali spiš z odprtimi očmi? Silno dolgočas mi je. Igrajva kaj!«

»Magarile!« je dejal moj brat. »To malo žrtev že storim za tebe.«

»Torej dobro. Prinesi karte.«

»Ampak igram s teboj le, če položiš denar na mizo.« je odvrnil Egon.

»Z drugo besedo torej: nikakor nočeš z menoj igrati karte. Dobro, pa igrayva partijo šaha.«

»Šah bom s teboj šele takrat igral,« je prišel razlagati moj brat, »kadar si boš zapomnil glavno pravilo šaha, da se namreč ne sme, če pogleda igralec slučajno proč ali pa pobere na tla padlo figuro, niti ne spremeniti pozicije v svojo korist niti ne hitro izmakniti nasprotnikovega stolpa.«

»Če si takšen pedant, pa igrayva kaj drugega, zaradi mene magari... Kaj se pa lahko igra brez prepira?«

»Osebe uganiti,« je predlagal moj brat.

»Velja, sprejeto.«

Egon se postavi ko kak igralec, nagrbničelo in prične: »Že si mislim gotovo osebo. Ne boš je zlepa uganil, toda če si zelo spreten pri vpraševanju, boš morda le uganil. Torej! — Začni!«

»Mož?«

»Ne.«

»Žena?«

»Uganil. Saj gre sijajno!«

»Še živi?«

»Če Bog da.«

»Lepa?«

»Kaj postna nedelja v Etiopiji.«

»Ali je postna nedelja v Etiopiji lepa?«

»Če ni ravno deževna, spada med najlepše spomine potovanja v Etiopijo. Nekdo sem bral neko knjigo od profesorja... Kako se je že imenoval?«

»Črna?«

»Ne, ne črna, ampak tako podobno. — Aha... Profesor Brnadov. Ta dobri možakar popisuje zelo zanimivo te noči. Glavna njih lastnost je...«

»Tepec! Če je ona črna, sem vprašal.«

»Seveda! Ali si že videl noč, ki ni črna?«

»Če je tista črna, na katero misliš, črna, to te vprašujem, ti tepec vseh tepevc!«

»Pa zakaj ne vprašaš takoj jasno? Torej: ne.«

»Plava?«

»Plavo je preveč rečeno. Bolj plavkasta.«

»Ali ima manj ko 80 let?«

»Da, šesdeset manj.«

»Torej dvajset let.«

»Kaj, to si zračunil na pamet?«

»Neporočena?«

»Ne.«

»Gospa doktor Pummelmann!«

»Napačno. Če še enkrat napačno ugašaš, pa si izgubil.«

»Ali sem že bil kdaj z njo v kinu?«

»Ne.«

»Potem nemara sploh ne živi v Evropi?«

»O, pač! Vseeno ti bom malo pomagal. Rojena je v Rusiji.«

»V Moskvi?«

»Ne, v Kijevu.«

»V Kijevu? Te gotovo ne poznam. Torej povej rešitev!«

»Prva žena Gregorja Orlova, ljubljena Katarine Velike,« je slovesno oznanil Egon in ves obraz mu je pri tem žarel od ponosa.

Za hip je bilo vse tiho. Potem pa sem prišel ropotati jaz. »Kaj si postal zlobno zabiti? Kako pa sploh veš, da je bil Orlov poročen?«

»Ali mar moreš ti navesti ruskega ljubljence, ki ni bil poročen?« je odvrnil Egon.

»Seveda ne poznam nobenega ruskega ljubljence!«

»Če nobenega ne poznaš, kaj pa rentadž?«

»Kako to, da je plavkasta?«

»To je stvar občutka. Tako si jo jaz predstavljam.«

»Tako! Še enkrat mi pridi, da se igrayva uganiti osebo! Sicer pa, ti si dejal, da še živi, kar pa je čisto nemogoče.«

»Nikdar nisem trdil, da še živi.«

»Tako — sedaj bi hotel še lagati?! Izrečno sem te vprašal, če še živi in ti si dejal, če Bog da.«

»No, da! Bog pač ni več dal!«

Tedaj mi je zavrela kri. Začelo se mi je vrteti. Rdeči krogi in modre kačje plesale pred mojimi očmi pustoloven ertes. Takšni so najbolj nesrečni trenutki mojega življenja. V takem trenutku morem podivjati ko žival. Vendar pa sem se še premagoval in se osladno smehljaj: »Ali mi morda moreš povedati — samo čisto tako mimogrede — kdo ti je prinesel vest, da se je ta bajeslovna ženska lepota rodila baš v Kijevu?«

»Kje pa naj bi se rodila?«

»Kje vendar? V Moskvi bi se n. pr. prav tako lahko rodila.«

»Seveda se more, ampak nujno to ni.«

Čeprav sem se silno napenjal, vendar nisem mogel videti drugega, ko modrih skratov, skratov in črvov in rmene, ko krožnik velike lise. Toda še enkrat se mi je posrečilo zatreti bes v sebi in dejal sem: »Preneumno da nisem na to prišel. Egon, ali hočeš, da se igrayva še naprej? Da? Torej začni! Jaz si že mislim neko gotovo osebo. Kdo je to? Je neki možki, polnokrven idiot, ki ne more svojega kretenstva skriti niti za trenutek. Sovražim ga, odkar ga poznam in na svojem palcu lahko seštejem ljudi, katerim je simpatičen. Z menoj je v krvnem sorodstvu in se nahaja v tej sobi in ima za enkrat še čisto celo glavo. To se bo pa v par sekundah spremenilo. Po vsej verjetnosti

Sergij Winkelman:

Aleksander Črupov

Knez je bil navdušen nad to strokovnjsko sodbo o svoji najljubši sliki in ko je Črupov dejal, da je slika izredno dragocena in da bi dal svoje življenje za njeno posest, si je dočela osvojiti simpatije kneza.

Trije dnevi so že minuli, ne da bi se karkoli pripetilo v Kajakinovi hiši. Črupov si je naredil zelo natančen načrt o Kajakinovi hiši. Sam je prebival v dveh sobah v pritličju, ki sta imeli vrata na verando. Ugotovil je, da ležita sobi zanj zelo ugodno. Na svojo pest pa ni smel nič storiti, ker je dobil natančno navodilo od osrednjega komiteta. Po vsej verjetnosti je bila določena knezova smrt na gotov rok, ki je bil zvezan z določnimi političnimi načrti. Zaenkrat je bila Črupova naloga, da si popolnoma pridobi zaupanje kneza, kar se mu je že v največji meri posrečilo. Pri vsaki priliki je skušal knez zaplesti Črupova v pogovor. Iz previdnosti pa je Črupov odklonil prelitimne stike z opravičilom, da je nekoliko bolehen, da zahteva restavracija slike mnogo dela in da bi bil knezu hvaležen, če bi mogel bivanja v njegovi hiši uporabiti tudi v to, da bi si popravil svoje zdravje. Kneza so ti vzroki prepričali in zato je prišlo le enkrat do skupnega dneja.

Cetrli dan pa se je zgodila sprememba, ki ni malo začudila Črupova. Knez je bil vdovec in je imel dva otroke. Aljoša je bil ta čas kot oficir na Kavkazu, Ksenija, njegova hčer, pa se je odpeljala k sorodnikom na neko posestvo blizu Bialostoka. Kako silno se je začudil Črupov, ko je nekega večera srečal na dolgem hodniku Jeleno Azievno. Glasno je vzkliknil od začudenja, Jelena pa mu je takoj polčila prst na usta.

»Nihče ne sme vedeti,« je dejala tiho, »da se poznavam. Sem tu kot družabnica Ksenije. Ravno kar smo prišle. O vsem sem poučena.«

Še isti večer je bil Aleksander Črupov predstavljen obema damama. Visoka, elegantna postava Jelene Azievne je bila v svojevrstnem nasprotju z lepo in živahno nežnostjo Ksenije in knez je dejal smeje Črupovu, da je roka njegove hčerke stara dva tisoč pet sto let. Črupov je kadil cigarete. V duhu je primerjal Ksenijo z Jeleno in v hipu, ko ga ni nihče opazoval, je dejal lepi Azievni: »Zakaj ste prišli sem v hišo, Jelena? Naredili so prav gotovo napako, da so vas poslali sem.«

»Zakaj?« je vprašala Azievna.

»Ker Vas ljubim,« je šepetal Črupov.

Azievna se je prestrašila. »Kaj blazniti, Črupov? Tu, v tej situaciji. Mislite na svojo nalogo. Jaz sem tu, da Vam pomagam. Najkasneje v osmih dneh, bo Vaš oče maščevan.«

Naslednji dnevi so potekali navidezno pra vsko mirno, ko prejšnji. Toda Črupov je bil vedno bolj razdražen. Na tajinstven način so mu javili termin, do katerega bi imel izvršiti svoje dejanje. Določili so mu trodneven rok, do katerega ima izvršiti vse priprave. Zopet je občeoval Črupov precizno delo osrednjega komiteta. Do najmanjše stvari je bil komitet poučen o življenju v knezovi hiši. Nevidna ženialna roka je tu vladala. Črupov je dobil točen popis o knezovi spalnici, v katero še ni nikdar stopil in ki jo je sedaj poznal do najmanjše podrobnosti. Izvedel je tudi, da je bil knez morfinist in Jelena ga je poučila tudi o raznih sredstvih, ki se jih je posluževal knez, da je bil duševno in telesno v stanju popolnega zadovoljstva. Načrt, ki ga je izdelal Črupov za usmrnitev kneza, je bil tudi v resnici ženialen. Že je Črupov postal samo še orodje tajinstvene roke, ki ga je vodila iz daljave. Seveda je bil pri tem on tisti, ki je imel žrtvovati svoje življenje.

Dan kasneje je srečal Ksenijo na vrtu. Nagovorila ga je in mu smeje izročila list popisanega papirja.

»Po vsej priliki ste vi izgubili včeraj v našem salonu ta kos papirja. Ali je pesem od Vas?«

Pesem je bila od Črupova, toda uganka mu je bila, kako je mogel list izgubiti. Samo raztreseno je odgovarjal na njena vprašanja. Videl je samo njeno roko, ki je držala papir in tedaj se je spomnil na knezove besede, ki je trdil, da je oblika te roke stara 2500 let in da ima roko faraonove hčerke. Videl je pred seboj nežno postavo Ksenije, toda njegov duh je bil odsoten. Presenečena in žalostna nad robotostjo, s katero se je od nje poslovil, ne da bi ji vzel pismo iz rok, je gledala za njim; dokler ni izginil v veži.

Črupov je bil sam s seboj nezadovoljen. Vsa njegova notranjost je bila razburkana od dogodka, ki so se navidezno čisto ravnodušno in mirno razvijali v knezovi hiši. Kraina zbirka slik je napravila na občutljivo dušo mladega moža svoj vtis. Sovrašstvo do Kajakina je še ravno tako plamtelo v njegovem

bo vpitje te osebe priklicalo našo skupno mater, ki bo v nabunknem pobu spoznala svojega lastnega sina... Kam pa tečeš, Egon? Kaj pa se je zgodilo? Kaj tečeš, ti figar, ti hianski, zahrbtni...«

sreč, toda navzočnost Jelene ga je motila in dajala njegovim mislim drugo smer. Izgubil je čisto pregled nad dejanjem, ki ga naj bi v prihodnjih dneh izvršil in živel je čisto pod vtisom fiksne ideje, ki mu je prišla v noči in katere se ni mogel več rešiti, da namreč ni v spretnih mahinacijah skrivnostnega komiteta nekaj v redu. Zakaj vsa ta kompliciranost pri izvršitvi smrtne obsodbe. Ali ni bilo vse polno bolj navadnih možnosti, da se spravi knez s sveta? Seveda ni mogel sam prav presoditi vsega dejanskega stanu, ker njega je gonila samo želja po maščevanju. Komitet pa je delal iz gotovih političnih motivov, vendar pa je že obžaloval, da se je stavil komitetu na razpolago. Ali je sploh bil revolucionar? V teoriji sem, si je govoril. Toda aktivno se še nisem udeležil pri nobeni revolucionarni stvari in tu, ko imam poravnati le oseben račun, moram prenašati vso pezo tajne organizacije, ki me samo ovira. Tudi je več mislil na Jeleno, kakor pa je bilo v teh urah potrebno in če ne bi bil fatalist in če ne bi videl v svojih sanjah ter v sanjah svojega sluga opomina usode, bi najbrže svojo nameropro sploh opustil. Saj me je strah, si je dejal s prezirom. Ne, nihče ne bo imel povoda, da bi meni očital figarstvo.

Naslednji dan je povabil knez Kajakin Črupova na izlet s sanmi v okolico. Mala družba se je zbrala v Kajakinovi hiši in pod veselimi zvoki kraguljčkov so sani zdrčale v krasno zimsko jutro. Pod hitrimi konjskimi kopiti je škripal sneg. Solnce je sijalo. Skozi velikanske s snegom pokrite bore je prodiral, da se je v ledeni Nevi odsevala vsa krasota pokrajine, ki je bila divna ravno radi enolične lepote snega, zime in mraza. Črupov je v polnem duhu verkalval kristalino jasni zimski dan, toda sedel je tiho poleg Azievne v trojki, ki je tiho drčala naprej. Samo od časa do časa je bilo slišati spodbujajoče vzklike izvoščkov, da so njih hitri konjiči še hitreje drveli naprej.

V tem času je bila v bližini gornjega otoka v Nevi otvorena kavarna, v kateri je igrala kljub zimskemu času, ko so bile vse dace pust, izvrstna ciganska godba in je tako postala kavarna zbirališče vse petrograjske jenneusse dorée, a tudi priljubljena izletna točka Petrograjčanov. Ko je prišel Kajakin s svojo družbo, so ga pozdravili nekateri gostje z neko rezerviranostjo. Videlo se je, da je bivši mogotec vse prej nego priljubljen in čudilo so se, kako je mogel priti sem. Kajakin pa je napravil utis, ko da se za druge goste sploh ne briga. S svojimi gosti se je vsedel k eni še prostih miz in je bil zlasti pozoren do Črupova. Ni ga samo s posebno dobrohotnostjo predstavljal svojim prijateljem, temveč je tudi pri vsaki priliki hvalil njegovo lastnost, da so se vsi prijatelji Kajakinove hiše čudili, odkod ta milost Kajakina do mladega moža, ko je bilo vendar znano, da je Kajakin sicer naravnost nemoren hipohonder. Črupov pa je bil še bolj malobeseden ko navadno. Samo iz vlijudnosti se je udeleževal razgovora. Na vsak način pa ni opozil niti Črupov niti vsa družba, da jih nekdo ostro opazuje.

V nekom kotu od zaves napol skrita, sta sedela grof Vodomjerski in policijski šef Uglarski, ki je vedno in vedno pogledoval tja proti Črupovu in ga ostro opazoval.

Vodomjerski, pobit radi nenadne prihoda kneza in njegove družbe, je pošiljal Azievno in Črupova k vragu. Sedaj v tem trenutku, ko se je policijski šef na tako čuden način zanimal za Črupova, je instinktivno čutil nevarnost za namero komiteta. — Uglarski je bil eden onih njegovih prijateljev, ki mu je bil je sredstvo za doseg namena. Z besnim slavoheplejem se je posrečilo Uglarskemu v razmeroma še mladih letih osvojiti si odgovorno in visoko mesto policijskega šefa. Nepodkupljiv in carju zvesto udan, je zanj obstajala samo ena želja, da postane čim prej minister. Vodomjerski ga je utrjeval v tej misli, radi česar je mislil Uglarski, da bo grof njegova prva in glavna opora za doseg svojega cilja. Oba moža sta se sprijateljila, ne iz globokega nagnjenja, temveč kot dva moža, ki čutita v sebi isto gospodovno naravo. Uglarski je bil policijski šef po milosti Vodomjerskega in zato je sovražil grofa ko svojega smrtnega sovražnika. To ga pa seveda ni oviralo, da je nadvse prijateljsko občeval z njim.

Mrzlično so delovale misli v možganih moža, ki ga je smatral Črupov za močnejšega od carja. Samo trenutek je omahoval v razburljivi neodločnosti. Moram priklicati nevarnost, si je dejal, potem jo bom mogel šele najuspešneje pobijati. Uglarski ni za mene nič drugega ko idiot.

Z ravnodušnim — skoraj dolgočasnim smehljajem se je obrnil k njemu in ga vprašal:

1. Letne vile bogatih meščanov.

2. Zlata mladina, otroci z zlatom obloženih staršev.

Zakaj se še vedno mučite

z mencanjem in trenjem perila, ko vendar z Schichtovim RADIONOM lahko tako enostavno in udobno perete? Način je sledeči:

1. Običajno namakanje preko noči.
2. Raztopiti Schichtov RADION v mrzli vodi in perilo 20 minut prekuhati.
3. Perilo najprvo v topli, nato večkrat v mrzli vodi dobro izplakniti.

Poskusite samo enkrat in uverili se bode, da Vam nobena stvar ne pripomore do tako lepega perila kot

»Ali poznate mladega moža, ki sedi poleg kneza Kajakina?«

Uglarski je pogledal grofa s strani. »Mislil, da ga poznam,« je dejal in vstal, da gre pozdravit kneza Kajakina. Vodomjerski mu je sledil. Pozdravljanje je bilo splošno. Sekundo sta si stala policijski šef in Črupov nasproti. Vodomjerski in Azievna sta se pogledala, ne da bi trenila z očesom. Brez dvoma ima Uglarski neki sum proti Črupovu, si je mislil Vodomjerski in opazoval policijskega šefa, ko se je razgovarjal s Kajakinom, ga potegnil na stran in nato z njim odšel. Vodomjerski jima je tajno sledil in videl, kako sta obstala v začetu dolgega stebrišča, ki je bilo na eni strani hiše. Bliskoma je švignil grof v vrt in nakrat je bil za obema, skrit za stebrom, da je mogel jasno slišati vse, kar sta govorila. Kajakin je imel roke na hrbtu in je nervozno grizel svojo ustnico. Njegov obraz je imel izraz roparice.

»Velik umetnik je,« je dejal policijske mu šefa.

»A je še večji zločinec,« je ta odvrnil.

Ali poznate Vronceva?«

»Vroncev,« je ponovil knez. Njegovo oko je gledalo potuhnjeno v črno belo pokrajino, ki se je pred njima lesketala ko kristal.

»On je prijatelj Vronceva,« je nadaljeval policijski šef. »Ali mislite, da nima nobenih drugih pamer, kakor samo te, da slika vašo Madono? Spametujte se, knez! On je sin onega Črupovega, ki ste ga dali vi na Nevskem prospektu obesiti na latarno.«

»Odkod veste to...? Nemogoče je vendar...«

»Ali hočete čitati pismo, ki Vam ga je takrat pisal neki grof Vodomjerski? To pismo leži v aktih III. sekcije.«

(Dalje prihodnjo nedeljo.)

Za kratek čas

»No, kako ste spali v svoji novi postelji?« je vprašala zjutraj oddajalka sobe.

»Sploh nisem spal,« je odvrnil najemnik.

»Vso noč me je mučila neuralija.«

»Kaj pravite? — Kaj takega pa še nikoli ni bilo v mojih posteljah. In vendar sem šele pred kratkim dala vse očistiti. Samo eno mi pokažite, pa vam plačani, kar hočete.«

Turist: »Kako to, da so krave na tej platinini tako mršave?«

Pastir: »Prelep razgled občeudujejo, pri tem pa pozabijo na pašo.«

Preljuba moja Fanika! Ti si mi vse, zate bi umrl, zate bi šel skozi ogenj. Jutri popoldne te obiščem, če ne bo deževalo. Tvoj Ivo.

Najstarejša tvrdka na svetu ustanovlj. l. 1712.

**za zobe
za nego kože
za britje**

Knut Hamsun:

Revolucija v Parizu

Nekega poletnega jutra 1894 me je zbudil danski pisatelj Sven Lange, ki je stopil v mojo sobo v Rue de Vaugirard in dejal, da je izbruhnila v Parizu revolucija. Policija je namreč zaplenila dijakom neki letak.

In tako se je zgodilo, da so vzeli studentje »stvar« v roke...

Ko je Sven Lange odšel, sem vstal, da si ogledam revolucijo. Veliko vznemirjenje na ulicah, množica ljudi, stražnikov na konjih in peš. Preril sem se skozi, dosegel svoj restavran, zajtrkoval, si prižgal cigareto in hotel zopet iti domov. Ko sem stopil iz restavracije, sta vznemirjenje in ljudska množica še narasla. Da se vzdrži red, je nastopila zdaj tudi narodna garda peš in na konjih. Komaj se je pokazala na Boulevardu St. Germain, jo je ljudstvo sprejelo s kričanjem in kamenjem. Konji so se vzpenjali, prskali, ni jih bilo mogoče vzdržati. Ljudstvo je razbijalo cestni asfalt in ga uporabljalo za lučanje.

Neki možakar me je ogorčeno vprašal, če mislim, da je zdaj čas, kaditi cigareto. Čisto nič nisem slutil, da obstaja tako velika nevarnost; razumel sem tudi prav malo, oziroma sploh nič francosčine, tako sem bil deloma oproščen. Mož pa je kričal z obupno kretnjo: »Revolucija! Revolucija!«

Tedaj sem vrgl cigareto proč.

Sedaj niso bili samo studentje in umetniki, ki so bili na nogah, pariška sodrga je pridrla v desetisočih, lazaroni (postopaci), brezdelneži, izgubljene eksistence. Prišli so iz vseh kotov mesta, pojavili so se iz stranskih ulic in se pomestili med množico.

Pustil sem se gnati od toka. Križišče, ki ga tvorita oba bulvarka St. Michel in St. Germain, je bilo središče razgrajanja in bilo je izredno težko, tam vzdržati red. Ljudstvo je delalo dolgo časa, kar je hotelo. Omnibus je privozil z nasprotnega obrežja Seine preko mostu; ko se je ustavil na trgu St. Michele, je stopil neki možki iz množice naprej, privzdignil klobuk in dejal:

»Dame in gospodje, ali bi mogoče izvolili izstopiti?«

In potniki so izstopili.

Potem so konje izpregli in omnibus z radostnim vriskom prevrnili sredi ceste. Naslednji omnibus je dosegel isto usodo. Vozove cestne železnice in omnibuse, ki so vozili mimo, so zadržali in ravno tako prevrnili, in kmalu se je dvigala visoka barikada počez preko ulice od enega pločnika do drugega.

Slučajno so me zopet potisnili nazaj do moje izhodne točke, restavracije, gnali naprej, vedno naprej, dokler nisem prišel do visoke, črne, železne ograje, ki je oklepala neki muzej — krepko sem se je oklenil. Odrtrgali so mi skoro roke, toda vztrajal sem. Nenadoma je počil strel, in še eden. Množice se je polastila panika, planila je s strahotnim vriščem v stranske ulice; tačas je izrabila priliko policija, da razkropi množico.

V tem trenutku sem imel občutek, ko da sem v vojni.

Bil sem tako srečen, da sem se lahko držal omrežja, kjer sedaj ni bilo več gneče. Neki zastalež je prišel ves zasopel k meni, blazen od strahu. Visoko je držal svojo vizitnico, stisnil mi jo je v roko in prosil, da jo dam na stran. Da ga hočem ubiti. Prizanesel sem njegovemu življenju in mu ga nisem vzem.

Reznoslo se je, da so padli strelji iz neke prodajalne čevljev, oziroma prav za prav iz delavnice nad njo. Bili so »italijanski« delavci, ki so streljali na policijo — naravno, da so bili Italijani, ki so jim pripisovali krivdo. Sedaj se je povrnil množici pogum in navalila je ponovno na bulvar.

Policija je skušala razgneti množico. Ta pa je uničevala vse, kar ji je prišlo pod roke, trgala asfalt in lomila železno ograjo okoli dreves ter s kamenjem in asfaltom obmetavala policijo.

Tako so minevale ure.

Vzdrževalci reda so bili ojačeni s četami iz Versailles. Množica je zavalovila. Policija in narodno gardo so zasramovali, kakor hitro pa so se pokazale čete, je ljudstvo vzvikalo: »Naj živi vojska! Naj živi armada! In častniki so odzdravljali ter se zahvaljevali za naklonjenost. Komaj pa so odjezdili častniki in vojski, se je znova pričelo prerivanje s policijo in z razbitim steklom ter železjem.

Zvečerilo se je.

Tedaj je dijaštvo zavpilo:

»Opljujte Lozja!«

Lozje je bil policijski prefekt. Takoj se je arediti neizmeren sprevod, ki je nameraval pred poslopje policijskega prefekta, da bi »opljuval« Lozja.

Ker se mi je zdelo, da danes ne bo več mnogo videti, sem odšel zopet v svoj restavran in se vrnil po dolgem, dolgem ovinku domov.

Toda dnevi so minevali in izgredili so se nadaljevali.

Takoj, ko sem iz svoje sobe stopil na ulico, sem videl in slisal nenavadne stvari. Nekega večera sem hotel zopet iti v svoj restavran. Deževalo je nekoliko in vzel sem dežnik s seboj. Približno na pol poti me je zadržala neka tolpa, ki je imela opravka z rušitvijo začasnih postavljenih balustrad, ki naj bi obvarovala mimoidoče pred padcem v cestno kotanjo. Balustrada je bila iz hlodov in desk. V zelo določnem tonu so me prosili, da bi pomagal pri rušenju, ker izgledam močan. Vedel sem, da ne bi nič pomagalo, zoperstavljati se, in tako sem odgovoril, da sem srečen, da jim lahko pomagam. In nato smo začeli razbijati in drobiti. Toda bilo je brezuspešno. Bilo nas je morda petdeset mož, toda nismo delali v taktu in nismo mogli biti balustradi kos. Tedaj sem se domislil, da bi zapeli pesem, kot jo navadno brundajo norveški kamnolomci. To je pomagalo. Kmalu so pričele deske pokati in čez nekaj časa se je balustrada zrušila. Zakričali smo huraj! Hotel sem nadaljevati svojo pot v restavran. Pa je prišel od nekega razcapanec in vzel brez nadaljevanja moj dežnik. Ni ga hotel več izročiti, dejal je, da je dežnik njegov. Preskrbel sem si priče med svojimi tovariši pri balustradi, ki so morali potrditi, da je dežnik moj.

»Da« je dejal možakar, »toda, ali ni revolucija?«

Moji tovariši so molčali in dali možu prav. Tega jaz nisem hotel trpeti, vzel sem mu dežnik s silo. Ko se je pričel mož pritoževati, da sem ga napadel, sem odvrnil:

»I seveda! Toda, ali ni revolucija?«

In sem vzel svoj dežnik in šel...

Zvečer, ko sem dokončal svoje dnevno delo, sem šel navadno ven in prisostvoval izgredom v primerni daljavi.

Medtem so izdali studentje — ko so videli, kakšen obseg je zavzel nered, proklamirali, kjer so odvrčali od sebe odgovornost za vršeno se uničevanja in zločine. Zdaj niso bili več studentje, ki so protestirali proti nastopu policije na plesu v Moulin Rouge, ampak pariška sodrga, in stu-

**Ob zatonu carske Rusije
Senca Rasputina**

Upliv salonov.

Od carskega dvora skoraj čisto odrezana petrograjska visoka družba se je zbirala v raznih salonih. Teh salonov je bilo mnogo, toda političen vpliv so dosegli le nekateri. Duša vsakega salona je bila oseba, ki je imela po katerikoli osebi stik z dvorom in s carjem. Včasih je posredoval ta indirektni in tajen stik le kak čisto priprost dvorski nameščeneč, včasih pa zopet eden od carjevih pobočnikov. Čim višji in vplivnejši je bil položaj posredovalca, tem večji in močnejši je bil tudi upliv salona. Ker pa je prišlo le malo ljudi v stik s carjem, zato je bilo tudi število uplivnih salonov zelo majhno. Res uplivni pa so bili le štirje saloni in sicer: kneza Andronikova, »dvornega konjušnika« Burdukova, baronica Rosen in kneza Ignatijeva. Vsak teh salonov je imel čisto svoj poseben značaj, ker je pač vsak lastnik salona zbiral čisto svojo družbo.

Najvažnejši vpliv je imel knez Andronikov. Bil je to tip človeka, ki je bil vedno na lovu za posli, sedaj v tej sedaj v drugi misli. Mož, ki je poznal ves Petrograd in ki je bil povsodi znan. Vedno je nosil s seboj rumeno aktovko, ki je postala sčasoma naravnost slavna. Mnogi bi dali vse mogoče, če bi mogli enkrat pobrskati po tej aktovki. Pa zaman, ker jo je Andronikov skrbno čuval. Nekoč pa je bila tudi tajnost te aktovke odkrita. Minister Pleve je sklenil, da mora zvedeti, kaj je v tej aktovki. Naročil je policistom, naj napadejo Andronikova in mu s silo odvzamejo aktovko. Policisti so povelje točno izvršili in zmagozono prinesli ministru aktovko. Ko je potem minister aktovko odprl, je videl, da so bili v njej samo čisto brezpomembni stari časopisi. Slava tajinstvene aktovke je ugasla.

Andronikov se je delal vedno silno važnega, bil pa je tudi nevaren intrigant. Naravnost užival je, kadar je mogel razne dostojanstvenike naščuvati enega na drugega. Čim bolj so se ti potem sovražili in eden drugega škodovali, tem bolj se je muzal Andronikov. Intrigiral pa ni iz materielnih vzrokov, temveč iz prirojene intriganške strasti.

Andronikov pa je bil tudi literarno slaven in je slovel po svojih strupenih dovtipih. Takoj je opazil slabost človeka in potem udaril, da je dostikrat zadetega čisto uničil. Znal je na sijajen način pohvaliti svoje prijatelje, na prav tako sijajen način pa tudi zadeti svoje nasprotnike. V poznejših letih je imel svoj list. Kakor hitro je skušal njegov nasprotnik proti njemu kaj ukreniti, je izdal v listu njegov »portret«, v katerem je brezobzirno razgalil svojega nasprotnika. Par vrstic je včasih zadostovalo in nasprotnik je bil za vedno onemogočen.

Nekoč je izdal v francoskem jeziku »Sodobne spomine« in v njih s tako uničujočo ironijo govoril o sposobnostih in delovanju nekaterih ministrov, da se je vse krohotalo. Celo carica-mati, veliki knezi in ves dvor se je tedne dolgo zabaval nad temi spomini. Seveda je Andronikov tudi poskrbel, da je prišel en izvod na carjevo mizo. To delo je izvršil carjev komorni sluga, ki je bil ona vez, na kateri je slonel salon Andronikova.

S carjevim komornim slugo je bil Andronikov že dolgo v prijateljsstvu in na tem prijateljstvu je slonela tudi njegova moč. Komorni sluga je vselej točno povedal Andronikovu, kateri akti leže na carjevi mizi in predno je izvedel resorni minister o carjevih ukazih. Je že bil obveščen o njih Andronikov po slugi. Komorni sluga pa je mogel carju tudi na rahlo sporočiti vse to, kar je želel Andronikov. Pozneje se je spoprijateljil Andronikov s komandantom dvorne straže, toda ta ni mogel nikdar sporočiti carju tako važne vesti, ko carjev komorni sluga.

Knez Andronikov je izhajal iz stare plemiške rodbine, toda obubožane in zato sam ne bi mogel vzdrževati salona, ker je bilo to vezano z velikimi stroški. Poleg tega je bil znan kot razsipnež, ki mu je vedno primanjkovalo denarja. Toda znan je bil s carjevim komornim slugo in to je zadostovalo, da je imel dovolj denarja tudi za vzdrževanje salona. Denar pa mu je dajalo notranje ministrstvo, da si s tem zagotovi vesti komornega sluga. Notranje ministrstvo si je na vse zadnje s tem mnogo prihranilo, ker mu ni bilo

dentje so hoteli pozvati vsakega posameznika, da vendar preneha. Proklamacija je izšla in bila v številnih izvodih nabita na drevesa bulvarda, toda bila je brez učinka.

Nekega večera se je zgodilo na Boulevardu St. Michel nekaj, kar je vzbudilo veliko pozornost. Stražnik je popolnoma sam zašel v ljudsko množico na pločniku. Tedaj je potegnil neki gospod dolgo pištolo za dvoboj iz žepa in ustreliš redarja na mesto. Takoj je priskočila policija, a atentator se je skril v množici. Gospod je bil vitez častne legije, mož, ki ga je poznal ves Pariz. Mož je hotel ubiti človeka: moralni in revolucijski instinkt Francoza se je v njem zbudil in vplamtel v čistem žaru...

Nekega večera sem bil nastavljen pri »droljenju« asfalta. Popolnoma mirno sem šel po ulici, ko sem videl, da je kopicca ljudi zaposlena z nečim. Ko sem prišel dovolj blizu, so me poklicali in mi potisnili dleto v roke. Gardna kompanija je stala v gotovi odaljenosti, da zapira ulico, in kolikor sem mogel razumeti, je šlo za to, da bi kamenjali z razbitim asfaltom garde in si tako priborili dostop do prepovedane ulice. Druhal nas je obkoljevala in kričala ter presojala, kaj bo z

treba izdajati denarja, ki bi ga moralo sicer izdati za vohunjenje carja. V ministrstvu so pač dobro vedeli, da car nikdar ne govori odkrito s svojimi ministri in da se zato ti nikdar ne smejo zanesti na njegove besede. V salonu Andronikova pa so izvedeli vse potrebno o carjevem razpoloženju, o njegovih nazorih, a tudi o njegovih sklepih.

Notranji minister pa je imel še drug velik dobiček od salona Andronikova. Tu so se zbirali visoki dostojanstveniki, generali in politiki, pravoslavni škofje in petrograjska družba in vse njih izjave in nazori so bili takoj sporočeni notranjemu ministru. Tako je bil salon Andronikova za notranjega ministra in policijo vir nad vse dragocenih in zanesljivih informacij. Naravno, da je bil radi tega Andronikov pri notranjem ministru zelo v časih. Vsakega novega ministra je njegov prednik vedno opozoril na Andronikova in mu priporočil, da se čim bolj posluži njegove pomoči. Visoki uradniki so seveda vedeli za intimne vezi Andronikova z ministrom, ravno tako pa so tudi nižji uradniki videli, kako se njih šefi priklanjajo knezu in zato se je vse priklanjalo knezu in zato se je vse pripogibalo, kadar je prišel Andronikov v ministrstvo. Ni treba še posebej pripomniti, da so bile zato tudi vse njegove intervencije vedno uspešne.

Samo dva moža sta se upala zoperstaviti se Andronikovu. Bila sta to vojni minister Suhomlinov in notranji minister Makladov. S Suhomlinovim je bil Andronikov svoje dni v zvezi zaradi nekih spekulacij v Buhari in Hivi. Pozneje pa sta se sprla in si postala huda sovražnika. Makladov pa je »zagrešil« to predrznost, da je odtegnil Andronikovu prsto železniško karto. Oba pa sta izgubila bitko z Andronikom, ki se je kasneje zvezal tudi z Rasputinom in Mehlačkov je moral demisionirati, Suhomlinova pa je spravil Andronikov celo v Peter-Pavelsko trdnjavo. Po tej zmagi je bila avtoriteta Andronikova nesporna in policijski šef Belecki je čisto upravičeno dejal, da se ni v Rusiji do revolucije izvršila niti ena važnejša stvar, pri kateri ne bi imel svoje prste vmes tudi Andronikov.

Drug vpliven salon je bil salon dvornega konjušnika Burdukova. Tudi on je bil prideljen ministru dvora, toda na dvoru ni imel dejanske nobenega opravka. Njegov salon je živel od zvez, ki jih je imel z obema carju najljubšima pobočnikoma Sablinom in Nilovim. S posredovanjem teh svojih prijateljev je mogel poslužiti svojim znanecem z zanesljivimi in točnimi vestmi z dvora. Bil je v stalnem pismenem stiku z obema prijateljema, dostikrat pa je prišel v njegov salon admiral Nilov tudi osebnost, da se razveseli na par dobrih stekleničah Burdukovega vina. Najbolji pristaši Burdukova so trdili, da ima Burdukov salon večji vpliv ko Andronikov in zato je vladala med obema salonoma večna vojska.

Če so bili spori o večjem ali manjšem vplivu tega ali onega salona, pa ni bilo nobene spora o tem, da je bila pogostitev v salonu Burdukova neprimerno boljša, ko v salonu Andronikova. To je bila zasluga finančnika Ignatija Porfirjeviča Manusa. Ta je finansiral salon Burdukova in bil je uvideven dovolj, da je vedel, da ni mogel nikjer svojega denarja tako dobro naložiti ko v salonu Burdukova. S ponočjo Burdukova je mogel doseči vse, kar je potreboval in s pomočjo Burdukova je prekosil tudi bankirja Rubinstein, ki je bil njegov največji in najbolj nevaren konkurent.

Manus je bil žid, ki se je rodil v zelo revnih razmerah. Znal pa je vedno situacijo izkoristiti in ko se mu je posrečilo par večjih spekulacij, se je zvezal s knezom Meščevskim in z njegovo pomočjo izvršil nekaj res velikih transakcij. Knez Meščevski je bil sicer eden najbolj odločnih pristašev panslavizma in strasten nasprotnik židov. Ali to Manus ni motilo in radevolje je dajal Meščevskemu denar za njegovo protizidovsko propagando. Kajti ta propaganda mu je odprla dostop v najvplivnejše kroge reakcije in Manus je mogel s pomočjo teh krogov uspešno dovrševati svoje kupčije.

Kot previden trgovec pa ni Manus nikdar silil v osprejde, temveč ostal vselej lepo v ozadju. Plačeval je, kar se je od njega zahte-

gardo: ah, slabo se ji bo godilo, ne bo jih veliko ostalo pri življenju!

Tedaj smo mahoma zaslišali, kako je nekdo zapovedal:

»Z bajonetom naprej!«

In gardna kompanija je zdrvela naravnost proti nam.

Strahopetno smo vrgli naša dleta proč in zbežali. Ti ljudi Bog, kako smo bežali! Pustili smo sovražniku naše krogle, vso našo dragoceno municijo in zbežali. Sedaj mi je prišlo zelo prav, da imam dolge noge. Priznati moram, da nisem še nikoli videl nobenega človeka tako sijajno teči ko samega sebe. Naravno, da sem prehitel večino svojih bežečih tovarišev, in ko so se najsprednejši nazadnje ustavili, sem uporabljal splošno zmešnjavo in se izmuznil asfaltni fabrikaciji.

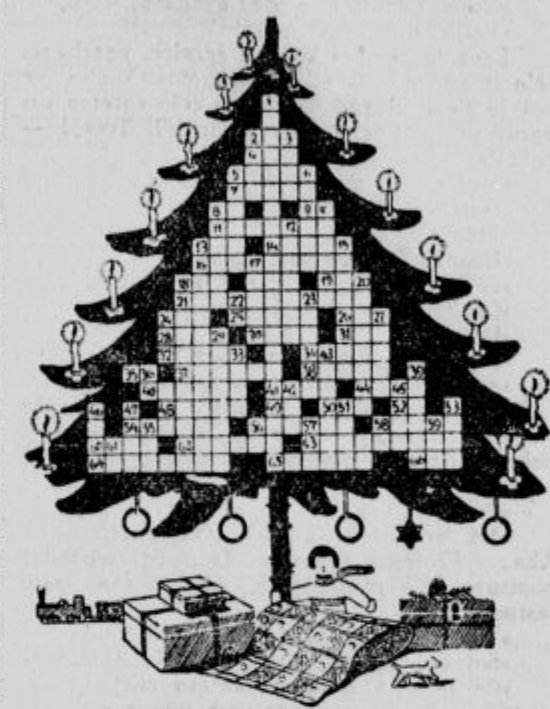
Tudi nisem nikoli več prišel blizu.

Po preteku dveh tednov je prišel nered na ulicah popuščati in po treh tednih je bil Pariz zopet tako suženjsko pokoren kot prej. Samo razvrzane ceste so še dolgo časa pričale o razdejanih poslednjem francoske revolucije. Rečno korist pa so le imeli izgredni policijski prefekt, »opljuvani« Lozje in moral odstopiti

valo in potem prišel s svojimi protiračuni, ki so mu stokrat povržili vse njegove izdatke. Na ta način je imel Manus silen vpliv, ki ga je tudi znal dobro izkoristiti. Dostikrat so spravile večne Manusove spekulacije njegove izvršilne organe v velikanske zadrege. Tako je pisal nekoč pobočnik Sablin ves obupan svojemu naročilu: »Zadnjič ste mi zapovedali, naj nikar več ne govorim proti finančnemu ministru Barku, pred tremi dnevi pa ste mi naročili, naj Barka hvalim. Danes pa mi zopet pravite, naj udrinjem po njem z vso silo. Moram Vas resno opozoriti, da mi je nadvse težko izvršiti vaše naročilo. Še včeraj sem Barka povzdigoval v deveta nebesa, danes pa naj zopet govorim samo slabe stvari o njem.« Ali Manus se za te težave ni menil, ker je za svoj denar zahteval točno izpolnjevanje svojih zahtev.

Manusovi politični posli so bili vedno zvezani s kupčijami. Zlasti razne dobave za vojsko so bile njegova specialiteta. Med svetovno vojno se je opetovano sumilo, da je Manus nemški špijon in zlasti minister Hvoslov je bil o tem prepričan. Zbral je tudi proti Manusu precej obtežilnega materiala, ali Manus se za vsa ta sumničenja še zmenil ni, ker je bil salon Burdukova zanj dovolj močna zaščita.

(Dalje prihodnje nedelje.)

**Besede h križaljki
„Božično drevo“**

Vodoravno: 2. kraljica za veliko državo, 4. števil, 5. grški zakonodajavec in modrijan, 7. ravna črta, 8. kemični znak za element, 9. predlog, 11. oseba iz Finčgarjevega romana »Pod svobodnim solncem«, 13. eksotična ptica (domača žival), 14. trden, 16. poglavje matematične vede, 18. kanton v Švici, 19. prilastek imena, ki si ga je nadel K. May v svojih indijskih povestih, 21. prikrito delovanje, 24. fina tkanina, 25. izraz pri karjanju (v množini), 26. glas pri petju, 28. ogenj, ki se zažiga ob začetku poletja v naravi, 30. grd stvor, 31. zarja, 32. mesto v Dalmaciji, 34. duh, 35. pri-slov kraja, 37. roman A. Tolstega, 38. izraz iz opisne geometrije, 40. podpis (srb. hr. v), 41. vem, 44. zatiralec kmetov, znan iz Aškerčevih pesmi, 48. trdka čevljev v Ljubljani, 49. nikalnica, 50. vprašalna členica, 52. obrnjena kraljica pri podpi-sih, 54. Napoleonov zdravnik l. 1804., 56. trepetlika, 58. znan operni skladatelj, 60. dobi nevesta od staršev, 62. človek, ki nima svobode, 63. italijanski zaročnik iz prejšnjega stoletja, 64. aparati za merjenje pritiska plinov, 65. smolnata masa in izolator, 66. dvoživka.

Navpično: 1. želi »Slovenec« svojim naročnikom, 2. vstaja, 3. najmanjši del materije, 5. konec sovražstva, 6. skupina glasov oz. črk, 8. trinjava, 10. ime znanih pastil, 12. steklena omara, 13. geometričen lik, 15. naš znan zgodovinar, 17. egipčanska cvetlica, 18. uporniki, ki izpcedrinejo vladarja, 20. Gorovje na Tirolskem, 22. kraljica pri glasbenih delih, 23. zlobna nadležnost, 24. kraljica turistovskega kluba, 27. železniška proga v narčtu, 29. minerali, ki tvorijo kamenine, 33. drevo, 36. nada, 39. slovenski pesnik, 42. mutasi, 43. turški postni čas, 45. ljubljanski škof, znan iz reformacije, 46. Verdijeva opera, 47. ime italijanske vojskodske družine ali reke na Hanoveranskem, 51. rimski hišni bogovi, 53. vplije, 55. vladar, 56. osebni zaimek, 57. organ, 58. italijanska členica, 59. predplačilo, 61. osebni zaimek.

Za pravilno rešitev križaljke »Božično drevo« razpisujemo dve nagradi:

Coloma Luis: Kraljica mučenica.

Gogol: Taras Buliba.

Rešitev križaljke „Krona“

Vodoravno: 1. kup, 4. poleg, 8. meter, 12. ave, 15. Oto, 16. kos, 17. la, 18. as, 19. pod, 21. Nil, 22. Ig, 23. al, 24. ma, 25. dm, 26. sr, 27. iz, 29. je, 30. il, 32. pa, 33. re, 34. ep, 36. Peter, 37. jelen, 38. ne, 39. bi, 40. il, 41. za, 42. ak, 43. ni, 44. aj, 45. kralj Aleksander, 54. od, 55. en, 56. t, 57. om, 58. ukaz, 59. jota.

Navpično: 1. ko, 2. utis, 3. pogreb, 4. polipi, 5. os, 6. el, 7. galera, 8. Marija, 9. es, 10. ep, 11. Romani, 12. Andrej, 13. vime, 14. el, 61. Ka, 20. da, 28. zel, 29. jez, 31. lek, 32. Pen, 35. pi, 38. na, 46. rob, 47. ad, 48. jek, 49. Ana, 50. sto, 51. alt, 52. do, 53. Ema.

Pravilnih rešitev križaljke »Krona« smo prejeli 109. Po žrebu dobila nagradi:

Ambrozij Rusjan. Sol. upravitelj Dervova p. Moškanjci (Coloma: Roj).

Sinkovic Ivan, Ljubljana (Ceh: Zlet gospod Bronika v 15. stoletje).

Luna eksportna hiša
Maribor, Aleksandrova 19
dobroznana, najboljša in najcenejša trdka za nakup galanterije, pletenine, kratkega blaga ter igrač na drobno in debelo.

Peko

d. z o. z.

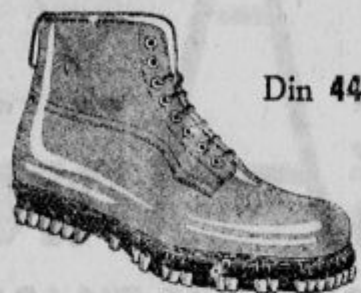
LJUBLJANA

Tovarna v Tržiču

Veliki izbor kvalitetnih izdelkov nudimo
v naših lastnih prodajalnah, in sicer:

Ljubljana, Aleksandrova c. 1, Miklošičeva c. 14 in Breg 20
Zagreb, Praška ulica 2 (prej Strossmayerova ulica)
Beograd, Knez Mihajla 9, Kralja Milana 73 in 120
Skoplje, Kralja Petra ulica
Sarajevo, Prestolonaslednika Petra ulica
Subotica, Karadjordjev trg 2
Sombor, Karadjordjeva ulica 3
Sušak, Krešimirova ulica
Karlovac, Riječka ulica

Za gospode

Din 445

St. 1. GOJZERICE, iz prave ruske juhte, s popolno usnjato podlogo

Din 525

St. 2. ATLANTIK, za štrpaci, iz prave ruske juhte, z dvojnimi podplati in popolno usnjato podlogo, Original Goodyear Welt šivani

Din 265

St. 3. EMONA, iz la D-boksa, črni, isti iz rjavega D-boksa . . Din 295—

Din 195

St. 4. BEOGRAD, iz la G-boksa, črni

Din 295

St. 5. MONAKO, iz la l-boksa, rjavi Original Goodyear-welt šivani, isti črni iz la l-boksa . . Din 295— isti la lak Din 295—

Din 265

St. 6. EMONA, iz Ango-laka, klinčani s šivanim robom

Din 245

St. 7. EMONA, iz la D-boksa, črni, klinčani s šivanim robom isti rjavi, iz la D-boksa . . Din 265—

Din 195

St. 8. BLED, iz G-boksa, črni, klinčani isti iz rjavega G-boksa . . Din 225—

Za dame

Din 365

St. 9. KLEO, iz najfinejšega rjavega l-boksa, kombiniran z Nako-usnjem, Original goodyear welt, šivani

Din 345

St. 10. KLEO, iz la Nako-usnja, kombiniran z rjavim la l-boksom, Original goodyear welt, šivani

Din 345

St. 11. ILSE, iz la rjavega l-boksa, z najfinejšim Nako-usnjem kombiniran, Original goodyear welt, šivani

Din 325

St. 12. ILSE, najfinejši l-boks, kombiniran z beige Nako, Original goodyear welt, šivani

Din 345

St. 13. ILSE, la lak, kombiniran s la črnim antilop-usnjem, Original goodyear welt, šivani

Din 325

St. 14. ILSE, la rjavi l-boks, kombiniran z Nako-usnjem lesnikove barve, Original goodyear welt, šivani

Din 265

St. 15. LYDA, la rjavi boks, kombiniran z barvnim usnjem, lahki, šivani isti v laku s črnim antilop-usnjem Din 295—

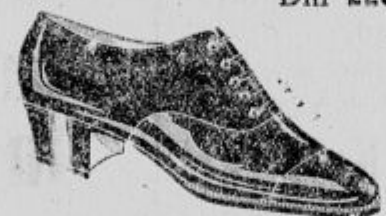
Din 245

St. 16. LYDA, la K-ševro v vseh modnih barvah, klinčani, s šivanim robom za štrpaci isti iz Ango-lak Din 265—

Din 295

St. 17. LYDA, zimski z gorko podlogo, s krznom obrobljeni, klinčani s šivanim robom

Din 225

St. 18. LYDA, polčevlji iz la D-boksa, črni, klinčani, s šivanim robom isti iz rjavega la D-boksa Din 245—

Din 245

St. 19. ALICE, Ango-lak, s sivim nalozkom, lahki, šivani

Din 165

St. 20. LYDA, šivani, iz črnega ševreta isti rjavi ševret Din 195— isti črni boks Din 195— isti rjavi boks Din 225—

Za mladino

Za deklice

St. 23. MILA, visoki, klinčani s šivanim robom
25 30 31 35
la rjavi D boks Din 165— 185—
črni la D boks Din 145— 165—

Za dečke

St. 24. DRAGI, visoki, klinčani s šivanim robom
25 30 31 35
la črni D boks Din 145— 165—
la rjavi D boks Din 155— 185—

St. 25. BOB, lak z barvanim usnjem V šivani
20 25 26/28
Din 135— 155—

St. 26. BOB, za boks, V šivani
20/25 26/28
črni Din 110— 125—
rjavi Din 125— 140—

Za otroke

Din 165

St. 21. ALICE, španje iz črnega ali rjavega ševreta, lahki, šivani, iz laka Din 195—

Din 165

St. 22. ALICE, črni atlas pumps, lahki, šivani la lak Din 265— la antilop Din 295—

St. 27. BOB haferl, la rjavi boks, V šivani
23/25 26 28
Din 125— 140—

St. 28. BOB V šivani 20/25 26/28
črni boks . . . Din 95— 110—
rjavi boks . . . Din 110— 125—
lak Din 110— 125—

Naročila izvrši točno vsaka gori navedenih prodajal ali prodajalce katere imajo zalogo naših čevljev. Kjer teh ni, naprošamo direktno naročilo naši prodajalni v Ljubljani. Zahteva te vsepovsod čevlje z znamko »Peko«, ker odgovarjamo za kvaliteto z našo znamko. Radi enostavnosti se razpošilja samo proti povzetju, znesek poštnine se vračuni. Neodgovarjajoče se zamenja. Pri naročilu zadostuje navedba pri vsaki sliki razvidne številke s ceno, obris noge (glej sliko). Po možnosti navedite dosedaj nošeno številko in obliko.

V vseh naših podružnicah se dobé otroški čevljički od 35 Din naprej.

Perfektni-na saldakontist-ica

zmožen-na slovenske, srbo-hrvatske ter nemške korespondence, se i-če za večje industrijsko podjetje. Ponudbe na oglasni oddelku „Slovenca“ pod števil. 14040.

GOSPODARSKA ZVEZA V LJUBLJANI

ima stalno na zalogi:

vse vrste **umetnih gnojil**, Tomaževo žlindro, rudninski in kostni superfosfat, kalijevo sol, čilski soliter, apneni dušik, mešano gnojilo in nitro-fosfat; nadalje vseh vrst **portlandnega cementa**.

Bogata zaloga **špecerijskega in kolonialnega blaga**, vse vrste **mlečnih izdelki**, **poljedelski stroji**, **premog** iz domačih in tujih rudnikov, **bukova drva**

Kadar imate opravka v Mariboru

in predno si nakupite modno in manufakturno blago za moške in ženske obleke, kakor: najboljšo češko in angleško sukno za obleke in plašče, volнено blago, šifon, platno, flanel, odeje, puh-perje, neproge, mlinske sipe itd. Poglejte si bogato zalogo v staroznani trgovini

F. Krajnc nasl. Martin GAJSEK
modna in manufakturna trgovina
Maribor, Glavni trg.

Direktno iz tovarne
dobite prvovrstne instrumente

**ZAHTEVAJTE TAKOJ
NAŠ
brezplačni glavni katalog**

Največja otp. trdka
glazbil v Jugoslaviji
MEINEL & HEROLD
tovarna glazbil,
gramofonov in harmonik
podr. MARIBOR št. B-102

Božična darila

Prva najstarejša in najposobnejša prodajalna in posojevalna glasovirjev
Terez. Bäuerle, Maribor, Gosposka ul. 36, ust. 1850.

priporoča svojo veliko zalogo, in sicer: Ehrbarjevih, Försterjevih, original Stinglovih glasovirjev, kakor tudi pianin največjih svetovnih znamk po raznih cenah in ugodnih plačilnih pogojih. Obrabljeni instrumenti v veliki izbiri po čudovito nizkih cenah. Uglasevanje kakor tudi popravila, renoviranje in ocenjevanje sploh istotam.

JAVOR * LOGATEC

LESNA INDUSTRIJA

Gabriel Obiak - Slovenija

Brzotjavni naslov: Javor Logatec Telefon interurban 5

Izdeluje vsakršno pohištvo iz trdega in mehkega lesa, kakor spalnice, jedilnice, kuhinje t. d. Z jamstvom proti razsušitvi. — — — Cene zmerne

Hišni posestniki Staubeniki

Najdovršenejša s koksom kurjena peč sedanosti je

**AMERICAN
HEATING**

Samo 4 kg koksa za vsakih 100 kubičnih metrov za 24 ur. Neprekinjen ogenj od jeseni do pomladi proti samo enratni dnevni min. in dopolnitvi. Ne opustite, da se ne bi obrnili na generalno zastopstvo za Jugoslavijo **AMERICAN HEATING**, Marovska ul. 15, ZAGREB.

Podzastopstvo za Slovenijo:

Trgovaška in gospodarska družba z o. z.
Ljubljana, Cigaletova 1, Telefon 33-62.

Vse vrste koledarjev

od najpreprostejših do najfinejših izdelave

za vse stroke

v slovenskem in srbsko-hrvaškem jeziku (v latinici in cirilici) se dobijo pri

Novi založbi r. z. z. Ljubljana

Zahtevajte ponudbe!

Bogata izbira božičnih okrasov in jaslic

Pozor!

Zahtevajte povsod pri Vaših cenj. trgovcih
Kernove biskvite, deserte in napitke
anke, ker so najboljše. Izdeluje jih edino le

A. Kern, Kranj

Tovarna keksov

Bányai preproge

Garantir. trajne
barve,
čista volna,
najcenejše
vozlane preproge
domač izdelak

se dobiva v vseh
boljših trgovinah
s preprogami.

Počne, spise
folse, lovske
potne in razne
druge torbice,
listnice, denar-
nice, tobačnice
itd. v veliki iz-
biri, primerno za

**Božično
darilo**

pri-
poroča **Ivan Kravos, Maribor**
Aleksandrova cesta 13

Otvoritevno naznanilo

Važno za vsakega, ki potuje
v Beograd.

Naznanjava, da sva odprla novo restavracijo v Beogradu, Sremska ul. 3, pod imenom

Restavracija „Križner“

prej restavracija pri »Starem Triglavu«.

Potrudila se bova, vsem cenjenim gostom najbolje postreči z dobro domačo kuhinjo in najboljšimi vini ter vedno svežim pivom.

Za obilen obisk se priporoča z vele-spoštovanjem

I. Križner in M. Juvan.

Pohištvo posteljnine

preproge linoleum, posteljne garniture in odeje, zavese, posteljne vložke, žimnice, flanelaste in volnene odeje gosje perje za postelje atrik (morska trava) konjsko žimo, otomane divane, blago za pohištvo itd. Vse po tako nizkih cenah dobite pri

Karol Preis

MARIBOR - Gospodska ulica števil. 20
Ceniki brezplačno. Ceniki brezplačno.

Radio!

Jesenice

Radio!

Zadostno izbiro, najugodnejši nakup, največjo garancijo, naj-solidnejšo postrežbo — Vam nudi

Radio Jože Markčič
Jesenice 54

Nova založba v Ljubljani

r. z. z. o. z. — LJUBLJANA — Kongresni trg 19
se priporoča pri nakupu daril

za Božič in Novo leto

Ima v zalogi vse pisarniške in šolske potrebščine v celih garniturah in posamezno, a lumen, koledarje itd. v vsakovrstni izbiri, od najfinejšega do najpreprostejšega blaga

Bogata zaloga jaslic in božičnega nakita

Pri naročbi celotnih CANKARJEVIH in FINZGARJEVIH zbranih spisov kulturno postreže na odplačilo po do ovoru

Vi morete zidati

tudi v mrazu, ako malto primešate „ANTIFREDDIN“ Dobavi Vam ga
Lubl. komercialna družba - Ljubljana-Bleiweisova 18

Poskusite naše novo specialno pecivo!

Stellen á la cokosette
Samostanski rogličiči
Tirolski sadni kruh
Gaštajnski prepečenec
Abacijski prepečenec
Orehovi rogličiči
Pressburški poklončki itd.

Različno pecivo kot obeski na božična drevesca.

PARNA PEKARNA SCHMID

JURČIČEVA ULICA 6 :: MARIBOR :: JURČIČEVA ULICA 6
Razprodajalci dobe popust! — Razpošiljam povsod!

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

LJUBLJANA, Prešernova ulica števil. 50 (v lastnem poslopiu)

Obrestovanja vlog, nakup in prodaja vsaki vrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzne naročila, predujmi in krediti vsaki vrste, eskomoti in inkasno menit ter nakazila v tu- in inozemstvo, safe-depositi itd. itd.

Brzotjavno: Kredit Ljubljana
Tel. 2040 2457 2548; interurban 2706, 2807

Slovenski radio-program v Ameriki

Ni še dolgo tega, kar smo v »Slovene« poročali o veliki akciji, ki se je pričela med Slovenci v Clevelandu, da bi dobili oni svoj lasten slovenski radio-program. Nam v domovini je bila ta akcija kajpada všeč in mislili smo si: nemara se jim res posreči do prihodnje zime kaj doseči. Pri nas gre vse tako počasi, že navajeni smo, da se leta in leta prekljamo in trudimo za kako stvar, preden jo uresničimo. Prav natančno tako smo mislili, da je tudi z našimi ameriški rojaki.

Au, smo se zmotili! Že nekajkrat so nam Slovenci v Ameriki dokazali, da znajo oni take reči napraviti hitro in brez dosti obotavljanja. Pljunili so v roke, prijeli krepko za delo in že je bil ameriški slovenski radio-program tu! Šlo je prav z ameriško naglico.

V nedeljo 1. decembra je močna cleveland-ska postaja XJAY oddajala eno uro slovenski program. Bilo je — po ameriškem času — od 2 do 3 popoldne, torej ko smo imeli pri nas noč na ponedeljek. Zanimivo bi bilo vedeti, če je kak amater v domovini ujel slovenski program iz Amerike?

Poročilo o prvem slovenskem radio-programu so polna navdušenja in hvale. V državi Ohio, katere največje mesto je Cleveland, živi nad 100.000 Slovencev. Po sklepanju državnega komisarja za radio in njegovi približni cenitvi je poslušalo slovenski program najmanj 50.000 amaterjev — ne samo Slovencev in Hrvatov, temveč tudi drugih Američanov. Slovenska pesem učinkuje namreč tudi v Ameriki.

Program je bil za prvi nastop Slovencev v ameriškem radiu zelo pester in skrbno sestavljen. Morda bo naše amaterje zanimal: Uvodno besedo je imel pesnik Ivan Zorman, ki je v pesniškem slogu pojasnil tisočim poslušalcem pomen prve radioure za ameriške Slovence. Zorman je nato sam zapel v baritonu pesem: »Tam, kjer beli so snežniki, Pekvi Josie Lausche-Welf in Mary Udovich sta zapeli nekaj ljubkih slovenskih narodnih, kakor »O, ljubca moja« in »Ptica ta mala«, pevka Mici Grdina pa nekaj »blues«, namenjenih mlajši generaciji. Charles Lausche je zaigral na vijo-

skladatelj Peter Kogoj. Da pa se je slovenska ura v radiu sploh mogla vršiti, je zasluga poštivalnih clevelandskih slovenskih trgovcev, ki so mnogo žrtvovali v denarju. Poročila skromno priznavajo, da je veljal cleveland-ske Slovence njihov program »več tisoč dolarjev«, ki so jih morali plačati radio-postaji. (V Ameriki so namreč radio-postaje popolnoma zasebne in ne prejemaajo od države nobene subvencije ter so po dohodkih navezane le nase.)

Po načrtu se bo vršila v clevelandskem radiu vsako nedeljo popoldne od 2 do 3 slovenska ura. Druga se je že vršila 8. decembra z nič manj pestrim in bogatim programom.

Mj v domovini, ki nam je vsak dan na razpolago, opoldne in zvečer, slovenski radio-program, ne smemo podcenjevati te edine ure slovenskega ameriškega radia na teden! Ameriški Slovenci s tem sami sebi vzbujajo in vzdržujejo narodno zavest, obenem pa vrše za slovenski narod med drugimi narodi Amerike neprecenljivo propagando. Ameriški Slovenci so s svojim programom v radiu dosegli lep, krasen uspeh! Čestitamo!

Izselenci in rad'o

Ko se bližajo božični prazniki, nam uha-jajo misli nehote vse česče do onih, ki so morali za kruhom v svet, ker jim domovina ni mogla dati zasluga. Vse živeje se te dni zavedamo, da so to naši bratje in sestre, ki bi vendar tako radi bili v teh dneh zbrani z nami v naš domači krog. Še bolj pa uhajajo njim samim te dni misli v domovino. Če jim že drugače le težko pomagamo, imamo pa eno sredstvo, da pridemo neposredno do njih. To sredstvo je radio. Slovenski radio bo prihajal te dni do vseh naših delavskih družin na Vestfalskem, v Holandiji, Franciji, Belgiji in drugod. Prinesel jim bo slovenski božič in vsaj majhen spomin in glas iz domovine. Gledajo so pisma nekaterih naših rudarjev, ki pišejo naši postaji o veselju nad slovenskim radiom. Ljubimo torej to našo veliko kulturno ustanovo, ki se postavlja v službo vseh slojev našega naroda, ki dobiva svoje besede v njej naše delavstvo z lastno delavsko uro.

Ameriška radio-industrija. Kako ogromen razmah je zavzela radio-industrija v Združenih državah, je razvidno že iz dveh skoro neverjetnih števil, ki ju poročajo od tam. V vsej ameriški radio-industriji je vloženega približno 4 milijarde dolarjev kapitala ter je v njej zaposlenih okrog 350.000 delavcev.

»Radio-Ljubljana«, ilustriran tednik za radiofonijo. — Št. 32, božična številka. — Izšla je božična številka edine naše revije za radiofonijo v povečanem obsegu in z zelo pestro vsebino: Uvodne besede — Radio svoboda (Fr. Z.) pesem — Radio v bodočnosti (J. M.), ilustrirano — Ob radiovalovih (Fr. Z.) pesem — Radio-reportaža (Miloš Stare) — V narodnem tonu (Fr. Z.) pesmi — V srdečem šotoru (odlomke iz radijske drame »S.O.S.« Rao... Rao... Foyn) — Posnemanje glasov v radiu (s sliko) — Drobni — Radiotehnika: Audion (Ivan Kržanek) — Jezikovni tečaji (srbohrvaščina, nemščina, angleščina, esperanto). — Ta številka bo brez dvoma ugajala vsem naročnikom, je pa tudi slika, kakšna bi morala biti naša revija. To pa je odvisno samo od števila naročnikov. Naj res ne bo amaterja brez naše edine radijske revije! — Naročnina znaša četrtletno 40 D., polletno 75 Din, letno 140 Din. Uprava: Miklošičeva 5, Ljubljana.

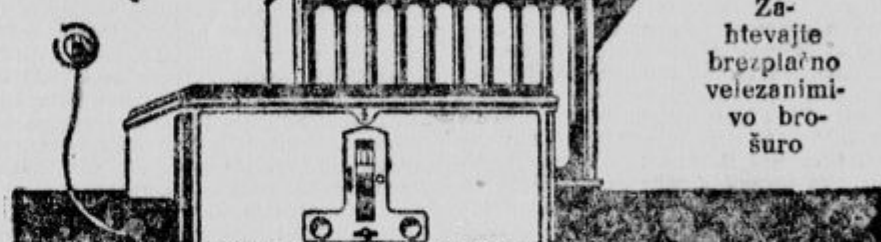
Radio oddajne postaje Evrope tudi pri Vas TELEFUNKEN 40

Sprejemanje Evrope
z
izbiračem postaj

Nobenega iskanja

Samo še nastavitve

Brez visoke antene

TELEFUNKEN

Nastarejša izkustva — najugodnejša konstrukcija

Zahtevajte brezplačno velenanimo brošuro

Božična razstava radijskih aparatov pod geslom

Radio omogočen vsakomur

v dvorani Akademskega doma na Miklošičevi 5
od 15. — 22. decembra.

lino »Slepca« (Le enkrat bi videl, kak' solnce gor gre...), Louis Grdina je zapel v baritonu nekaj slovenskih pesmi, kakor »O, zakaj si me ljubila?«, Ivan Zorman pa je na klavirju umetniško zaigral kitico slovenskih melodij. Pevec je na klavirju spremljal dr. William Lausche, trije bratje Hojer pa so med posameznimi točkami igrali na harmonike.

Torej prav krasen program, zadovoljujoč umetniškim zahtevam in obenem tudi zabaven. Vtis je slovenske radioure je bil med ameriški Slovenci popoln. Slovenski ameriški časopis, ki sedaj preplavljeni dopisov, izražajočih navdušenje in hvaležnost za tako krasno uro. Iz vseh dopisov zvoni isti refren: »Vsi smo bili do solz ginjeni, ko smo slišali slovenska pesem!«

Prva slovenska ura v ameriškem radiu je uspeh krepke organizacije ameriških Slovencev. Zasluga za lep program imata umetniški vodji pesnik in skladatelj Ivan Zorman in

Kie dobiti aparat za Božič?

»Daj mi no že enkrat mir s tvojim radio aparatom. Saj veš, da se na te stvari malo spoznam. Le čemu nama bo?«

»Ali ljubi možek! Kaj nisi bral v časopisih, kako lepo priliko imaš šlovec za to na radio-rastavi?«

»Radio-rastava? Saj ta je bila v jeseni na velesejmu in je že davno minula!«

»Hihi! Ali si za lunjo! V akademskem domu na Miklošičevi cesti je sedaj imenitna rastava. Tam dobiva vse, kar potrebujeva za najin radio. To veselje za Božič mi pa moraš res privoščiti!«

»Že, že, — ali tvoj kožu?«

»Možek, na besedo — odpovem se novemu krznu, če mi kupiš radio!«

»Pa bova našla na razstavi res primeren aparat za naju?«

»I, seveda! Le poglej, kakšne so cene. Detektorji prima kvalitete, troelektronski aparati, sedmelektronski aparati, okvirne antene, zvočniki, vse, kar bova potrebovala. Pa samo nekaj ti bo treba plačati sedaj, ostale obroke boš lahko pozneje poravnal. Rečem ti, tako poceni ne prideva nikoli do dobrega aparata!«

»No, dobro, greva pa jutri na razstavo. Jutri, v ponedeljek!«

»Kaj si na glavo padel. Jutri, v ponedeljek razstave še ne bo več. Danes je zadnji dan! Uh, ste možki vedno tako počasi in nerodni. Tu je klobuk in suknja. Alo, pojdiva!«

»No pa pojdiva, če že moraš ti imeti zadnjo besedo!«

»Hitro, da ne zamudiva!«

Spomnil se je.

Iz zvočnika zadoni glas napovedovalca: »Sledi predavanje o Rusiji.« — Mož ženi: »Ti, daj no zavreti ruski čaj, zdajle me mikale!«

Davek na radio.

»Kako je prav: davek na radio ali brez-žični davek?«

»Najbolje je: brezžični davek!«

Zakaj?

Amater I.: »Akrobati sem jezen! Nobena postaja se točno ne drži programa, ki ga štirnajst dni prej napove. Zakaj to?«

Amater II.: »Za druge postaje ne vem zakaj. Za našo ti pa lahko povem: Kako more kukavica vedeti, kje bo čez štirnajst dni zlegla jajce?«

Mala diplomatka.

Elica: »Papa je vprašal, kaj nama naj pri-nese Božiček. Rekla sem: sanke.«

Julček: »Zakaj pa ne radija?«

Elica: »Saj ga dobiva! Papa bo hotel kupiti sanke, mama pa radio in mamta tako zmehrom obveljale!«

Programi Radio-Ljubljana:

Nedelja, 22. decembra: 9.30 Prenos cerkvene glasbe. 10. Versko predavanje, p. dr. G. Rant. 10.20 O prazgodovini denarja, predava prof. Jarc. 11. Koncert Radio-orkestra. 15. O poljedelstvu, ing. Černe. 15.30 Reproducira glasba. 16. Humori-stično čtivo, pisatelj Milčinski. 16.30 Koncert Radio-orkestra. 20. Koncert pevskega zbora »Ljublja-nez. 21.00 Komorni trio (dr. Karlin), izvajajo: Jehlička Fr. (flavta), dr. Karlin (vijolina), Ivan-čič Gustav (viola). 22.00 Časovna napoved in poročila, lahka glasba.

Jesenice! — Radio aparate prodaja in montira solidno in z garancijo: Radio — Jože Markež.

Ponedeljek, 23. decembra: 12.30 Reproducira glasba. 13.00 Časovna napoved, borza, reproducira glasba. 13.30 Iz današnjih dnevnikov. 17.30 Koncert radio-orkestra. 18.30 Franco-sčina, dr. Leben. 19.00 Zdravstveno predavanje: O podjedovanju, dr. Petrič. 19.30 Angleščina, ga. Orthaber. 20.00 Prenos iz Prage: Smetana, Pro-dana nevesta, 22.00 Časovna napoved in po-ročila.

Torek, 24. decembra: 12.30 Reproducira glasba. 13.00 Časovna napoved, borza, reproducira glasba. 13.30 Iz današnjih dnevnikov. — Božični program: 19.30 Božični zvonovi (prenos iz šentpeterske cerkve). 20.00 Recitacije: Zgle-di stare in nove božične poezije, recitira g. Li-pah. 20.30 Koncert klavirja in harmonija. 21.15 Božične pesmi. 21.45 Na sveti večer, božična meditacija, p. dr. R. Tominec. 22.00 Citre, iz-vaja g. Loeske. 22.45 Religiozna glasba, izvaja radio orkester. 24.00 Prenos polnočnice iz cerkve sv. Petra in Ljubljani.

Drugi programi:

Ponedeljek, 23. decembra:

Belgrad 18.00 Koncert zabavne glasbe. 20.00 Prenos iz Prage. 21.30 Dnevne vesti in čas, nato reproducira glasba. — Varšava: 16.15 Mla-dinska ura. 16.45 Reproducira glasba. 17.45 Zabavna glasba. 20.30 Prenos iz Prage. 22.00 Plesna glasba. — Budapest: 12.05 Koncert. 17.40 Koncert ciganskega orkestra. 19.00 Prenos iz Prage, nato koncert ciganskega orkestra. — Dunaj: 11.00 Reproducira glasba. 15.15 Po-poldanski koncert. 17.05 Glasbena ura za mla-dino. 17.40 Pravljice. 19.00 Prenos iz Prage: Smetanova »Prodana nevesta«, nato večerni koncert. — Milan: 15.30 Koncert radio orkestra. 16.30 Mladinska ura. 17.00 Koncert kvinteta. 20.30 Veliki koncert italijanskih narodnih pe-smi, nato zabavna glasba. — Praga: 19.00 »Pro-dana nevesta«, Smetanova opera. — Langen-berg: 10.15 Reproducira glasba. 17.30 Komor-na glasba. 20.00 Koncert nemške narodne pe-smi. 21.00 »Marijin otrok«, igra, nato plesna glasba. 23.00 Jazz na ploščah. — Rim: 15.00 Kon-cert radio kvinteta. 17.30 Prenos iz rimske fil-harmonije. 21.02 Veliki koncert napolitanskih pesmi. — Berlin: 19.00 Delavska deca poje. 20.00 »Božič«, opera. — Toulouse: 19.00 Ruske pesmi. 19.30 Plesna glasba. 20.15 Koncert orkestra. 20.45 Koncert. 21.00 Komedija, nato petje. — Torino: 19.15 Koncert. 20.30 Jazz in zabavna glasba. — M. Ostrava: 11.20 Reproducira glasba. 12.30 Koncert. 16.30 Božične pesmi. 18.00 Zabavna glasba. 18.50 Uvod k prenosu opere. 19.00 Sme-tanova »Prodana nevesta«, nato zabavna glasba.

Krasen Božič

pri radiju s

Tungsram-Barlum cevni

Torek, 24. decembra:

Belgrad: 17.05 Božične legende. 18.00 Bo-žični koncert. 20.00 Božični koncert (harmonij in celo). 21.00 Čas in dnevne vesti. 21.10 Kon-cert radio kvarteta. 24.00 Prenos službe božje iz katoliške cerkve in zvonjenje. — Zagreb: 20.00 Hrvške božične narodne pesmi. 23.35 Zvonenje o polnoči. 24.00 Prenos polnočnice iz cerkve sv. Marka. — Varšava: 17.45 Koncert na pihalu. 18.15 Mladinski koncert. 21.30 do 24.00 Skupna oddaja vseh poljskih postaj. 24.00 Polnočnica iz Katowic. — Budapest: 12.05 Koncert. 15.30 Mla-dinska ura. 17.00 Koncert opernega orkestra. 18.15 Božične pesmi. 19.00 Reproducira glas-ba, nato božičnica. — Dunaj: 11.00 Reproducira glasba. 15.00 Pravljice. 15.20 Mladinska oder: »Božič v gozd«. 17.20 Koncert. 19.40 Pe-smi. 20.05 Orgelski koncert z zvonjenjem. 21.00 Ljudski koncert z božično glasbo. — Milan: 15.30 Koncert radio orkestra. 16.30 Mladinska ura. 17.00 Koncert kvinteta. 20.30 Prenos iz To-rina. — Praga: 20.00 Božične impresije. 22.40 Božične pesmi. 23.50 Polnočnica. — Langen-berg: 10.15 Reproducira glasba. 15.30 Božič-nica. 17.00 »Jezus med nam«, pravljica opera. 18.00 Orgelski koncert. 21.00 Glasba za božični večer. — Rim: 15.00 Koncert radio kvinteta. 17.30 Koncert. 21.02 Božični koncert. — Berlin: 19.00 Sveti večer. 20.15 Božična glasba. 22.00 Koncert na pihalu. 23.10 Božični zbori. — Ton-louse: 19.00 Španske pesmi. 19.30 Plesna glas-ba. 20.15 Koncert orkestra. — Torino: 19.15 Ve-černi koncert. 20.30 Božičnica. — M. Ostrava: 11.15 Reproducira glasba. 12.00 Opoldanski koncert. 16.30 Koncert. 20.00 Božičnica.

Mi smo PHILIPS-trgovci

PHILIPS

ker smo prepričani, da bo »Philips« preje-malec popolnoma odgovarjal Vašim željam. Prepričani smo, da boste hoteli imeti za svoj dom »Philips«-napravo za priklop na omrežje, če jo le enkrat poslušate.

Kupčija s prašiči na Dolenjskem

Novo mesto—Ljubljana, 16. dec.

»Oprostite, vi nakupujete za Dunaj?« vprašam roščiča nemškega trgovca s prašiči v dolenjskem vlaku. Iz pogovora na postaji sem povzel, da je mož nemški Korošec, svinjski prekupčevalec, pa sem mu iz gotovih razlogov zastavil to vprašanje.

»Ne, za Beljak in Celovce nakupujem.«

»Pa oprostite, kako blago jemljete?« rado vedno nadaljujem.

»Tako peršutnike, mesnato blago za pečenje.«

»In ste zadovoljni pri nas?«

»Ne posebno, toda poceni se razmeroma kupuje na Dolenjskem. Prihodnji teden grem v Karlovac. Tam je dobiti bele prašiče, ki so kvalitativno najmanj tako dobri, kakor vaši dolenjski. Domača pikčasta, hrvaška roba je naravno slabo uporabna v moje namene.«

»Pa kaj vam na naših prašičih ne ugaja?«

»Vse preveč debeli so, sama mast in сало. Manjka tako fino, s toliko poraslega mesnatega blaga, kakor ga rabim jaz.«

»In kaj mislite, da je vzrok tej naši pomankljivi reži?« vprašam in se predstavim kot uradnik, ki se zanima za gospodarske zadeve.

»Veste kaj! Moje mnenje je, da so živali preveč v sorodu; že menda desetletji ni bilo osvobožena krvi; zmirom isto plemo, ista kri, utemeljuje z običajno, najbolj splošno in znano napako v prašireriji, priprosti mož ter hoče

tako pokazati tudi svoje posebno strokovno znanje.

»Jaz pa mislim, da je mnogo kriv tudi vpliv plemenjenja in križanja s hrvaškim domačim plemenom.«

»Mogoče. Čimbolj na jug grem, tembolj tolsto blago dobivam. To se pozna že v Metliki. Je, kakor pri ogrskih volih: tako velike rogeve imajo — in razproste širom roki — in vsi so spičasti, če jih pa človek otiplje in zakolje, pa najde samo mast. — Z berksirsko in tudi z jorkširsko krvjo bi kazalo cepiti vaše prašiče!«

»Kako pa je na Gorenjskem? Ali tudi tam kaj kupujete?« se vprašam.

»Tam je pa malo dobiti in drago je. Toda blago, mesnati prašiči so za 20 odstotkov boljši kakor dolenjski.«

»In kupujete kaj na Štajerskem?«

»Da, tudi v Ormožu, Čakovcu in Varaždinu. Posebno v Ormožu je dober material.«

»In vam je vseeno, belo ali črnolisasto blago?«

»Meni je vseeno; jaz kupujem za Koroško. Toda na Dunaju so sila izbireni in mesarji presneto takoj spravijo v denar meso črnolisastih živali. Stranka takoj pozna, da je blago od črne živali in pri najmanjšem sumu se namrgodi in načmeri.«

In da bi tudi moj sopotnik ne dobil kak sum radi inkvizitarsko-sumljivih vprašanj, sem napeljal razgovor na drugo plat, na gospodarske prilike v Avstriji.

Fr. Wernig.

Nacionalizacija Trsta

Pogajanja med Tržaškimi Lloydom in genoveškimi družbami »Sitar« in »Marittima Italiana« na fuzijo v novo družbo so se razbila, ker so Genovežani zahtevali pri vodstvu novega podjetja glavno besedo, daš bi vplačali samo eno tretjino delniške kapitala. Tržaščani niso hoteli žrtvovati Lloyda za tako nizko ceno in so pogajanja prekinili. Vprašanje Tržaškega Lloyda je še vedno na dnevnem redu, ker je družba potrebna radikalne sanacije. Odločitev leži deloma tudi v rokah vlade, ki ni ugodila prošnji družbe za povišanje državne podpore na višino, kakor jo uživajo druge italijanske paroplovne družbe.

Nov sunek je bil zadan gospodarski avtonomiji Trsta z »nacionalizacijo« edine tržaške banke »Banca Commerciale Triestina«. Kakor pravi urad. poročilo iz Milana, je »Banca Commerciale Triestina« prevzela veliko večino delnice tržaške »Banca Commerciale Triestina«. Za Trst ne preveč veselju poročilo je bila dodana blažila pripomba, da ohrani »Banca Commerciale Triestina« lastno avtonomijo kot krajevni zavod za Primorsko in Južno Tirolsko. »Banca Commerciale Triestina« je pričela hkrati kmalu po vojni. V tržaškem zaledju je našel konkurenco »Živnostenske banke« (sedaj »Banca ad Americana«) v Trstu samem pa so odprle podružnice velike italijanske banke kakor »Banca Commerciale Italiana«, »Credito Italiano« in »Banca di Sconto« (zdaj »Credito Nazionale«). Banka je bila poleg tega udeležena pri Cosulichevi paroplovni družbi, pri Brunnerju in drugih manjših industrijskih podjetjih, ki so začela radi splošne tržaške krize v slisko. Zdelo se je, da bo Brunner potegnil v propast tudi banko. Takrat je banka sicer vzdržala naval vlagateljev, toda kasneje je napovedala sanacijo z odpisom delniške glavnice 100 milijonov in zopetnino vplačilom glavnice; za vplačilo da jamčijo lastniki banke. Na ta način se je skušal rešiti lanske leto tudi Cosulich, a družba ni mogla zbrati potrebnega kapitala, ki bi bil potreben za povišanje delniške glavnice. Letos je »rešila« podjetje »Banca Commerciale Italiana«, ki je poleg zavoda »Banca Commerciale Triestina« zajamčila vplačilo nove delniške glavnice. Danes je »Banca Commerciale Italiana« rešila tudi tržaško banko in tako prišla v absolutno posest tržaške banke in Cosulichu. Trstu komandira danes Toeplitz.

Umevno je, da skušajo tržaški listi v nategnjenih člankih o »koncu finančne izolacije Trsta« in o »potrebni koncentraciji sil« potolažiti Tržačane, ki se s težkim sremu poplavlajo od svojih ladij in bank; več kot odveč pa je nov »Piccolo« izbruh proti naši državi kot ducis in fundo. Članar iz veseljem ugotavlja, da se je sporazum med tržaško in milansko banko dosegel pod okriljem fašistične vlade, ki ji je Trst na srečo. Rimska vlada da se ne ozira na želje ozkih tržaških krogov, temveč gleda na gospodarsko življenje v Trstu kot na življenjsko silo italijan. bogastva in italijan. ekspanzije, kot na zgodovinsko, politično in gospodarsko sintezo italijanske civilizacije na Jadranu. Italijanska vlada vidi v Trstu »varen jez fašističnega naroda proti tajnim in odkritim, proti zvičajnim in javnim napadom razgrajajočih plemen onkraj Alpe. Vse to samo za mirvico, ki naj bi padla z rimske mize!

★

Zveza gostilničarskih zadrug v Mariboru sklicuje za 15. januar L. 1930. redni občni zbor pri »Orlic« v Mariboru ob pol desetih dopoldne. Poleg običajnih stvari se bodo vršile volitve predsednika in obravnavali proračun, ki znaša v izdatkih 156 tisoč Din, v dohodkih 157.920 Din. Zveza namerava najeti svojega odvetnika, kar seveda ni tako potrebno.

Zadrugar (Koledar hrv. kmet. zadrug). Osrednja zveza hrvatskih kmetijskih zadrug v Zagrebu je za 21. leto zopet izdala svoj koledar »Zadrugar« za 1930, katerega je uredil Nikola Jagatić. Kakor prejšnja leta vsebuje koledar mnogo poučnih zvezdnih, kmetovskih, kulturnih in higijskih člankov. Zlasti zanimiva pa je igra F. V. Sijanjara: Sjednica zemljišne zajednice v treh prizorih, ki slika neizdane razmere na hrvaški vasi. Koledar stane za zadrugarje samo 6 Din, za ostale 10 Din in obsega 144 strani teksta s slikami (brez priloga in oglasov).

Odsvojitvena prepoved je razglašena o imovini tvrdke Industrijska tiskara S. Janzon v Zagrebu, Hacova-Draškovičeva.

Mednarodna reklamna razstava. Kr. poslanstvo v Berlinu obvešča, da je »Staedte-Reklame, G. m. b. H.« v Frankfurtu na M., Borsenplatz 9-11, sporodila poslanstvu, da se bo vršila ponovno mednarodna razstava plakatov spomladani 1930. leta v Essenu, a nato v Altoni in v Königsbergu, ker se je za razstavo pojavilo veliko zanimanje. Družba, ki prireja razstavo, prosi vsa prizadeja podjetja, da mu pošljejo kolekcijo svojih najlepših in najnovejših plakatov. Pošiljki se mora priključiti naslov tiskarne, kakor tudi umetnika, ki je plakat sestavil, ker so ti podatki potrebni za sestavo razstavnega kataloga. Družba prosi, da se ji po izvršeni razstavi brezplačno prepušijo vsi razstavljivi plakati. Plakate je poslali do 15. jan. 1930 našemu konzulatu v Frankfurtu na M., Hanauerlandstrasse 185, ki jih bo predal proti imenovanju družbi za brezplačno razstavitev.

Dunajski Wacker v Ljubljani

Za zaključek nogometne sezone je preskrbela SK Ilirija sportno senzacijo prvega reda. Posrečilo se ji je osigurati gostovanje profesionalnega moštva dunajske 1. lige Wackra, ki bo danes ob 14.15 igral s svojim kompletnim 1. moštvom proti Iliriji. Naši sportniki bodo prvič imeli priliko občudovati igro nogometnih profesionalov in to enega najboljših zastopnikov po vsem svetu znamenite dunajske šole. Wacker je tipičen zastopnik te šole, ki se odlikuje po svojih tehničnih finasih in duhovito zamisljenih taktičnih manevrih, polnih duhovitih domislekov in presenečenj.

Wacker igra v dunajskem prvenstvu veliko vlogo in je posebno dober v internacionalnih nastopih. Naj omenimo le velike uspehe na njegovih turnejah po Švedskem, Italiji in Romuniji. Največji uspeh letošnje jeseni pa je brez dvoma zmaga nad prvakom Českoslovaške, znamenito Slavijo s 3:0. Ta zmaga je tem večjega pomena, ker je bila izvojevana v levjem brlogu, v Pragi.

Moštvo Wackra sestoji iz povprečno zelo mladih igralcev, ki so pa po veliki večini že vsi nastopili v dunajski reprezentanci, 5 igračev pa opetovano v državnem timu. Najpopularnejši je brez dvoma dunajsko čudo — Horvath, rekordni avstrijski internacionalc in eden najboljših nogometašev na kontinentu.

Ilirija, kot vodilno moštvo Slovenije ima težko nalogo. Po manj težkih srečanjih z domačimi moštvi, bo morala prestati ognjeni krs z renomiranim profesionalnim nasprotnikom, ki obvlada vse pogoje nogometne taktike in tehnike do popolnosti. Nastopila bo v svoji momentano najjačji sestavi in bo storila vse, da čim častneje zastopa naš nogomet in belo-zelene barve.

Upamo, da bodo prijatelji sporta znali ceniti veliko žrtve Ilirije, ki se ni ustrašila ogromne materialne žrtve in rizika, da nudi našim sportnikom priliko občudovati res prvovrsten nogomet. Tekma se vrši ob vsakem vremenu na igrišču Ilirije, ki je kljub snegu v jako dobrem stanju. Fotografije Wackera so na vpogled v izložbi trgovine Magdič.

Iz klubov

Članstvu SK Ilirije! Odbor SK Ilirije obvešča vse članstvo, da so za jutrišnji tekmo proti Wackru uknjene vse članke ugodnosti pri vstopninah. Vodstvo kluba je primorano k temu koraku radi izredno visokih režijskih stroškov, ki so zvezani s to tekmo ter upa, da bo članstvo pravilno razumelo ta ukrep. — Odbor SK Ilirije.

SK Ilirija (Hazenja sekcija). Danes dopoldne ob 11 trenin na igrišču za vse igralke. Prosim točno in vse. — Načelnik sekcije.

Sportno drsališče odprto. Z večerajšnjim dnevom je bilo odprto sportno drsališče Ilirije. Sezonske vstopnice se bodo izdajale danes od 9.30 do 11 in od 16 do 17.30. Dijkami se bodo izdajale sezonske vstopnice samo proti predložitvi dijaških izkaznic, članom pa proti predložitvi članskih izkaznic, iz katerih mora biti razvidno, da je članarina poravnana do konca leta. — Uprava drsališča.

SK Ilirija (iz tajništva). Prva seja novega odbora se vrši v ponedeljek, 23. t. m. ob 20. uri v zadnji sobi restavracije »Slon«. Vsi gg. odborniki se naprošajo, da se udeležijo seje točno in polnoštevilno. Tajnik I.

ZIMSKI SPORT V MARIBORU

Zimsko sportni odsek SPD Maribor priredi za Božič na Pohorju tri smučke tečaje. Tečaj za začetnike se vrši od 25. decembra do novega leta. Vodstvo tega tečaja je v rokah inž. Rungoliera in poročnika Ogorelca. Sestanek vseh udeležencev je dne 25. decembra popoldne pri Mariborski koči.

Drugi tečaj se vrši za že izvežbane smučarje pod vodstvom G. Tavčarja iz Ljubljane na Klopnem vrhu. Sestanek smučarjev pri koči na Klopnem vrhu dne 25. t. m. Dne 28. decembra dospo na Klopni vrh znani trener inž. Hausen, ki bo vodil tečaj za že izvežbane smučarje Tavčarjev tečaj bo trajal 8 dni, tečaj inž. Hausena od 26. decembra do 6. januarja.

Mariborska koča in tudi koča na Klopnem vrhu sta jako dobro oskrbovani ter razpolagata z dovolj toplo zakurjenih sob.

Napovedani smučki tečaj I. SSE Maribora se je preloži na poznejši termin in se bo v januarju vršil pri treh ribnikih.

Ker je po najnovejših vremenskih poročilih zapadel po vsem Pohorju visok sneg, je upati, da bodo za božične praznike mariborski sportniki v velikem številu pihotili na Pohorje.

Zimsko sportna podzveza je imela včeraj svojo prvo odobrovo sejo in so bila predložena popravljena pravila v celoti sprejeta.

MEDKLUBSKO PRVENSTVO DRAVSKE BANOVINE V TABLE TENISU ZA L. 1930.

Po odobritvi medklubskega odbora table tenis saveza v Zagrebu, priredi SK Mura v Murski Soboti dne 5. in 6. januarja 1930 table tenis turnir za prvenstvo Dravske banovine. Tekmovanje se deli:

Tekma tročlanskih moštev vseh klubov teritorija Dravske banovine, kateri gojijo table tenis, brez ozira na to, dali so vključeni v sedanjem savezu ali ne. Tekma se vrši po sistemu na točke. Prijava obvezna, prijavnine za to kategorijo ni.

Single in double prvenstvo Dravske banovine v table tenisu za leto 1930.

a) Single za moške, b) single za dame, c) double za moške, d) mixte double. Tekma se vrši po cup sistemu ter se je smejo udeležiti verificirani in neverificirani igralci kateregakoli kluba države. Prijavnina znaša: za single Din 10 za osebo, za double Din 20 za par.

Prijave je poslali na naslov: Nemec Liudevit, Murska Sobotna, Aleksandrova cesta, najkasneje do 2. januarja 1930, ker se poznejše prijave ne bodo upoštevale. Tekmovanje se prične dne 5. januarja 1930 ob 10 dopoldne v dvorani Sokolskega doma.

Ta turnir je tem večjega pomena, ker ima namen zbližanja in spoznavanja vseh ljubiteljev tega lepega sporta ter stremi za tem, da vzbudi tudi pri nas zanimanje za to sportno panogo, da jo dvigne na ono višino, kot je v ostalih kulturnih državah. Obeta se nam radi velike konkurence zelo ostra borba, kar nam jamčijo številne prijave naših ping-pong igralcev — med drugimi je že igral v sodelu z prvakom Zagreba ter prvoplasirani igralci table tenis turnirja SK železničar v Zagrebu. — Po zaključku International Table Tennis Federation a se sme igrati na turnirju samo s »Tema« žigami.

MOTOCIKLISTIKA

Kaj je Dirtrack-Racing? V sportnem življenju se je pojavila v slovenski zopet nova tučka »Dirtrack-Racing«, ki jo bo treba predstaviti, kadar se bo pri nas razvil tovrsten sport. Kakšen je ta novi sport? To ni nič drugega kakor motociklistična dirka na posebnih dirkališčih, posutih s pepelom. Neznani je še pri nas ta sport, ki je nastal pred dvema letoma v Avstraliji, toda je vsled svoje zanimivosti kmalu prišel v Anglijo, kjer se je jako razširil. Letos šele je prišlo to dirkanje tudi v ostalo Evropo, predvsem v Nemčijo.

Nekaj posebnega so te dirke in vsak že tako razvijen sportnik bo pri teh tekmovalnih gotovo zadovoljen. Tu je namreč mnogo videti, kajti ni lahko in brez nevarnosti voditi motorno kolo na dirkališču, ki ima ovalno obliko in je komaj 400 m dolgo. Preostri ovinki so za vsakega trda preizkušnja, ki jo premeta le najbolj izvežbane dirkače. Zavoji na dirkališču so le malo ali nič dvignjeni, kar sili vozača, da na vsakem ovinku pomaga opretno tudi z nogo motociklu v pravo smer. Dirkališče je posuto s pepelom. Motorno kolo naide na takem zemljišču dovolj opore pri svoji hitrosti

na kontinentu. Igra v napadu v notranjem triu. Od ostalih internacionalcev naj omenimo še: sijajno desno krilo Danisa, enega najboljših tehničarjev Dunaja; najboljšega strelca na Dunaju, levo zvezo Walzholerja, krilca Dumserja, katerega glavna odlika je naravnost neverjetno sigurno dodajanje ter z mačjo gibčnostjo obdarjenega vratarja Carta. Od ostalih igralcev so posebno znani levi branilec Je-strab, sijajen v igri z glavo, srednji krilec Uher ter fenomenalni dribler Tax, ki igra levo zvezo ali krilo.

Ilirija, kot vodilno moštvo Slovenije ima težko nalogo. Po manj težkih srečanjih z domačimi moštvi, bo morala prestati ognjeni krs z renomiranim profesionalnim nasprotnikom, ki obvlada vse pogoje nogometne taktike in tehnike do popolnosti. Nastopila bo v svoji momentano najjačji sestavi in bo storila vse, da čim častneje zastopa naš nogomet in belo-zelene barve.

Upamo, da bodo prijatelji sporta znali ceniti veliko žrtve Ilirije, ki se ni ustrašila ogromne materialne žrtve in rizika, da nudi našim sportnikom priliko občudovati res prvovrsten nogomet. Tekma se vrši ob vsakem vremenu na igrišču Ilirije, ki je kljub snegu v jako dobrem stanju. Fotografije Wackera so na vpogled v izložbi trgovine Magdič.

vožnji. Vsak vozač ve, kaj je to voziti s preko 60 km brzine na zavoju, ki je le malo dvignjen in ki ima radij le kakih 30 m. Zadnje kolo kar zdrsi preko pepela in velikanski oblak prahu za njim. Lepa je taka slika in če je še vozač dober, imajo gledalci obilo užilka. Zato ni čuda, da se je to dirkanje že tako razširilo in da si je pridobilo mnogoštevilno hvalečno publiko. Dirkanje izgleda seveda veliko bolj nevarno, kot je pa v resnici. To nam potrjuje tudi dejstvo, da je v Kölnu neki dirkač v enem tednu treniranja na taknem dirkališču padel 141 krat in niti enkrat se ni resneje poškodoval.

Pa še en vzrok je naglemu razvoju tega sporta. V vseh omenjenih državah je večinoma vlada prepovedala hitrostne motociklistične tekme na državnih cestah. Vzrok tej prepovedi so bile številne nesreče, ki so se dogajale pri takih dirkah. Motociklisti so zato iskali načina, kako vendar bi obdržali v programu še hitrostno dirkanje. In kakor nalašč je nudila Avstralija s svojim Dirt-track-Racing nekako nadomestilo. Publiko je pri teh dirkah zavarovana, kajti štiti jo močne ograje, ki so napravljene na takih dirkališčih.

Ali moremo priporočati ta sport? Res je sleer, da morajo imeti vozači mnogo sposobnosti in dovolj poguma. Res je, da ima povsod ta sport veliko prijateljev in da ga čaka velika bodočnost. Vendar pa to dirkanje nima s pravim sportom ničesar skupnega.

HOCKEY.

Nemška državna reprezentanca — Zapadna Nemčija 6:3 (3:2). V Kölnu se je vršila zadnja treninška tekma nemške drž. reprezentance, ki je nastopila proti reprezentanci Zapadne Nemčije. Državno moštvo je neoporečno igralo, posebno napad je srečno izbran, kajti njegova igra je zadivila gledalce. Z rezultatom 6:3 je podlegla sicer izvrstna Zapadna Nemčija. Sedaj odpotuje nemško državno hokey-moštvo na mednarodni turnir v Barcelono, o čegar podrobnostih pa smo že poročali.

NOGOMET.

Poraz Arsenala. Londonski sporti — Zlatujejo, ker je njih največji ljubljenelec vseh lond. klubov — Arsenal — podlegel s 4:1 napram Sheffield United. Navzočih je bilo preko 20.000 gledalcev.

Dunajski Slovan je prejel vabilo od praške Sparte in Bohemians za igranje nogometne tekme v Pragi. Gotovo se je to zgodilo radi tega, ker je Slovan pred kratkim gladko premagal drugoplasirani dunajski klub Rapid s 3:0.

Belgija se je definitivno odločila, da bo sodelovala v boju za zapadno-evropski pokal. O tej prireditvi smo že poročali. Sodelovalci naj bi v tem tekmovalju Španca, Francija, Portugalska, Luksemburška in Belgija.

Zenski nogomet na Francoskem se že nekaj let čvrsto drži. Veliko je seveda ugovorov, vendar niso mogli preprečiti, da letos tekmuje 11 ženskih nogometnih klubov za prvenstvo. Pravila ženskega nogometa so sicer prikrojena nekoliko ženski naravi, vendar igra kljub temu ni izgubila veliko na svoji ostri.

Prvi zmagonosni nastop Kanade. Na svetovnem tekmovalju v hokeju na ledu bo zastopana Kanada po moštvo kluba Toronto. To moštvo bo pred tem svetovnim prvenstvom odigralo neka, tekem v Evropi in sicer le z najboljšimi moštvi raznih evropskih držav. To kanadsko moštvo je ravnokar prispelo po hudih viharjih v Anglijo in je nastopilo prvič proti moštvi British Ice Hockey Association. Kanada je zmagala z 8:2. Pri angleškem klubu je igralo več Kanadcev, ki so naseljeni v Angliji. Mor-da bi vsled tega lahko trdili, da je pravzaprav to bila tekma med Kanadčani samimi. V ostalem pa je bilo moštvo Kanade izredno hitro in odločno. Izgleda, da bo Kanada tudi letos brez večjega napora osvojila naslov svetovnega prvaka.

LAHKA ATLETIKA.

Nova italijanska zvezda — Facelli. Svetovni prvak Taylor (Amerika) je leta 1923 v Parizu rabil za 400 m leso izvrsten čas 52 sekund. Do danes mu še nihče ni mogel blizu. Sedaj pa je Taylor dobil resnega tekmeča v Italijanu Facelli, ki hoče doseči še boljši čas in si osvojit svetovno prvenstvo v teku na 400 m leso. Pred kratkim je dobil Facelli od ministra Turati-ja brzojavko: »Rekord morate doseči!«

Ni dvoma, da je Facelli sposoben tej ministrov-ji žeji ustreči, kajti v zadnjih dveh letih je dosegel krasne uspehe in se razvil v prvovrstnega tekača. Ze na olimpijadi v Amsterdamu je bil on nada in up Italije, vendar pa tedaj ni razpoagal z zadostno rutino, da bi mogel konkurirati tam zbranim svetovnim prvakom. Facelli je bil na zadnji olimpijadi v finalu na 400 m leso četrti. Pred njim so prišli na cilj Angež Burghley in Amerikanca Cuhel in že imenovani svetovni prvak Taylor. Facelli je pričel trenirati sedaj z vso voljo in je vsak večer napravil mnogoštevilne poskuse v teku na 400 m leso. Posledica je bila, da je povečal hitrost teka in da je celo v teku 110 m leso dosegel lep čas.

Z letošnjo lahkoatletsko sezono pa je Facelli pri svojih nastopih vidno napredoval. Junija je v Milanu rabil samo 54¹/₁₀ sekund. Potem se je udeležil angleških tekmovalj in je s 53¹/₁₀ sekundami dosegel prvo mesto v teku na 400 yardov, pri tem seveda pa je prehitel znanega angleškega lorda Burghleya. Na internacionalnem meetingu, ki se je vršil avgusta, je izboljšal svoj čas na 53¹/₁₀ sekund. Septembra je v Bologni na italijanskem prvenstvu rabil le 53 sekund in v Parizu celo le 52¹/₁₀ sekund. Pred kratkim je seveda poskusil doseči v Bologni svetovni rekord, kar se mu pa ni posrečilo, kajti rabil je za to 52¹/₁₀ sekund. Prav gotovo pa bo spomlad dosegel Facelli ono, na kar se že danes veseli vsa sportna Italija, svetovni rekord na 400 m leso.

Lojz Kraigher: Na fronti sestre Žive

Drama v treh dejanjih. — Tiskovna zadruga v Ljubljani.

Po dojem časa se je oglašil spet Kraigher; kakor vse kaže, ga je zvalil oder: »Školjke«, »Unetnikova trilogija« — »Na fronti sestre Žive« — same odrske stvari po »Kontrolorju Škrobčarju«. Kar je trela najprej ugotoviti, je, da je ostal Kraigher sam sebi zvest in svojemu posebnemu polju: spopemu, če hoče vzeti fiziološko, erotično, če ti bolj uga, a psihološko. Kakor da je našel os, okoli katere se vse ostalo suče in je ni stvari na svetu, ki bi mimo te obstajala sama zase in neodvisna. Kakor krt se je zaril Kraigher v to-e vojno, a brezštevilišnim rovom v katero koli smer odprto zemljo.

Rojnik, zdravnik v vojnem lazaretu, ki je poln življenjske sile, odpadnik od vere v družino in v možnost družinskega življenja, se zaljubi v mlado, bujnega življenja prekipelavo sestro Živo. Že to, ki je deset let trpi radi njegovega odpadništva in je postala v tem času po svoje zagrizena v misel, da ji je dolžnost, za vsako ceno ohraniti vsaj otrokom očeta, če ne more sebi moza, kar bi seveda najraje, ga ne veže več noli ena vez. Niti trije otroci ne; najji je treba le način, da jim bosta navzlic vsemu ohranjena oče in mati... vse drugo je od muh. Krčevito se on drži Žive, ki jo blazno ljubi — e, simbola ne vidimo prav v tej stori, ki hoče biti in je n a z o r n a; zato vidimo mi, ki sledimo poteku drame, Živo obrabljeno, Rojnika navečičnega in spet vnovič Žive iščočega... Toda tako daleč nam Kraigher ne pusti z mislijo. Rojnikova žena Pavla, odločena, da napravi samoti konec in tvegač vključ v njegovo stvarilo, priro odkritja sinu flarantni, ni računala z besno in brezdušno Rojnikovo jezo, ki jo v tistem trenutku s pestjo podr na tla — in ker je močan, da je kaj, ji z udarcem konča življenje. On v zapor, ona na mrtvaški oder, tretja — ali prva — v sramoto in obup.

Tako je ogrode Kraigherjeve drame. Osebe so resnične in iz življenja. A kaj nam to hasne? Dejanje: Rojnik — dvakrat zaljubljen: enkrat ko zahiteva — v prispodobi — svobodo za svojo ljubezen magari preko trupla svoje zakonite žene (preko trupel otrok edino se brani), drugič, ko je iz te-a prispodob o truplu žene urednic in pade v roke posvetni pravici.

Kritiki »Školjke« so hvalili v tistem komadu Kraigherjevo analizo spolnega vprašanja in dejali, da je njegovo delo že s tem doseglo vrednosti, ki mu prisojajo, da si na vprašanje popolnega odgovora ni dal. V »Fronti sestre Žive« imamo spet nekaj take analize po'g živahnega, razgibanega dejanja, ki smo ga gori označili v osnovni črti: razpravljanje med Rojnikom in Pavlo v drugem dejanju, kjer se izkaže, da sta dva svetova in da ni zveze med njima in je radi prirodne Rojnikove svobode-željnosti tudi biti ne more. Dvovogor je izpeljan sicer nekoliko šitko, ker je edini argument, ki ga polaga Kraigher Pavli v govor, cerkvena, družbna

in pravna dogma, dočim je Rojniku dal dramatično močnejši in učinkovitejši zanos v pripovedi nebrzdane svobode; ki pa dvovogor je vključ vsemu idejna utemeljitev sledeče nago odigrane drame, katere konec je splošno razsulo. Značilno je, da pade problematično vprašanje otrok nerešeno pod mizo.

Je-li v tej igri, ki nam kaže glavnega junaka od začetka do kraja v afektu in tako rekoč neodgovornega za svoje početje, res kaj človeško vrednega, kakor trdijo poznejši kritiki, da je »Školjka« človeško vredna? Mislim, da je v tem pogledu nova Kraigherjeva drama, ki prepušča spoznanje in končni efekt gledavcu, bolj pomanjkljiva in... manj človeško vredna. V sami fotografiji, ki je odraz trenutka, kakor je Kraigherjeva drama tudi le epizodna, ker ji manjka široke zasnovanosti in pred vsem nekega jedra, iz katerega bi sijal zmisel tega odlomka, ki ga na odru vidimo, ne moreš podati vsega človeka. In Kraigherjev Rojnik je v tistem žalostnem odlomku svojega življenja oduren, mrzel in neprikupe, dasi ga je priroda ustvarila prav za prav prikupega in topega.

Namenoma je Kraigher ohranil do konca v Rojniku to zadržanje. Zadnji hip, ko bi ga bil mogel rožkati drugega — pri slovesu od mrtve žene, tiste, ki jo je ubil — ostane »v tonu« tako mrzel, da te spreleti groza. Obšla me je misel: zakaj neki je Kraigher svojega junaka v tej podobi razkazal in mu na vse načine hotel pridobiti simpatije gledavcev: s tem, da je njegovo ženo naslikal brez tarv, v sivi obleki posvetnega paragrafa, zaponeto črno demo Pepro tako, da bi se moral ponizati pomesti Rojnik, če bi jo poslušal. Hrenovko kletuše in spietkarico — izdajnico, ranjene voake navdušene za dohtarja Konja — zakaj po silni napravljati Rojnika simpatičnega, ko ni? — Zato, sem preudrili, ker je simpatičen Kraigherju dohtar Konj — Rojnik, in je pri tem zaljubljenem mežljanju v tip pozabil biti nepristranski napram ostalim osebam, ki nastopajo.

Iz pomanjkanja nepristranosti izvira največja hiba Kraigherjevega dela: zapletitost v igri ni. Uloge so razdeljene in osebe tečejo druga poleg druge, ne da ti prišlo do enega samega prizora, do ene same dramatične fike.

Ker tu za to ni mesta, ne govorim o podobnostih, ki močjo zgornjo sodbo rododirajo; zadovoljiti se moram torej s tem-le splošnim vtisom: dasi vodi Kraigher svoje pero zelo spretno in spoznaš tudi iz tega de-a njegovo darovitost, verdar drama »Na fronti sestre Žive« ne zadovolji, ker na vprašanje, ki se zanj avtor od nekaj trudi, tu še manj odgovora dá nežo v nrejšnjih svojih delih. Še manj pa zadovolji uredniško, ker avtor tvarine ni obvladal vesstransko, marveč je prištelko po'zval je eno lice, druge pa napravil za lutke. s.s.

Don Karlos

(Premijera 14. in ponovitev 19. t. m.)

Schillerjeva »dramatična pesnitev« ima svojo veljavo bolj radi pesnitve same in bolj radi drznega in bleščavega puleta, kakor pa radi dramatične izoblikovanosti. V večletnem trudu je dozoriel v Schillerju idejni zanos in izoblikovale so se mu podobe, drama sama, sicer formalno zaključena, pa nikakor ni mogla izoreti. Pa čemu o tem po skoraj polstodletju? Njen pomen je, da je živa kljub vsem svojim napakam, kljub vsej enostranosti in zgodovinski krivdnosti. Iz nje govori razjarjeni genij, ki je velik tudi takrat, kadar je krivčen, zakaj ne ta in ta Filip, ki je bil zgodovinsko drugačen, ne ta Marki Pozo, ki ga ni bilo nikdar na svetu in ne oni tretji in ne četrti, ki jih je izoblikoval pesniški duh po svoji svobode željni ideji, vsi ti bi nam danes nič ne povedali, če ne bi bil Schiller vanje položil svojega genija, ki ni ničesar bolj ljubil kakor človeško svobodo in ni ničesar bolj sovražil kakor hlapčevanje. Don Karlos je iskrena izpoved in je v vsej svoji krivdnosti pravična in resnična — ker je dosledna po i deji. Kdor to razume, mu ne zamere niti Dominga, dvorsko laksnega vselega Filipovega spovednika, in žalost radi njega je prav tako odveč, kakor je nesposabna smeh nekega dela občinstva — kajti edino prirodno čustvo ob njem je srd in to je tudi Schiller hotel. Sicer pa za delom stoji nič manjši kot Shakespeare; po osnovni motivih in izvedbi je to povrh še pesnitev »Sturma in Drang«, z eno docela schillerjansko označbo ljudi, z angeli ali pa s satani. Saj ne gre za ljudi, gre za principe in ideje, ki s a pravzaprav samo dve: svoboda in tiranstvo ali človečanstvo in satanstvo. Zato mu vso dramatičnost, ki stoni na izključni in-trigi, radi odpustimo, ker poslušamo samo njega.

Prav iz zgoraj navedenega je ta pesem neumrljiva in je v nekih dobah naravnost sodobna. Ne moremo tajiti, da bi tam Don Karlos, ki smo ga šele po zaslugi iniciativnega režiserja Cirila Debeveca šele zdaj dobili (v prevodu Fr. Albrachta), danes ne povedal vsega tega, kar ima najboljšega v sebi — marsikdo si je Dona Karlosa že davno želel, saj nalaga gledališču težkih in hvaležnih nalog in živo govori tisti jezik, ki ga zahteva Schiller od odra »kot moralne ustanove«.

Režiser Ciril Debevec je to delo, ki je scenično zelo razdrobljeno in za katerega je prav v smeri današnje gledališke prakse, pa tudi zaradi narave dela samega, velika nevarnost, da postane preveč reliefna retorika, tako izdelal, da ima čim bolj izražene prostorske in vsebinske globine. Ne najdem nobenega prizora, ki bi ga bilo treba pomakniti bolj v ozadje ali pa ga narobe postaviti bolj v ospredje. Retorika izrazljivega meša so stopila bliže rampi, dejanje pa je s tem, da ima svoje središče bolj v ozadju, dobilo možnost, da se razgiblje tudi v diagonalni ali pa se razplete učinkovitost statične simetrije. Taki so zlasti večji prizori s kraljevim spremstvom, dalje prizori: kralj in kraljica, Eboli in Karlos in nastop inkvizitorja. Poudariti in oceniti je treba, da smo prav za prav prvi pri Donu Karlosu v prav veliki meri čutili učinkovitost nastopanja iz globine. Tako je Don Karlos skoraj s samo izrabo prostora in s pomočjo okusne, resne in rezervirane scenerije g. Ivana Vavpoiča, posebno pa z močjo izdelane in zmiselnog poudarjene besede in dobre igre dosegel uspeh. ki je naši drami v čast. Nastavno vlogo je igral g. Jan, ki je čuvstva ljubezni do kraljice, mržnjo in upor, proil četu, človekoljubnost, mladeniško ognjevitost, neizkušnost in plameno drovitost znal urediti v jasno usmerjen značaj; nič problematičnega ni bilo na mladeniču, ki trindvajsetleten trpi, da se sni ni storil za večnost. Mnogočrtno čuvstev ima v Janovem Karlosu samo en obraz: idealni vladar prihodnjih vekov in je protipodoba sedanjega tiranskega vladarja. Prav zato je tudi Levarjev Filip poenkratna schillerjanska podoba. Dočim Janov izraz Karlosa gre iz mladeniške enostavnosti in se pne kivišu do najvišjih zvezd in rotli nebo in četa, se ob vseh prevarah in udarcih vedno prelomi v najglobljo resničnost, v bolesto hamletsko tipanje po notranjosti sveta — v koli-

kor to dopušča Schillerjev uporniški pašos, toda Filip, ki govori docela isti jezik, raste iz temnih tal, od tam, k'er je vse strahoten zakon in se zde vsi računati plačljivi samo s smrjo ali samostansk ječo. Iz teh mrkih tal je vsak dvom tem bujši in masčevalna strast, ki je sicer zatirajelo, prepiši in postave, tem grozejša. Tiran vlada po božji milosti, pa ko se prelomi, tudi v božjem imenu, in preko Boga — a sumo kadar vlada, kadar je človeški, je majhen in nam enak, zato nas tudi gane. Te poteze so v Levarjevem Filipu zadržano močjo nabrane do napetosti, ki venomer nekam preži, dasi sam misli, da je miren. Prenageljo ga v dejanjih drugi, ki mislijo, da mu ustrezajo, a mu samo bremene vest. Levarjev Filip je iz enega kosa, cel in močan. Kraljica ge. Saričeva izraz dovršene oblikovne kulture in srčne emike. Umirjena postrež barv in harmonija rahle zunanje igre nam prinaša polno odrsko pečobo. Velika je ob nji tudi ga. M. Vera kot višja dvornica. To je res dvor — kadar pastopi, naj spregovori ali naj se tih pojavi v ozadju. Tu se vidi, da tudi majhna vloga v nekaj velikega igra vca postane velika. Ostali dve dvornici dobro igra ga. Medvedova in g. M. Danilova. Princeza Eboli ge. M. Danilove je podana učinkovito in sigurno, v prizorih s Karlosom pa so končni prizori močnejši kot prvi.

Končno, končno...

do'go je »kralj«, šele po mnogih razočaranjih je našel »adovo«... Ako gleda se v oledalu — isto zadovolni z izledom Vasge ob aza Vasge vrata, vas h rok — tedaj je čas, da vz. moto Fellerjevo Elia-Creme-pomalo! Zjutraj in zvečer nama-zati malo te d. agoceno lomade — in že nisi d. nje a d. e. Vam pokaže znake spremembe. Koža postaja bolj s oža, kot v ržen m hica, kot lila bela; solnce peče, dišaji, rdeča in razočkana mesta izgi ej.

A za laso — očno F. llerjevo Elia-pomalo — za ras. las, ki odsr njule prihi j. prepred z padanje las in p. egzodaje osv. etje.

Po pošti 2 lenc. ene, ali po 1 lenc. vake Elia-omade stane 40 Din franco. če se donar vpoji. naprej: po pov-zetju 50 D. n.

Elia-mila zdravila in lepot. v 7 vr. tah: m. l. z. liličnega m. k. liličnega kremo, z rumen. ka. glicerino, borakovo, katranovo in za britje.

Po pošti 5 k. m. Elia-mila na l. b. r. stane 12 Din franco. če se donar vpoji: po povzetju 62 D. n. Elia-dont, dobra sobna past. 1 tuba Din 3.80.

Dan za d. nem. negujte te. o. Elia-prepar. ili

To pomaga!

Dobiva se povsod! K. er no, izvolite naročiti na-pavnost pri

EUGEN V. FELLER, lekarnar, STUBICA DONJA, Elia-trg štev. 131.

INSERIRAJTE V »SLOVENCU«!

Princezo Eboli je 19. t. m. igrala kot gost mlada, a zelo nadarjena učenka zagrebške gledališke šole goč. Bolterjeva. Igralka kaže odlične naravne darove in tudi že precejšnjo igralško kulturo. Kljub temu, da se ji vidi, da se začetiški znaki, je svojo vlogo v dikeji — ki se je deloma že bolj prilagala izrazu celotne igre — dovršila odlično, v prizoru s Pozom pa je bila prav na višku. Ze prej bi bilo omeniti markija Pozo g. Kralja. To je bil Pozo, kakor si ga mislimo danes — ni šel docela v Schillerja, ker bi bil sicer res samo fant. Pozo je danes že realnost, zato je bila njegova umirjena igra, njegov govor, ki je le lupatam prekipel, pravi odhiz za igro in izklesana misel. Albo ga. Skrbniška bi primerjal stvaritvi go. M. Vere. Malo, pa vse izela, vsak korak ves človek, teman, grozen, strahoten. O Domingu g. Gregoripa sem imel ob premieri slabše mnenje kot pozneje, a zdi se mi še vedno, da ta sila nevarna oseba uhaja na nekaterih mestih, morda nehoti, z odra k občinstvu. Veliki inkvizitor g. C. Debeveca je v maski in igri izrazil, v govoru pa skoraj preizrazil; zdi se mi nekoliko preveč nargan, toda tudi njegova figura je že bolj izgorela kot pri premieri — dasi so mnogi igralci, zlasti glavne osebe že nekoliko popustili. Ne daje, da se igra razleze in da nam ena najboljših naših predstav doživi običajno usodo. — Ostali manjši igralci so bili na mestu in so z uspešno igro pripomogli igri do zvešega uspeha. Pri premieri so prešli igralci, zlasti g. Jan in ga. Saričeva obilo čevlja — pa tudi grč. Bolterjeva je bila deležna za svojo prvo igro mnogega priznanja in čevlja.

Koča pod Korenom

22. XII. 1869: Uredniku Vrta in Angeljka: 22. XII. 1929.

Samo šestdeset vrstic mojega pismenega formata, samo šestdeset preprostitih vrstic naj mu zapilem v spomin in v slovo letom, ki so minula ne brez sadu in blagoslova, kar je pokazala zlasti njegova vzgojna knjiga »Oroke«.

Pod Korenom, kjer korenini naša divna Gorenjska z vneem visokih gor in z viri bistrih voda; Pod Korenom, pod enakozvanim prelazom čez Kranjsko na Koroško stoji idilična koča: »Devsova«. To je Tadejeva. Notranost njena je morda edina te vrste v Kranjski gori in daleč naokrog. Da je koča še manjša, bi jo pobral in nesel v muzej in bila bi značilen spomin naših gorenjskih starin in korenin.

Koča so nazbija že v zaton in zares škoda bi jo bilo, če bi morala nagniti svojo streho v razvaline preteklosti in pozabnosti.

V tej koči se je rodil sedanji urednik Vrta in Angeljka: stolni kanonik Jožef Vole. Urednik Vrta in Angeljka stoji ob tih dveh listih kot skrben varih in vrinar že od leta 1902. Od tega leta se so šli vsi spisi teh dveh mladinskih listov skozi njegove roke. Kot sodrnik pa je bil Vole pri Vrta se pod Tomšičevim uredništvom.

Kje je dobil Vole to vzrajno ljubezen do Vrta in njegove mladine? Najprej tam v domači Devsovi koči, kjer je živila ševljina družina bratcev in sestrice. Drug ob drugem so se vzgajali in likali kakor v Savi kamen ob kamnu, dokler ne obstane izlikan na Savskem bregu.

In ljubezen do mladinske pesmi in proze? Komu se ne bi rodila ta ljubezen tam pod romantičnim Podkorenjskim prelazom? Na tisti zeleni pastirski trati, kjer se čreda ne more skriti pred pastirjem; ob tisti tokavi z biserim mrzlim studencem in s sanjarim in vedno vedno delavim mlinom! Visoko nad trato pa se brči modro nebo; visoko sicer, vendar je bližje in nižje pogreznjeno nad Podkorenjsko vasjo nego drugod. V ospredju pa stražijo armni vrhovi bližnjih in daljnih planin. To je kraj, ki mora pesnika roditi ali v pesniku vzbuditi pesem. Tam se je mogel roditi tudi urednik mladinskega in delinskega lista.

Težko je Gorenjcu, najgoršemu Gorenjcu, če ga predstavite na Dolensko, pa bodi še tako vabljlva Dolencova pesem: »Pridi se gret, mrzel je led...« Gorenjcu se bo vedno težilo po Gorenjski. To domotože raste z leti in je v sivih letih naraslo v največjo silo hrepenenja po sivih velikanih tam daleč na Gorenjskem.

Kot mlad kaplan je bil Vole iz Križev pri Tržiču prestavljen v Ribnico na Dolenskem in potem kot župnik v Velikih Poljanah, kjer je zgradil novo župno cerkev svojemu zavetniku svetemu Jožefu. Ali vse to: lepa cerkev in hvaležno ljudstvo: ga ni moglo zadržati, da ne bi uhajal in ušel nazaj

na Gorenjsko. Najprej na Rova pri Kamniku, kjer je župnikoval 17 let v blagor župljanov, modro in previdno, kakor se spodobi v župniji svete Katarine, modre device in mučenice, kateri zadnji pri-devnik ni bil v njegovem pastirovanju brez poudarka in brez pomena zanj.

Sveta Katarina ga je na žalost župljanov po-alala svetemu Nikolaju v ljubljansko stolnico za kanonika po smrti Jožefa Erkerja. Tako, da je spet Jožef zavzel Jožefovo mesto. Vendar tudi to, kar bi se komu zdelo višje in višje, ni močno dovolj, da bi prevzelo in zadušilo kilc po Gorenjski, tega ni moglo storiti.

Vsako leto ga srce žene in prižene v Kranjsko goro, Podkoren, v Rateče. Da, v Ratečel V Ratečah pri gostoljubnem župniku Lavčičarju je našel svoj drugi gorenjski dom; dom, ki ga mu je v zadnjih preteklih letih še bolj osladil s svojim počitniškim obiskom prijatelj Janko Kremenšek in deloma zadnje leto tudi ogrenil s svojim nepričakovanim od-hodom v večnost.

Zakaj omenjam te domačnosti?

Prvič zato, da pokažem, da se iskrene domačnosti sploh ne dajo dopovedati, ne opisati. Drugič pa zato, da dokažem, da mora imeti vsaka duša za olajšanje svojega dela in življenja gotov »solamen humanitatis«. In kaj je lepši solamen humanitatis za vsakega, zlasti za duhovnika, nego plemenito pri-jateljstvo in ponosne planine?

Tako morem ugovarjati Volčeve svestost in ve-drost, njegovo ljubezen do mladine, njegovo po-žrtvovalno roko za uredništvo »Vrta« in »Angeljka«. Tako ugovarjam njegovo pastirsko postržljivost in vmeo v spovednici, na leci in pred oltarjem.

In če se koča Pod Korenom nagiba k svojemu zatonu, naj se doba njegovega življenja še davno ne nagne k svojemu večeru.

In še več bi rad zapisal. A dopolnjenih je namenjenih šestdeset vrstic in tudi šestdeset let je dopolnjenih. Pridita Vrta in Angeljka in plišta mu nova leta, mnoga leta! Gre tudi za vajin obstoj in razvoj. S. S.

Krasno, nadvse korisno božično in novo-lehno darilo. V založbi prodajalca K. T. D. (preje H. Ničman) v Ljubljani je izšla prav te dni knjiga, ki jo moramo nazvati prvenko v slovenskem slovstvu. Pisatelj spiritalur dr. Ciril Potcenič jo je nazval »Dobri Pastir«. S to knjigo smo dobili prvi, res vzorno sestavljeni pripomoček v našem jeziku za premišljevalno molitev na temelju življenja našega Gospoda Jezusa Kristusa in njegovih svetnikov. Začetek je storjen; veselimo ga. Drugi deli (kot nadaljevanje) bodo sledili. Knjigo bodo s pridom rabili ne le redovniki in redovnice, ne le duhovniki, marveč namenjena je tudi drugim osebam, ki jim je bila premišljevalna molitev doslej tuja. V knjigi bodo namreč našli tudi točno navodilo, kako se premišljuje. Če to no-vest na književnem trgu toplo pozdravljamo in jo vsestransko priporočamo, se zavedamo, da storimo veliko več, kot samo častnikarsko uslugo. —

Nadškof v filmu. Novi pariški nadškof Ver-dier je nastopil v zvočnem filmu. Narekoval je v aparat svoj nagovor na kanonika Raymond-a, taj-nika Katoliškega kinematografskega odbora. Pro-sil ga je, naj za slovo sporoči golemcem onih enaj-stih narodov v 74 seminarjih, katere je poprej nad-zoroval, v njegovem imenu sledeče: »Kakor tisk, je tudi kinematograf velika, grozna moč, ki lahko služi dobremu ali slabemu. Naj bo za vas film glas-nik resnice; iskrenosti in lepote. Naj služi veliki nalogi človeške vzgoje in mladino obvaruje navdu-šenja za nizkotne ideale. Takrat bo kinematograf sodeloval pri naših naporih za boljšo bodočnost in zaslužil bo naše popolno priznanje.«

»Zlikovci v fraku« v »Ljubljanskem dvoru« je prvi nemški film, ki naj bi svetu predstavil nem-ska komika a la Pat in Patachen — Beef in Steak v ulogah Segfried Arno in Kurt Gerron.

Oba sta vedno v denarnih zadregah. Končno se jima posreči z zvijačo pridobiti bogato teto, ki jima nasede, da denarno popravlja navidezne zablode svojega nečaka. Nezakonski otrok pa je le izmišljen. Dober svet pride prav in mala Kati (Kathy v. Nagy) rešuje situacijo. Vse se konča ugodno in Beef poroči malo Kati. Nekaj prav do-brih zamisli in zabavno humorističnih scen. Film bi bil le še prijetnejši, če bi izpadle nekatere ba-nalnosti.

Na lepše darilo za božič

Briljantni prstani, zlate mo-derne gravirane zapestnice, uhani, veržice, obeski, sre-brne doze, jedino orodje. Precizne ure »Schaffhausen«, »Omega«, ure budilke.

Velika izbira, oglejte si zalogo. Znaten popust

Ivan Pakiž, Ljubljana

Pred Škofijo 15

SALDA-KONTE
STRACE - JOURNALE
SOLSKÉ ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIZICE
RISALNE BLOKE
ITD.

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH
KNJIGOVEZNICA
JUGOSLOVANSKE TISKARNE
PREJ
K. T. D.
V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA 6
IL NADSTROPJE

Brezp. ačno
500 gramofonov

Velika pariška firma, zelo poznana po izvanredni kvaliteti svojih plošč in nenadkriljivi moči svojih aparatov, se je odločila v svrhu svojega razvoja v Jugoslaviji pokloniti po en gramofon prvi petsto-tini bralcev tega lista, ki bodo odgovorili točno na dolni rebus in bodo izpolnili naše pogoje, ki bodo poslani istočasno s odgovorom, so li izzebrani.

B d
Z b
S o

Izrežite ta oglas in pošljite ga z rešenjem in Vašim točnim in dobro čitljivim naslovom v kuverti na naslov

Etablissements Electra-Phono
Service Y 1; 1, Rue des Anglais
Paris, V. 2. France

Prva celotna izdaja!

Doktorja Francisa Prežarja
zbrano delo
Cena Din 40—, eleg. vezana Din 55—
Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

REMINGTON PISALNI STROJI A. PRELOG Ljubljana - Marijin trg Telefon 3456

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 150 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglase strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din. Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. Vsak oglaš treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovarjamo le, če je prilože na znamka. Čekovni račun Ljubljana 10 349. Telefon štev 2328.

Službe isčejo

Prodajalka

želi mesta v kaki trgovini na deželi ali v mestu. Event. dobi tudi koncesijo. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Marijina in poštna« št. 14.079.

Gospodična

ki je dovršila tri meš. šole, želi primernega mesta v pisarni ali kjerkoli. Event. gre v svrhu prakse par mesecev samo za hrano. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Prav pridna in poštna« št. 14.080.

Skladiščnik

elektro-radio-materijala išče mesta. Naslov pove uprava »Slovenca« št. 14.292.

Prodajalka

dobro verzirana v manufakturi, večja nemščina, išče službo takoj ali pozneje. Ponudbe pod »Zanesljiva moč« na upravo »Slovenca« št. 68.

Šofer in kočijaž

trezen in pošten, vojašine prost, išče službo. Naslov v upravi pod št. 14.375.

Kot učenka

v trgovini z mešanim blagom želi vstopiti boljše deklet, stara 16 let, z dovršeno meščansko šolo, najraje, kjer bi imela vsa oskrbo v hiši. Cenjene ponudbe na podružnico »Slovenca« v Celju pod šifro »Nastopim takoj 15«.

Službo določa

Stavb. delovodja

brezposelen, oče devetih otrok, prosi cenj. občinstvo za naročila stavb. načrtov in proračunov. — Interesentom dajem točna pojasnila v vseh stavb. zadevah. Naslov v inser. oddel. Slovenca pod št. 13.638.

Kontoristinja

s prakso, se sprejme za Ljubljano; zmožna naj bi bila strojepisja, stenografije in srbohrvaščine. — Ponudbe na upravo Slov. pod »Stalno mesto«.

Učenka

se sprejme v trgovino z mešanim blagom na Gorenjskem. Starost nad 15 let, pridna in poštna. Vsa oskrba v hiši. Ponudbe pod »Učenka« št. 14.276 upravi Slovenca.

Mizarskega vajenca

sprejme s hrano in stanovanjem v hiši Vidmar, Zg. Šiška.

Pristno angleško sukno

se dobi na ceni vedno v LEKSTILNEM BAZARJU Maribor - Veimiska ulica 15

Prodajalko

prvovrstno moč za trgovino meš. blaga, posebno izvežbana v manufakturi in železnini, iščem. — Ponudbe pod »Prodajalka« št. 14.269 upravi »Slov.«

Strojvodja

za žago s sedmimi polnojarmeniki, v Sloveniji — se išče za takojšnji nastop. — Oferte z oznako zahtev pod A. Šutej, Zagreb III., pošt. pret. 10.

Mesarsk. pomočnika

za izdelavo raznih mesnih izdelkov - sprejemem. Samo dobra moč. Nastop takoj. — Ponudbe pod »Samostojen« na upravo »Slovenca« št. 14.390.

Kotel za žganje

dve hladilni pripravi, za 120 litrov, skoraj nov poceni napredaj pri tvrdki Adalbert Gusel, Maribor, Aleksandrova c. 39.

Išče se deklet

vajena kmečkih del, posebno molžne in krmiljenja prašičev. — Prednost imajo Gorenjke. — Gallé, Zgornja Šiška št. 1.

Vajenca

za mesarsko in prekajevalsko obrt, poštenega in zanesljivega, iz dobre hiše, sprejme Franc Golob, mesar in prekajevalec - Ljubljana VII., Jernejeva št. 47.

Posredovaln. Plahuta

Ljubljana, mestni trg 25, se vkladno priporoča. — Preskrbuje dobra dekleta ter oddaja najboljše službe.

Majer

za kravji hlev z 2 ali 3 delavnimi silami, dobri molzec in čuvaj blaga, se sprejme pri graščini Turuš, pošta Ptuj, Slovenija.

Kovašk. pomočnika

sprejme Franc Kuhar, kovač, p. Dol pri Ljubljani.

Vzgojiteljico

iščem za vzgojo 2 letnega otroka brez matere. Biti mora večja v gospodinjstvu, popolnoma zdrava, lepega vedenja, stara 25 do 30 let in po možnosti Slovenka. V ponudbi naj kratko opiše svoje dosedanje življenje, dosedanje službo, priloži fotografijo in naj navede plačil. pogoje, pod katerimi je pripravljena nastopiti to mesto. Diskretnost zjamčena. — Ponudbe brez fotografije ne pridejo v poštev. — Ilja D. Velkovič, p. Mol - Bačka.

Trgovski vajenec

krepke postave, iz dobre hiše, s primerno šolsko izobrazbo, se sprejme takoj v manufakturo in špecerijsko trgovino. Ponudbe na Franc Oset jun., Vransko.

V trgovino

mešanega blaga se išče s 1. ali 15. januarjem zgovorna, čedna, mlajša prodajalka,

kuharica

in učenka

Ponudbe s spričevali, fotografijo in navedbo plače poslati na upravo Slovenca pod »Poštena marljivost« št. 14.390.

Pouk

Šolerska šola

L. obt. konc. Camernik, Ljubljana Donajska c. 36 (Jugoart). — Tel. 2236. Pouk in praktične vožnje

Denar

Katera oseba

bi bila tako dobrega srca, da bi posodila 5000 Din proti mesečnemu odplačilu po 500 Din in primernim obrestim poštenemu obrtniku? — Ponudbe pod »Pomoč otrokom« na upravo »Slovenca«.

Družabnika (co)

s kapitalom do 50.000 Din se sprejme v staro dobro vpeljano podjetje. Pogoji so: osebno sodelovanje, po možnosti trgovska izobrazba in zmožnost opravljanja pisarniškega dela. Ponudbe pod »Solidnost« na upravo »Slovenca«.

Dijaki

Sobico

išče akademski s 1. januarjem. Cenjene ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Januar«.

Stanovanje s hrano

se išče za dijaka petošolca real. gimnazije s 1. januarjem 1930 pri boljši rodbini v Ljubljani. — Ponudbe sprejema gospa Hanuš, Ljubljana, Gregorčičeva ulica 7.

Stanovanja

Oddam

v Ciglerjevi ulici dvosobno in enosobno stanovanje, čisto prenovljeno. Vselitev mogoča 1. januarja. Poizve se pri Rupret, Pod Ježami 7/I, Moste.

Odda se

s 1. februarjem 1930 eno dvosobno in eno trisobno stanovanje z vsemi pritliklinami (kopalnica) v sredini mesta. Prednost imajo stranke, ki plačajo pol leta vnaprej. Navesti poklic in število rodbinskih članov. Ponudbe na upravo lista pod »Solidna stranka« št. 14.344.

Podstreš. stanovanje

v novi hiši, soba in kuhinja, oddam s 1. januarjem 1930. Cena 300 Din mesečno. Naslov v upravi pod št. 14.431.

Soba

lepo opremljena, zračna, z električno razsvetljavo, se takoj ali s 1. januarjem odda. Naslov pri upravi »Slovenca« št. 14.420.

„POSEST“

Realiteta pisarna, dr. z. o. z. LJUBLJANA Miklošičeva cesta 4.

odda sledeča stanovanja:

Dvosobno, mesto, 500 Din. Dvosobno, Šiška, 600 Din. Enosobno, Šiška, 400 Din. Štirisobno, blizu Karlovske ceste, 1000 Din. — Štirisobno — komfortno, mesto, za februar, 1700 Din. — Dvosobno, kabineta, pritlikline, Rožna dolina, 650 Din. — Dvosobno, s podporabno kuhinjo, opremljeno, Šiška, 400 dinarjev. — Dvosobno, Rožna dolina, 600 Din. — Dvosobno, Pezigrad, 700 Din in 1000 Din. — Trisobno, center, 1800 Din. — Trisobno, blizu Erjavčeve ceste, 1600 Din. — Poleg tega več drugih stanovanj, blizu mesta in v predmestjih, sobe, lokali itd.

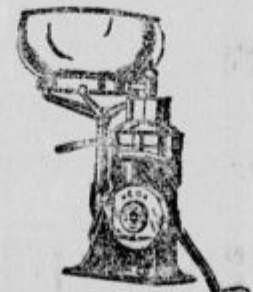
Vnajem

Restavracija

oficijskega doma v Ljubljani se odda v najem. Zaradi pogojev se dobi informacije pri upravi oficijskega doma.

Zastopnik

in generalni zastopnik! Lahko greste mirno h konkurenci, vseno pa ne smete pozabiti prevzeti moje zastopstvo enega milijon. šlagerskega predmeta, vladajočega na svetovnem tržišču. Fixplača in provizija. — »Omnia«, Miklošičeva cesta 14.

Prodajalce

za naše švedske posnematniško iščemo v vsakem kraju proti dobremu plačilu

„Tehna“ družba z o. z. Ljubljana, Mestni trg 25 / I

Mali oglasi v Slovencu
zajamčijo najpopolnejši uspeh

Posestva

Stavbišča za vile

pod Rožnikom prodaja Pokojniški zavod, Gledališka ulica 8/IV.

Pekarija s hišo

in z vsem inventarjem - dobro idoča - v sredi industrijskega trga, napredaj. Naslov v upravi Slovenca pod »Parcela« št. 14.035.

Zemljišče

ca. 6000 m², v Ljubljani, za glavnim kolodvorom - se prodaja. Resni kupci naj se javijo na oglasni odd. »Slov.« pod »Parcela«.

Hišo

dvonadstropno, z gostilno in trgovino v Mariboru, prodaja Zagorski, Maribor, Tattenbachova ulica 19.

Parovnik in žago

polnojarmenik, velepromet, prodaja Zagorski, Maribor, Tattenbachova ulica št. 19.

Posredoval. Zagorski

Maribor - Tattenbachova ulica 19, prodaja ugodno kmetije, hiše, žage, pekarije, graščine, gostilne.

Kupim gostilno

na prometnem kraju, če mogoče tudi s trgovino. Cenj. ponudbe je poslati na oglasni oddel. »Slovenca« pod št. 14.360.

Kupim

dvonadstropno vilo ne predaleč od centra Ljubljane. Posredovalec izključen. — Ponudbe na upravo lista pod »Gotočina« št. 14.421.

Parcelo

na Mirju, Trnovem ali pri Sv. Krištofu, kupim. Ponudbe pod »Parcela 10« na upravo.

Prodajam hišo

z opeko krito ter z velikim gospodarskim poslopjem, v dobrem stanju, sadni vrt ter njive 4 merne posesti. Poslovstvo je oddaljeno četrt ure od farne cerkve in kolodvora Stične. Cena 47.000 Din. Več se izve pri lastniku Jožetu Sadarju — št. Vid pri Stični.

„POSEST“

Realiteta pisarna, družba z o. z. LJUBLJANA Miklošičeva cesta št. 4

PRODA:

Hišo, trinadstropno, sredi Ljubljane, v celoti 18 stanovanj, 3-2-1 in 1 sobna stanovanja, kuhinje, pritlikline, elektrika, vodo, stanovanja deloma parketirana, 450.000 Din. Hišo, trinadstropno, prenovljeno, blizu šišenskega kolodvora, 1 štirisobno, tri dvosobna in 3 enosobna stanovanja, vrt, dvorišče, 320.000 Din. - Vilo, enonadstropno, novozidano, nedodelano, 700 m² vrta, Trnovo, 125.000 Din. — Hišo, enonadstropno, novozidano, dve dvosobni stanovanji, kleti, vrt, Rožna dolina, 185.000 Din. — Hišo, pritlikline, z urejeno pekarijo, skladišče, stanovanje, vrt, industrijski kraj ob Savi, 120.000 Din. Hišo, prvovrstno, trgovski lokal, 2 veliki skladišči, avtogaraža, primerno za eno grobo kolonijalno trgovino, tik kolodvora večje obsejne postaje, za 360.000 Din. — Vilo, enonadstropno, novozidano, dve trisobni komfortni, eno dvosobno stanovanje, lep vrt, krasna lega, Podrožnik, 300.000 Din. — Poleg tega večje število hiš, vil, trgovskih, obrtnih hiš v Ljubljani, na deželi, kmečka posetva, industrije, stavbne parcele v mestu in vseh predmestjih po ugodnih cenah.

Pri meni imate sledeče ugodnosti:

POZOR!

1. dobite samo moderen radio aparat,
2. imam najnižje cene,
3. Vam dovolim plačila v obrokih,
4. Vam pomagam z mojim izkušnjami

RADIO

FRANC BAR

Hiša

novi zidana, enodružinska, se po jako ugodni ceni prodaja. Stanko Vražova ulica 18, Pobrežje, Maribor.

Hišo

z opeko krito, prodam poceni iz proste roke v lepem kraju Slovenije. — 5 sob, delavnica in pritlikline, vrt, njiva, gozd, električna luč v hiši. Pripravna za obrtnika ali upokojenca. — Direktni kupci naj se obrnejo na inseratni oddel. »Slovenca« pod št. 14.388.

Lepo posestvo

obstoječe iz zidane in z opeko krite hiše, z vsemi gospodarsk. poslopji, tik ob cesti, 3 minute od cerkve in šole, redijo se 4 glave živine in toliko svinj, dva gozda, posetvo prosto bremen, se prodaja za vsoto 65.000 dinarjev. Proda iz proste roke Martin Šmit, posestnik, Lažice št. 30, Sv. Miklavž nad Laškim.

Velika njiva

v bližini mestnega vodo, je napredaj. Lepa suha lega, pripravna tudi za stavbe. Naslov v upravi pod št. 14.416.

Visokopritlikno hišo

novozidano, prodam v lepem premet. trgu Domžale. Hiša ima dvoje stanovanj po 3 sobe s kuhinjo, električno razsvetljavo, klet in dvorcnico. Poleg novozidana stavba, pripravna za vsako obrt, zelo primerno za kakega zobozdravnika, ker v kraju samem in v okolici ni nobenega. Okoli hiše je 1000 m² sadnega vrta. — Pojasnila daje Franc Prislan - Kolodvorska restavracija, Domžale.

Razno

Nikoprost

Vas odvadi kajenja. Stenklenica stane 56 Din pri Josip Lindič, Ljubljana, Komenskega 17.

Kupimo

20 % kronske bone kupi Pučka štedionia i založni zavod d. d. Osijek. Desetična ul. 27.

Mahovino

brasta in sliv ter bučne peške, kupujemo. — Ponudbe z vzorci na G. Hufmann in Co. - Zagreb, Berislavičeva 3.

Bukova drva

kupuje družba »Kuriva«, Ljubljana, Donajska c. 33

Rabljen štedilnik

(Tischherd), dobro ohranjen, kupim. I. Kos, Tržaška cesta, Stan in dom.

Morske prašičke

bele miši in domače zajce kupujem. Ivanka Srebot, Lipičeva 2/L.

Ježice

kupujem na vagone. Oziram se samo na ponudbe z navedeno ceno. »Silva« d. d. na upravo »Slov.«

Lesteneč

(luster), tabernakelj, omaro, okroglo politirano mizo in drugo staro pohištvo, kupim. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Lesteneč«.

Skobelni stroj

univerzalni, na krogličnih ležajih in jermenski pogon, širine 500 mm, kupim. Ponudbe na upravo lista pod »Skobelni stroj« št. 14.461.

Srebrne krone

vsakovrstno zlato, zlatnike - kupuje F. ČUDEN Prešernova ulica 1.

Vsakovrstno zlato kupuje

po najvišjih cenah. CERNE tavlarji Ljubljana Wolfova ulica št. 3

Poizvedbe

Pes

brak - jazbecar — rujava barve, z belo liso na čelu in prsih. s prav malo košatim repom, se je izgubil v okolici Sevnice. Sliši na ime »Trefe«. Kamor se je zatekel ali kdor ga najde, dobi 150 Din pri V. Jakli, Krmelj, Dol.

Glasba

G. Jurásek

Ljubljana, Ključavničarska ul. 3 — Mestni trg 22, strokovno uglašuje ter popravlja glasovirje.

Pianino

ameriški sistem, skoraj nov, ugodno napredaj. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14.371.

Klavir

kratek, dobro ohranjen - ugodno napredaj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14.374.

Klavir

kratek, križem strunan, trdke Stingl, dobro ohranjen, se prodaja za 8500 dinarjev. Naslov v upravi »Slovenca« pod 14.413.

J. Brandl, Maribor

Pianini in glasovirji. Zvočni in solidni. Priznana izdelava. Popravila in vgradnja od prvovrstnih spec. moči. - Najnižje cene. Dolgotrajne garancije. — (Zastopstvo »Manuborg« harm. njev).

Klavirje

in planine prodaja, izposoje, popravlja in čisto uglašuje najceneje — tudi na obroke — tovarna klavirjev WARBINK — Ljubljana, Gregorčičeva 5, Rimska cesta 2.

Največja izbira!

Pod božičnim drevescem najlepše darilo je gramofon in gramofonske plošče.

Priporoča se

„TEHNIK“ Josip Banjai
Ljubljana, Miklošičeva cesta 20
Prodaja tudi na obroke!

3 besede

Altwater

Gessler

Jägerndorf

najboljši rastlinski liker

se v Jugoslaviji povsod dobi

Prodano

Kolesje (Werke)
za hišne stoječe ure.
Ivan Pakiž, Ljubljana,
Pred škofijo 15.

Prodaja premoga
in drv. Dostava na dom
Fran Jezeršek, Vodmat
Moste.

«Schaffhausen»
precizne žepne ure naj-
modernejše oblike - nudi
v veliki izbiri najceneje
Ivan Pakiž, Ljubljana,
Pred škofijo 15.

Med, lastni pridelek!
cvetlični . . . kg 17 Din
jelkov . . . kg 17 Din
ajdov . . . kg 15 Din
5 kg po pošti 105 Din frk.
pri večjem odjemu cene
pismo. - A. Maček,
čebelarstvo, Vrhnika.

Poročne prstane
nudi najceneje Ivan Pakiž,
Ljubljana, Pred škofijo 15

Strojno pletilstvo
je edino ugodna prilika
za takojšnji doseg do-
brega zaslužka in lastne-
ga podjetja brez posebnih
stroškov in zamude časa.
Učne tečaje se nastopi
lahko vsak dan. Najbolji
pletilni stroji «Walter»
vedno v veliki izbiri na
zalogi. - F. KOS, Ljub-
ljana, Židovska ulica 5

Budilke
3 letno jamstvo, 60 Din,
dobite samo pri trdnici
Ivan Pakiž, Ljubljana,
Pred škofijo 15.

Cvetlični med
zalamčeno pristni razpo-
siljam 5 kg za 105 Din
franko. - Čebelarstvo Fr.
Markelj, Vrhnika.

Vino Opolo
zalamčeno pristno, do
konca decembra čez uli-
co po 10 Din v hotelu
«Bellevue». Ne zamudite
ugodnosti!

Pubasto perje
kilogram po 38 Din raz-
posiljam po povzetju dar-
ilja 5 kg. - Potem čisti
belo gosje kg po 130 Din
in čisti beli pub kg po
300 Din. - L. Brozović,
Zagreb, Illica 82.

Les naprodaj
Prodajam več tisoč kubič-
nih metrov smrekovega in
bukovega lesa. Zaga na
razpolago. - Pismene po-
nudbe na upravo «Slov.»
pod števil. 14.340.

Starinske skrinje
lepe, imam naprodaj po
zelo ugodni ceni. Primer-
no za božična darila. -
Emil Koprivnikar, Litija.

Orig. orijent. oprema
brezhibna, se prodaja. Na
ogled je pri Fran Škafar-
ju, mizarstvo, Rimska c.

Pes čuvaj
se prodaja v justični palači
pri vratarju.

Antikvitete
po reduciranih cenah -
edno prikladno darilo za
božič. Sv. Petra cesta 21.
Oglejte si izložbo!

Stoječe hraste
okrog 300 komadov, de-
bele 20-45 cm, prodaj:
Martin Laznik, Marija
Reka, pošta Sv. Pavel pri
Preboldu.

Kanarčki
harzerji, dobri pevci (rol-
lerji), se prodajo; samčki
po 150-180 Din, plemen-
ske samice po 30-35 Din.
Ažman, Bohinjska Bela,
kolodvor.

Pekovski voz
(omara) za razvažanje
kruha, se radi odstopa
proga. - Pekarna Lubej
nasi, Božovič, Lajter-
perg, pošta Pesnica pri
Mariboru.

Orehe la

» tanko lupino, nudi naj-
ceneje
EHRENFREUND,
SISAK.

Za božič

Pisalni stroj
samo še nekaj komadov
po znižani ceni 395 Din.
Privšek,
Dunajska cesta 7,

Gostilničarji

Naprodaj imam 36 hl do-
brega vina, letnik 1928 in
6 hl izbornega, letnik 1929
v Jarenini. Naslov v po-
družnici lista v Mariboru.

Proda se

prav dobro ohranjen šest-
sedežni avtomobil znam-
ke «Puch» tipa VIII, po
nizki ceni. Naslov pove-
uprava «Slovenca» pod
št. 14.449.

Peči na žaganje

nudim poceni Josip Lin-
dič, Ljubljana, Komen-
skega 17.

Naravno vino

belo in rdeče,
čajno maslo,
med, rozine
in drugo delikateso nudi
trgovina

Sotelshek

Dunajska cesta števil. 90.

Obje

Trgovino živil

slastičar, sadja i. t. d., sem
prevzela od g. Srečnika,
o čemer vjdno obve-
ščam ceni, odjemalce in
se jim toplo priporočam.
Marija Jerina, Sv. Petra
cesta 47.

Brez konkurence

priporočam za božič, praz-
nike ceni, občinstvu lastne
pristne izdelke trdnika
brata Lasana: dalmatinska
vina, vinski tropinovec,
vinski kis, olivno olje,
desertna vina, razne li-
kerje, pri katerih je 10%
popust, vsak dan morske
ribe. Vse to se postreže
v gostilni pri «Starem
Anžoku» v Sp. Šiški. Po-
družnice: Kersnikova ul.
št. 5 (Nova ulica), Can-
karjevo nabrežje števil. 5.
Za obilen obisk se pripo-
roča Ivan Lasan.

Pristna žganja

Rum
Kornac
L kerji
Eence za likerje
Delikatesa
Viteh
Ljubljana
Sv. Petra cesta 13

Moko

dobro, sveže in suho, do-
bite najceneje v F. Ju-
van-a valičnem mlinu. Sr.
Gamelne, p. št. Vid nad
Ljubljano. - Zahtevajte
cenik!

Pozor!

Priporočam se fotografski
ateljé Kunc Franc, Ljub-
ljana, Wolfova ulica 6. -
izdelujejo se slike za le-
gitimacije ceno in naih-
treje, kakor vsa druga v
stroko spadajoča dela. -
Zahtevajte cenik nagrob-
nih in povečanih slik.

V Mariboru

je najugodnejši nakup ga-
lanterije, drobnarije, par-
fumerije, papirja, pletenin,
nogavic, vrvarskih izdel-
kov itd. na debelo in
na drobno pri
D. ROSINA, Vetrinjska 26

Peči

najlepše in trpežne izde-
lane, štedilnike, navadne
in fine, predpečnike, po-
sode za premoč, pečna
okrilja, stojala za dežnike,
kubinsko opremo,

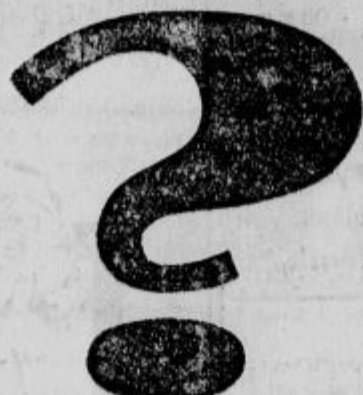
sunke in drsalke
in vso železnino - dobite
najceneje v železnini
Franc Stupica
Ljubljana, Gosposvetska 1.

Zvonila

hišna na Batter- ali elek-
tro-tok gradi in poprav-
lja Havliček Fran, kone-
lektrotehnično podjetje,
Ljubljana, Sv. Petra c. 5,
hotel «Sofa», dvorišče. -
Telefon št. 84.

nustriran

penik za znamke za leto 1929,
posiljam ga za 100 komadi
raznih enostavnih znamk
vankom, ki mi pošlje vna-
pre 20 Din. Najstarejša trgo-
vina znamk v Jugoslaviji:
Izidor Steiner, Zagreb
Zrinski trg 14.

Kot ste Vi pogledali ta inserat
radi kriččega vprašaja, tako
nihče ne bo prezri Vašega oglasa,
če ga primerno sestavite in ob-
javite v našem listu. Vsa pojas-
nila in navodila daje naša uprava.

Naznanja se

da so prispela nova dal-
matinska vina ki se to-
čijo v gostilni pri «Trat-
niku», Sv. Petra c. 25 in
Kette-Murnova cesta 26
Istotam domača in dal-
matinska kuhinja in vsak
dan sveže morske ribe

Krušno moko

in vse mlevska izdelke
vedno sveže dobite pri
A. M. Zorman
Stari trg 32, Ljubljana.

Mi slikamo vse!

Slike poobličja (Porträt-
bilder), razglednice slike
takoj izgotovljene, indu-
strijske in sportske slike.
Novo vpeljan fotoateljé s
najmodernejšimi aparati -
Fotomever, Maribor, Go-
spodska 39.

Pozor!

Volno in bombaž kupite
nasceneje pri trdnici Karl
Prelog, Ljubljana, Stari
trg števil. 12 in Židovska
ulica števil. 4.

POZOR!
Občinstvo in
ljubitelji ptic
se vabijo na

**razslavo
harških
kanari kov**
ki se vrši dne
25. 26. in 27. decembra
v telovadnici LICEJA.
Ocenjevalni sodnik pride iz
Regensburga.
Društvo za varstvo ptic.

Ne zamudite prilike

preskrbeti si poceni tepa
in solidna božična darila
v srebru in zlatu pri zla-
tariju A. Stampfju, Maribor,
Koroška cesta 8. -
Tamkaj se kupuje tudi
stara zlata in srebrne
krone po najnižjih cenah,
ozir. sprejema v zameno.

Najprimernejša
božična in no-
letna darila nudi
Jan Ignac, Ma-
ribor, Graški trg
št. 4. - Popravila
izvršuje dobro in
po zmeri cen.

Patent fotelji

in kanapeji, patent oto-
mane v najnovejših ob-
likah in najcenejši izde-
lavi dobite samo pri
RUDOLF SEVER
Ljubljana, Marijski trg 2.

Prodaja in popravila
točno vse v to stroko
spadajoče predmete z
več letno garancijo.
Cene nizke.

Jakob Mulavec, urar
Maribor, Kralja Petra trg 1

Krušno moko

in vse mlevska izdelke
vedno sveže dobite pri
A. M. Zorman
Stari trg 32, Ljubljana.

Mi slikamo vse!

Slike poobličja (Porträt-
bilder), razglednice slike
takoj izgotovljene, indu-
strijske in sportske slike.
Novo vpeljan fotoateljé s
najmodernejšimi aparati -
Fotomever, Maribor, Go-
spodska 39.

žimn ce

modroce, posteljne mreže,
želez postelje (zložljive),
otomane, divane in dr.
tapetniške izdelke dobite
najceneje pri RUDOLFU
RADOVANU, tapetniško,
Krekov trg števil. 7 (poleg
Mestnega doma).

Kolesarji, pozor!

Zima je tu!
Sedaj je čas, ko je treba
oddati kolo v popolno
oskrbo čez zimo, ter ge-
neralno popravilo. Ema-
liranje v električni peči,
žgano na 180° toplote,
prvovrst. poniklano, vse
kroglišče, ležaje na no-
vo nabrušene, očiščene in
namazane, da postane z
malim denarjem kolo zo-
pet novo, izvrši meha-
nična delavnica
JUSTIN GUSTINCIC
Maribor, Tatenbachova 14
- nasproti Narodnega do-
ma - Se priporoča

IVODNICA
STAMPILJK
I. SOKLIC
MARIBOR
Aleksandrova cesta 34

Friedler-jev patentiran

GAMMA

za rast las
najpopolnejši sredstvo
proti izpadanju las -
tvorbi prhlaja - lasnih
bušk.

GAMMA

milo za lase
najpopolnejše sredstvo
za izpiranje las.
Zlavrniško preizkušeno
in priporočeno. - Do-
biva se v vseh lekar-
nah in drogerijah.

Zastopstvo NADA,
drogerija - Subotica.

Oblastveno koncesionirana šoferska šola I. Gaberščik

bivši komisar za šoferske izpite, Ljubljana,
Blehwisova cesta 52. Praktični in teoretični
peuk na podlagi najmodernejših pripomoč-
kov in praktične vožnje z zaprtim in odpr-
tim avtomobilom. Poučujem tudi privatno.
Prihodnji redni tečaj prične 2. januarja 1930.

Otvoritveno naznanilo

Važno za vsakega, ki potuje
v Beograd.

Naznanjava, da sva odprla novo restav-
racijo v Beogradu, Sremska ul. 3, pod imenom

Restavracija „Križner“

prej restavrator pri «Starem Triglavu» v Beogradu
Potrudila se bova, vsem cenjenim go-
stom najbolje postreči z dobro domačo ku-
hinjo in najboljšini vini ter vedno svežim
pivom.

Za obilen obisk se priporoča z vele-
spoštovanjem

I. Križner in M. Juvan.

Hiša v Kočevju naprodaj

Dne 31. decembra 1929 ob 8 zjutraj se bo proda-
jala pri okrajnem sodišču v Kočevju na prisilni
dražbi hiša št. 204 v Kočevju z vrtom. Najmanjši
ponudek 49.574 Din. Lepo stanovanje takoj na raz-
polago. - Informacije daje dr. Ludvik Grobelnik,
notar v Ribnici, in Josip Rankel, žandarmerijski
vodnik v pokoju v Kočevju.

Najprimernejša božična darila

DREVESNE OKRASKE nudi c. odjemalcem trdnika

F. M. SCHMITT

Pred škofijo 2 LJUBLJANA Lingarjeva 4

Izjava

Cenjenim trgovcem naznanjam, da ne izpla-
čujemo računov od tvornice perila F. Dolinar nasl.,
gosp. CVETKU LIKARJU, ker on ni pooblaščen
od tvrdke za kasiranje, zato tudi tvrdka ne more
odgovarjati za plačila.

F. DOLINAR nasl., tovarna perila, Celje.

RADI PRESELITVE FE-
BRARJA 1930. V HIŠO
STEV. 10 ISTE CESTE
NASPROTI EVANGELJ-
SKE CERKVE PRODA-
JAMO VSE V NAŠO STRO-
KO SPADAJOČE BLAGO

PO ZNIŽANIH CENAH
ELEKTROVTRDKA
A. VERBAJS
GOSPOVSVEŠKA C. 13

Znižane cene za Božič!

Oglejte si igrače in
otroške vozičke, tri-
cikije, holenderje,
male automobile,
divalne stroje, najnovejša dvokolesa,
pneumatiko i. t. d. Velika izbira. Prodaja na obroke.
TRIBUNA F. B. I. tovarna dvokoles in otro-
ških vozičkov, Ljubljana Karlovska cesta št. 4.

Najvarnejše in najboljše naložite denar pri

Ljudski posojilnici v Celju

registr. zadrugi z neomejeno zavezo
v Celju, v novi lastni palači na vogalu
Kralje Petra ceste in Vodnikovice ulice

Stanje hranilnih vlog nad
Din 75.000.000. - Obrestna
mera najugodnejša. - Za
hranilne vloge jamči poleg
rezerv in hiš nad 3000
članov posojilnikov z vsem
svojim premoženjem. -

Posojila na vknjižbo, poroštvo ter
zastavo pod najugodnejšimi pogoji.

Viagetelli pri Ljudski posojilnici v
Celju ne plača nobenega rednega
davka

OBJAVA

Po naročilu svojih klientov gosp. Janka
Borštarnja, župnika v Pečah, sedaj v Hote-
derski, ter gđe. Marije Lešnjakove, šolske
upraviteljice v Pečah, koja dva sta tožila
zaradi prestopka zoper varnost časti: Cirila
Jesenška, župana v Pečah, Matija Streharja,
posestnika v Gori, Jožefa Bedenka, posest-
nika v Podgorici, Janeza Tihlja, posestnika
in kovača v Grabnu, Janeza Mala, posestnika
v Pečah, Alojzija Klopčiča, posestnika v Pe-
čah, Martina Mala, posestnika v Pečah, Avgu-
ština Pavška, posestnika v Muzgi, Janeza
Pirca, posestnika v Podgorici, Franca Pirca,
posestnika v Podgorici, Frančiško Lovračev,
posestnico iz Voljiga dola, Katarino Knezovo,
posestnico iz Voljiga dola, Jakoba Kneza,
posestnika iz Voljiga dola, Barbaro Avbelje-
vo, posestnico iz Voljiga dola, Jakoba Barliča,
posestnika iz Voljiga dola, Martina Marčuna,
posestnika iz Križate, Janeza Štruklja v Pe-
čah, Lovrenca Piča, posestnika v Hlevah, Jo-
žefa Brateta, posestnika v Pečah, Franca Stre-
harja, posestnika v Pečah, Alojzija Razorška,
posestnika v Tlačnici, Johana Popita, posest-
nika v Tlačnici, Vincenca Urančiča, posestnika
v Tlačnici, Franca Stenka, posestnika v Pe-
čah, Franca Dolinarja, trgovca v Pečah, Ma-
rijo Dolinarjevo, trgovčevno ženo v Pečah -
se objavlja, da je bila dne 11. novembra t. l.
med tožiteljema in imenovanimi sklenjena v
tej kazenski zadevi

poravnava,
glasom katere so izjavili naštetih, da so se z
zasebnima tožiteljema poravnali in si med
seboj vse odpustili, kar je ustvarilo nespo-
razum in nezaželen razkol in da zaradi tega
nimajo obdolženci nobenega povoda več vzdr-
ževati trditve, iznešenih v vlogah na sreskega
poglavarja v Kamniku in na knezoškofijski
ordinarijat v Ljubljani. Obdolženci so se za-
vezali plačati tožiteljema sodno odmerjene
stroške, v znesku 3217 Din 50 par.
Ta objava je narekovana zasebnima ob-
tožiteljema v pričo dejstva, da se širijo med
ljudstvom v kraju govorice, ki niso v skladu
z resničnimi dejstvi.
Ljubljana, dne 21. decembra 1929.

Za zasebna obtožitelja:
Dr. ALES PERSIN, odvetnik v Ljubljani.

Trgovci, pozor!

Trg. agentura F. Jarh, Maribor, Koroševa 20,
ima po najnižjih dnevnih cenah: Svinjsko mast,
razno sianino, povičeno meso. - Komisijsko raz-
prodaja: Krompirja, čebulčka, čebule, česna, ko-
ruze, šegedinske paprike, meda. - Kemično čist.
perla od navadnega do najfinejšega. - Zastop-
stvo tvornice žaluzij-rolet «Prozorja» in Stampilk,
- Vzorci v naturi. - Informacije brezplačno.

MESTNA OBČINA ŠOŠTANJ naznanja, da je njen častni občan

dr. Lichtenegger Ivan st.

dne 20. decembra, po sprejemu sv. zakramentov, boguvdano v Go-
spodu zaspal.

Z njim bo legel v grob mož, ki je živel le svojemu zdravniškemu
poklicu, ki je bil dan in noč skozi več kakor 50 let vedno bolnikom
v pomoč.

Ohranimo rajnemu trajen spomin.

Šoštanj, dne 20. decembra 1929.

Župan.

Na primernejše darilo za božič in novo leto je priznani šivalni stroj

„MINERVA“

Prodaja na obroke!

Dnevni in večerni brezplačni tečaj za umetno vezenje, krojenje itd.

Edino le pri

„TEHNIK“ Josip Banjai

Ljubljana, Miklošičeva cesta 20
15-letna garancija.

»TRETORN«

varuje pred mrazom in se odlikuje po nenadkriljivi kakovosti in elegantni fasoni. Dobivajo se v vseh boljših trgovinah naše kraljevine

Kupujte samo

»TRETORN«

galoše in čevlje za sneg ker ni boljših.

Vesel Božič

Želiva vsem svojim cenjetim gostom. - Obenem se priporočava za nadaljnji obisk. - Točijo se prvovrstna štajerska vina in pristni dolenski cvček (Jeglčev, Krško-Videm). - Vsako uro topla in maza jedila, cene solidne postrežba točna. Odprto že ob 4 zjutraj.

Kavarna in gostilna „Leon“

Ljubljana, Kolodvorska ulica.

Fani in Leon Pogačnik

Vesele božične praznike in srečno novo leto

želi vsem svojim cenjetim odjemalcem, prijateljem in znancem

Ivan Pestotnik, trgovec
Ljubljana, Sv. Petra cesta 14.

Za hožič in novo leto

velikanski prihranek na izdatkih za obleke, ker dobite narejene obleke znamke »TIVAR« po originalnih tovarniških cenah: Za tante od 110 Din, za dečke od 190 Din; za odrasle vsake velikosti 290 Din, zimske suknje od 450 Din, suknene hlače od 89 Din naprej.

Izvrstna izdelava — cene brez konkurence.

Samoprodaja »Tivar« oblek

Franc KOS, družba z o. z.

LJUBLJANA :: Sv. Petra cesta štev. 23.

Za božične praznike

nudim po najnižjih cenah: zelo dober rum za čaj, garantirano pristno slivovko, punč esenco, vse vrste likerjev, kakor tudi vinski spirit.

Adalbert Gusel

Maribor veležigarnja Maribor
Koroška cesta 18 Aleksandrova cesta 39

Poslano

Podpisani Petrel Jože, zidar v Pirničah, izjavim, da je neresnično vse to, kar sem govoril o Ivanu Rozmanu, mizarju v Dravljah. Vse preključem in se zahvalim g. Rozmanu za odstop od tožbe.

JOŽE PETREL.

Uspeh pomade „MICHEL“

za lase. Kragujevac, 23. IX. 1929.
Pomadi „MICHEL“, Vasina B., Beograd.

Pred gotovim časom sem prejel od Vas saruceno doto vasa pomade, ki sem jo uporabil. Zelo prosim, pošl te mi še eno za 60 g kot prej. Lase so mi počeli rasti in zdaj se, da se mi bodo vsi izgubljali lase nadomestili.

S spoštovanjem!
SAVA NIKOLIC, mizr. edel.
art. teh. zav. Kr. guverne.
Pošilja po povzelo „MICHEL“, Vasina B., Beograd.
Prodaje tudi lebarna „Delim“, Knez Mihajlova št. 1, in drogerija „Eskolep“, Kolarčeva št. 8.

Elektrarna

na stalni vodi in v najboljšem stanju — se prodaja iz proste roke. Poleg tega je tudi ŽAGA venci-jalka s tremi noži in cirkularka. Poleg tudi precej zemljišča. - Naslov v upravi »Slov.« št. 13.880.

Zahvala

Za številne dokaze iskrenega sočutja ob smrti našega nepozabnega soproga, brata, strica, zeta in svaka, gospoda

dr. Viktorja Breskvarja

za poklonjeno prekrasno cvetje in vence, se vsem prav prisrčno zahvaljujemo.

Posebej nas veže dolžnost zahvaliti se p. t. Zdravniški zbornici in Društvu zdravnikov, prečastiti duhovščini, oficirskemu zboru, vojaški godbi in častni četi, gg. rezervnim častnikom, gg. pevcem za prelepo in ganljivo petje, zastopnikom raznih oblasti, korporacij, zavodov in društev, ter končno vsem mnogoštevilnim prijateljem in znancem, ki so našega blagega pokojnika spremlili v prerani grob.

V Ljubljani, dne 21. decembra 1929.

GLOBOKO ŽALUJOČI OSTALI

Po dneh najpožrtvovalnejšega izpolnjevanja dolžnosti, nas je danes za vedno zapustil naš soproga, oče, stari oče itd.

zdravstveni svetnik

DR. HANS LICHTENEGGER sen.

po težki bolezni, v 80. letu življenja. — Pogreb našega dragega rajnika se bo vršil v nedeljo dne 22. decembra ob 1/4 popoldne iz hiše žalosti. Sv. maša zadušnica se bo darovala 23. dec. ob 9 zjutraj v mestni cerkvi v Šoštanju. Šoštanj, dne 20. decembra 1929.

Gisela Lichtenegger roj. Schnizer Edle von Lindenstamm, soproga.

Dr. Hermann Lichtenegger, Hubert Lichtenegger, Dr. Hans Lichtenegger, sinovi.

Anna roj. Racz, Paula roj. von Hauke, Weri roj. von Doloczky, sinahe.

Hubert, Ilse, Gretl, Hertha, vnuki.

Brez posebnega razpisa

Perilo za gospode

g tovo in po meri

v najboljši izdelavi

po najnižjih cenah

pri

KOS
LJUBLJANA

Praktična božična darila

po tovarniških cenah!

Krznene suknjiči za gospode

Din 450—

Din 530—

Din 700—

Veletrgovina

H. I. Turad
Maribor

POZOR!

ORIENT

DRUŽBA Z O. Z.

DUNAJSKA 14

Najpraktičnejša darila za

božič

so: Umetniške, študijske, tempera in šolske barve. »Deka« barve za slikanje na svilo. Relief barve, tuši, paste, stojala za slikanje, slikarsko platno in ČOPIČI, kar dobite v največji izbiri in po najnižjih cenah le pri trvdki

Velour, suknjo in pliš za domače plašče

velika izbira, nizke cene
R. MIKLAVIC „PI ŠKOLJ“
Ljubljana
Ljudezjeva ulica — Medar-
ska ulica — Pred Skoljo

Ali Vam je znano

da že skozi 20 let prodaja

trvdka I. N. Šoštaric

v Mariboru, Aleksandrova c. 13

na "boljše ANGLEŠKO in RUSKO SUKNO za plašče in obleke, volneno blago, batist, šifon flanel, izgotovljene obleke in perilo, posteljne odeje, perje in puh, zastore, preproge t. t. d. Cene nizke, postrežba strogo solidna — En polizkus zadostuje, in postanete naš stalen odjemalec

Kostanjev tanlnski les

po tovarniških dnevni cenah kupuje stalno trvdka

Ernest Marinc - Cella

Zrinskega ulica št. 4 — Telefon 136

Razpis

zidarskih, težaških, tesarskih, krovskih, kleparskih, mizarskih, pečarskih, pleskarskih in slikarskih del za nadzidavo šolskega poslopja v Radomlju.

Načrti in proračuni so na vpogled v občinski pisarni v Radomlju ob uradnih urah do 31. januarja 1930. Pravilno kolkovane ponudbe s 5 odstot. varščino je predložiti za posamezna dela pri krajevnem šolskem odboru v Radomlju do 31. januarja 1930 do 12 opoldne. — Krajevni šolski odbor si pridrži pravico oddati delo brez ozira na višino ponudbe.

Krajevni šolski odbor v Radomlju,
dne 16. decembra 1929.

KUPITI

zelen

HMEIJ

Večji vzorci se na pošljejo na trvdko:
Jos. PAUER - Brasloče

...IN DA SE NE POZABI

na domača solidna najstarejša in največja specialna trgovina z gran oloni in ploščami se nahaja sam na

Miklošičeva cesta št. 34

Centrala za splošno gramofono

Gramofon

A. RASBERGER

Telefon št. 33-33

ZA BOŽIČ

PRODAJAMO PO ZNIZANIH CENAH

ZA DAME:

DAMSKÉ PLASCE
BARZUNASTE OBLEKE
FINO DAMSKO PERILO
NOGAVICE
ROKAVICE
MODNE SALE

ZA GOSPODE:

KRASNA IZBIRA KRAVAT
SRAJC
BENGER-TRIKOT PERILA
NOGAVIC
ROKAVIC
GAMAS
VOLNENIH ŠALOV

PO JAKO NIZKIH CENAH EDINO LE PRI

IGN. ŽARGI

LJUBLJANA

SV. PETRA CESTA ŠT. 3 IN 11.

Prehlad, kašelj, bronhitis, pljučni katar, davico in vse pljučne bolezni

zdravi

v raznih bolnicah preizkušeni in priporočeni, odlikovani in patentirani

HUDOVSCIN

brezplačno dostavlja na zahtevo brošure raznih bolnik in izbornosti Hudovscina.

Dobiva se v vseh lekarnah in drogerijah. Kjer ni v prodaji, se obrnite na proizvajalca IV. HU DOVSKI, lekarnar, NIS, Vardarska 31. Skatljica 32 Din s poštno vred tri skatljice 75 dinarjev skupno s poštnino.

Halo! Radio!

Cenji obilnostvo se opozarja na razstavo

radijskih aparatov

ki se bo vršila oba božična praznika

pri PETER HABICU - Vrhnika št. 88,

poleg šole. — Razstava bo odprta od

7 zjutraj do 7 zvečer.

Vstop prost! Obiščite jo gotovo!

Zahvala

Vsem, ki so nam ob prebriski izgubi našega prebлага soproga, oziroma očeta, gospe

Valentina Pečovnik

posestnika v Rdečem bregu

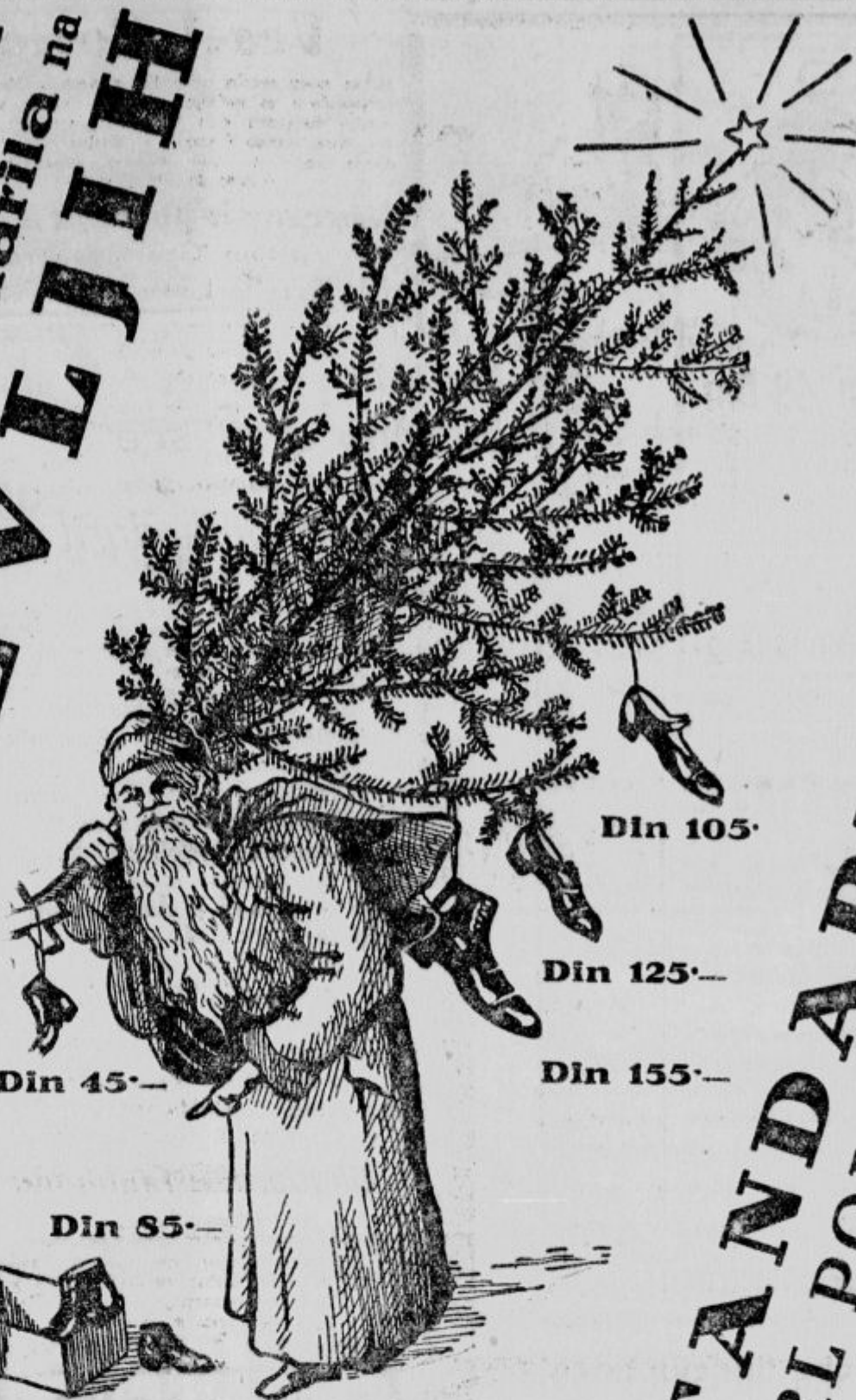
izkazovali sočustvovanje ter nas v žalosti tolažili, se najiskrenejše zahvaljujemo. — Prav posebno pa se zahvaljujemo domačemu pred. g. župniku Oblaku za tolažbo rajnemu med boleznijo, za spremstvo pri pogrebu in za v srce segajoč žalni govor ob grobu, g. bogoslovca Rupertu Pušnjak za spremstvo pri pogrebu in za vodstvo petja, g. zdravnišku dr. Faschingu za obiske med boleznijo pokojnika, domačemu pevskega zboru za lepi žalostinki, vsem darovalcem cvetja, sorodnikom, sosedom in znancem ter vsem, ki so spremljali blagega pokojnika na zadnji poti.

Obenem prosimo, da ohranite rajnega v blagem spominu.

Sv. Lovrenca na Pohorju, 17. XII. 1929.

RODBINA PEČOVNIK.

Do 31. XII.
25% popusta
za božična darila na
CEVLJIH

Din 105.

Din 125.

Din 155.

Din 85.

Din 65.

Din 135.

Desortirana roba do 50% popusta

STANDARD
CARL POLLAK D. D.
DUNAJSKA CESTA 23
na dvorišču

PRIJATELJI!

Zakaj so francoske in ne najboljše in najkrajše v

Severno in Južno Ameriko.

Zato, ker se Francozsko pristanišče Le Havre najbližje New-Yorku in

Ljubljani ker velikanski parniki „de France“, „Paris“ itd.

vozijo samo 5 dni čez morje, ker je na parnikih izborno p. strežba, okusna domača hrana in „Bordo“ vino brezplačno.

Vajkrajša pot v Južno Ameriko pa gre preko pristanišča Marseille

14 do 15 dni v Argentino

Cie Gle Transatlantique

Chargeurs-Réunis, Sud-Atlantique

Transports Maritimes

Pojavnika daje brezplačno zastopnik

Ivan Kraker, Ljubljana

Kolodvorska ulica 45.

Glasba direktno iz tovarne

ZAHTEVAJTE TAKOJ NAS

brezplačni glavni katalog

MEINEL & HEROLD

tovarna glasbil,

gramofonov in harmonik

podr. MARIBOR št. B-102

Violine od Din 25.—, Mand.

lin. od Din 150.—, Gitare od

Din 207.—, Ro. ne hor. onise

od Din 85.—, ura oloni od

Din 245.—, tamburice od

Din 9.—

Zahvala

Vam vsem, ki ste se kakorkoli spominjali naše srčnojubiljene dobre mamice, gospe

ANE KUNTIH

nam skušali lajšati našo bridkost in bol, jo med boleznijo tolažili, nam izrekli sočustvovanje, darovali krasno cvetje in jo spremili v tako mnogobrojnem številu na zadnji poti, bodi izrečena naša najprisrčnejša zahvala.

V Ljubljani, dne 21. decembra 1929.

Globoko žalujoči ostali.

Zahvala

Najtopeje se zahvaljujemo vsem in vsakomur, ki je na katerikoli način počastil spomin gospe

Marije Battelino

posebno pa tistim, ki so ji dajali uteho v zadnjih urah njenega življenja.

Vič, dne 21. decembra 1929.

Žalujoči ostali.

Samo 49 Din

Lasna protokolirana tovarna ur v Švici

Samo 49 Din

St. 125, B. 100, 16 cm visoka,
dobro kolesje, 3 letno jam
stvo Din 49—
St. 105, Enaka, 19 cm visoka
. Din 49—
St. 106, Enaka, z 7 dni skimi
stev in kazalec Din 76—
St. 129, Kovinasta že na ura
z dobrim koles, namazana
in regni, 31 gar. Din 44—
St. 121, Enaka z radii, stev.
in kazalec . . . Din 58—
— Cenik zastoj in franko —

H. SUTTNER -- LJUBLJANA 2

Za božične praznike

se preskrbite z najboljšim in
cenim svežim mesom: prašičevino, govedino in teletino,
klobasami in prekajenim me-
som pri

RUDOLF WELLE

vefemesarija in prekaževalnica

Maribor Krčevina

Gospiska ulica :: Aleksandrova c.

Za pod božično drevesce
priporočamo našo bogato izbiro
zelo prikladnih daril

kakor:

Razno modno blago za obleke in
plašče
Fine modne barhente in baržune
osobito najfinejše znamke „Linden“
Velour, šifon, razno svilo
Šifone in batiste od Din 9— naprej
Barvaste batiste za damsko perilo
Čefirje za moško perilo
Garniture za spalnice in jedilnice
Preproge za divane iz pliša volne
in svile
Vsakovrstne posteljne odeje
Preproge, predposteljnike
Erotrine in platnene brisače
Linolej na meter in odmerjen
Platneni in balistasti žepni robci
Največja izbira zastorov itd.

A. & E. Skabernè, Ljubljana

Najboljši v materijalu in najlepši v
opremi sošivalni stroji, kolesa
„Gritzner“ in „Adler“ za
domačo obrt in industrijo

Pouk vezanja, izpoplata:

Le pri

JOS. PETELINC

Ljubljana

Joško Presernovega
spomenika, ob sodi
veletna garancija
zahtevne osnove

Božična darila!

Moško sukno za obleke in zimske sukne: volneno,
baržun, pliš za obleke in plašče, Crepp de chine
v raznih barvah za obleke, platno, celir, oblačilni
in perilni barhi, meške srajce, samoveznice, ovrta-
nike, dežnike, rokavice nogavice, žepne rute,
pletanine, snežke, copate i. t. d. — Znižane cene!

Za obilen obisk se priporoča

ALOJZ DROFENIK

GLAVNI TRG 9 :: CELJE :: GLAVNI TRG 9

Zajamčeno samo prvovrstno blago!
Oglejte si pred nakupom cene!

Staroznana trdka

F. M. SCHMITT

Pred Skofijo 2 Ljubljana Linjarjeva 4

nudi v največji izbi

primerna božična darila

Spodnještajerska ljudska posojilnica v Mariboru

Registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Sprejema vloge | Daje posojila | Izvršuje vse v denarno
stroko spadajoče posle

Obrestuje vloge po na višji obrestni meri ter ne od-
teguje vlagateljem rentnega davka

LOVSKE PUŠKE

Forerte - browning pištole - pištole za strašenje
psov - lovske in ribiške potrebščine ima v zalogi:

F.K. KAISER - puškar - Kongresni trg 9 - LJUBLJANA

Vsa pletena oblačila

za male in velike, izgotovljena iz
najboljše volne, kupite poceni v

pletarni M. VEZJAK

MARIBOR, Vetrinjska ulica 17.

Posebno priporočam pletene obleke
v najmodernejših barvah in fasonah.

POHIŠTVO

ZA STANOVANJA IN PISARNE

IVAN DOGAN

LJUBLJANA

DUNAJSKA C. 17 TELEFON 32-61

Citraši!

Za Novo leto izide nov zvezek:

Venec jugoslov. pesmi za citre in petje.

Vsebina: Deva blede — Doli za vasjo — Pri zi-
beli — Oj, povej mi lunica! — Mladi vojaki —
Oj z Bogom, ti planinski svet! — Vesela družba
— Djačka pesma — Oj ti kapetane! — Mornar —
Deklici — Splavarska — Osamljen — Pozdravlje-
na, Jugoslavija! — Bože pravde, — Zvezek ima
28 strani in stane 24 Din. Povzete je drago 6 do
7 Din. Ker je med citraši tudi nekaj pozabljenec,
ne morem poslati drugače, kakor proti predplačilu.
Z naročilom naj vsak pošlje tudi naročnino.

Se priporočam

IVAN KIFERLE

Ljubljana, Gospiska ul. 9.

L. Mikuš - Ljubljana

priporoča svojo zalogo dežnikov
solnčnikov in sprehajalnih palic
Popravila točno in solidno

Trgovci

Kdor je poznavalec finih jestvin in mu je do tega,
da se mu postreže za mali denar, temu priporočam

prvovrstne konzervne izdelke

lastne produkcije - kot na primer

**konzervirano gnjat,
konzervirane hrenovke, golaž ter
pastete vseh vrst**

Velika izbira mesnih izdelkov in klobas. Higijenska
čistost in pazljiva postrežba.

Anton Tavčar

Maribor -- Jurčičeva ulica štev. 3

Sportniki

Trgovci z delikatesami

Lovci

Zadružna Gospodarska banka d.d.

v Ljubljani (Miklošičeva cesta 10)

Brzjavni naslov: Gospobanka

Kapital in rezerve skupno nad Din 16.000.000—

vloge nad 400 milijonov dinarjev

Podružnice:

Bled - Celje - Djakovo - Kočevje - Kranj - Maribor
Novi Sad - Sombor - Split - Sibenik

Izvršuje vse vrste bančnih poslov
pod najugodnejšimi pogoji. —
Glavno in največje zastopstvo v
Sloveniji za prodajo srečk Držar-
ne razredne loterije.

Telefon št. 2057, 2470 in 2979

Prodaja obveznic 7%, drž. invest.
posojila ter 2 1/2% vojne odškod-
nine in vseh vrst vrednostnih
papierjev tudi na obroke pod
ugodnimi pogoji.